

**SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ**
İSTANBUL
2018

#2030ŞİMDİ

Güçlü bireyler.
Güçlü toplumlar.

#2030ŞİMDİ

Güçlü bireyler.
Güçlü toplumlar.

İçindekiler

	Akış	4
	Sahne Açılışı	6
Bölüm 1	Açılış Konuşması	10
Bölüm 2	İnsanlık için Bakanlık	14
Bölüm 3	Geleceğin Değerleri, Değerlerin Geleceği	20
Bölüm 4	Kadınların Artan Gücü	24
Bölüm 5	İnsanlık için Yapay Zeka	28
Bölüm 6	Sosyal Fayda ve Teknoloji	34
Bölüm 7	İyiliğin Reklamı Olur mu?	40
Bölüm 8	Facebook Grupları: Anlam Katan Topluluklar	44
Bölüm 9	İnsanlık için Teknoloji	50
Bölüm 10	Sanatın Haritası	54
Bölüm 11	Turizm Yoluyla Sürdürülebilir Kalkınma	58
Bölüm 12	Küresel Hedefler için Sanat ve Müzik	64
Bölüm 13	Sosyal Faydayı Fonlamak	70
Bölüm 14	Fayda için Gıda	76
Bölüm 15	Tüm Çocuklara Nitelikli Eğitim	82
Bölüm 16	Sosyal Girişimcilik için Artan İlgi	88
Bölüm 17	Sosyal Girişimciler için Yeni Platformlar	94
Bölüm 18	İnsanlar ve Dünyamız için Çalışmak	100
Bölüm 19	Dayanıklı Platformlar	106
Bölüm 20	Geleceğin Dili Kodlamayı Bugünden Konuşmak	112
Bölüm 21	İnsanlık için Açık Veri	116
Bölüm 22	Dijital ve Sürdürülebilir	118
Bölüm 23	Sürdürülebilirliğin İletişimi	122
Bölüm 24	Medya ve Sosyal Fayda	126
Bölüm 25	Geri Dönüşüm için Oyna	128

AKIŞ

Sahne Açılışı

Sunucu: **Halit Ergenç**

Bölüm 1

Açılış Konuşması

Claudio Tomasi, UNDP Türkiye Ülke Direktörü

Bölüm 2

İnsanlık için Bakanlık

Moderatör: **Faik Uyanık**, UNDP Türkiye İletişim Koordinatörü

Mehmet Muharrem Kasapoğlu, Gençlik ve Spor Bakanı, Türkiye

Bölüm 3

Geleceğin Değerleri, Değerlerin Geleceği

Begüm Doğan Faralyalı, Doğan Holding, Yönetim Kurulu Başkanı

Bölüm 4

Kadınların Artan Gücü

Güliden Yılmaz, Koton, Yönetim Kurulu Üyesi

Ece Güner Toprak, Avukat

Bölüm 5

İnsanlık için Yapay Zeka

Bager Akbay, Sanatçı, Eğitmen

Onur Koç, Microsoft, CTO

Bölüm 6

Sosyal Fayda ve Teknoloji

Ussal Şahbaz, CEO, EDAM, Centre for Economics and Foreign Policy Studies

Selim Aykut, Fjord, İş Tasarım Direktörü

Başak Taşpınar Değim, armut.com, Kurucu Ortak, Genel Koordinatör

Bölüm 7

İyiliğin Reklamı Olur mu?

Toygun Yilmazer, TBWA Başkan Yardımcısı

İtir Erhart, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Akademisyen

Bölüm 8

Facebook Grupları: Anlam Katan Topluluklar

Mert Fırat, Oyuncu, UNDP Türkiye İyi Niyet Elçisi

Zeynep Arapoğlu, Bisikletli Kadın İnisiyatifi

Nilay Erdem, Facebook, Kamu Politikaları Yöneticisi

Bölüm 9

İnsanlık için Teknoloji

Moderatör: **Alexandra Clare**, Re: Coded, Kurucu Ortak

Shahed Alali Alghrsi, Junior Android Geliştirici

Mahmoud Mousa, Şanlıurfa'daki İlk Dijital Ajansın Kurucu Ortağı

İsmail Bütün, Pazarlamadan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı, Turkcell

Bölüm 10

Sanatın Haritası

Moderatör: **Faik Uyanık**, UNDP Türkiye İletişim Koordinatörü

Harun Tekin, Müzisyen

Mert Fırat, UNDP Türkiye İyi Niyet Elçisi, Oyuncu

Bölüm 11

Turizm Yoluyla Sürdürülebilir Kalkınma

Moderatör: **Gökay Otyam**, NTV Ekonomi Müdürü

Fettah Tamince, Yönetim Kurulu Başkanı, Rixos

Bölüm 12

Küresel Hedefler için Sanat ve Müzik

Moderatör: **Yekta Kopan**, Sanatçı

Görgün Taner, İKSV, Genel Müdürü

Murat Abbas, Zorlu PSM, Genel Müdürü

Bölüm 13

Sosyal Faydayı Fonlamak

Moderatör: **Ali Ercan Özgür**, IDEMA, Kurucu

Bülent Özcan, Proje Uygulama Başkanı, Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığı

Burçak Çullu, ICE Türkiye Direktörü

Fabio Sofia, Sustainable Finance Geneva, Başkan

Bölüm 14

Fayda için Gıda

Rama Alkalas, Topluluk Yöneticisi, Refugee Life Food Incubation
Serhan Süzer, Kurucu Başkan, TİDER (Temel İhtiyaç Derneği)
Ebru Baybara, Şef, Girişimci, Cercis Konağı Mardin

Bölüm 15

Tüm Çocuklara Nitelikli Eğitim

Moderatör: **Burcu Kayımtu Özdemir**, Genel Müdür, TBWA
Gökçe Bahadır, Oyuncu
Ece Çiftçi, Mütevelli Heyeti Başkanı, SosyalBen Vakfı

Bölüm 16

Sosyal Girişimcilik için Artan İlgisi

Moderatör: **Seher Arıner**, Temsilci Yardımcısı, UNDP Türkiye
Semih Boyacı, Impact Hub, Kurucu Ortak
Olca Silahlı, Fazla Gıda, Kurucu Ortak, CEO
Mesut Keskin, E-Bursum, Kurucu, CEO

Bölüm 17

Sosyal Girişimciler için Yeni Platformlar

Buğra Çelik, Direktör, İmece
Engin Ayaz, Kurucu Ortak, Tasarım Direktörü, ATÖLYE
Emrah Kurum, Sürdürülebilirlik Adımları, Kurucu Ortak, Genel Koordinatör

Bölüm 18

İnsanlar ve Dünyamız için Çalışmak

Moderatör: **Bahar Özay**, SDSN Türkiye Direktörü
Aslıhan Durukan Pasinli, WWF Türkiye Genel Müdürü
Leyla Arsan, TAGES, CEO
Ferhan Geylan, Ogliv Vakfı, Kurucu

Bölüm 19

Dayanıklı Platformlar

Moderatör: **Ali Ercan Özgür**, IDEMA, Kurucu
Burak Kılıç, UPS Türkiye, Ülke Müdürü
Matt Kendon, Outlandish, Kurucu
Matthias Zwingli, Girişim Kolaylaştırıcı, Digital Switzerland

Bölüm 20

Geleceğin Dili Kodlamayı Bugünden Konuşmak

Moderatör: **Ozan Onat**, Gelecek Şimdi, Kurucu, Gazeteci
Hasan Süel, Yönetim Kurulu Başkanı, Türkiye Vodafone Vakfı
Sezai Hazır, Habitat, Başkan

Bölüm 21

İnsanlık için Açık Veri

Sıla Alıcı, Humanitarian OpenStreetMap, İletişim Yöneticisi

Bölüm 22

Dijital ve Sürdürülebilir

Dmitry Frischin, Avrupa ve BDT Bölgesel Programı Uzmanı, BM Gönüllüleri
Göksel Gürsel, SOGLab, Kurucu, Tasarım Direktörü

Bölüm 23

Sürdürülebilirliğin İletişimi

Gonca Karakaş, Türkiye Halkla İlişkiler Derneği (TÜHİD) Başkanı
Burcu Kayımtu Özdemir, Genel Müdür, TBWA

Bölüm 24

Medya ve Sosyal Fayda

Fatih Er, TRT World Haber, Program ve Görsel Direktörü

Bölüm 25

Geri Dönüşüm için Oyna

Serenay Sarıkaya, Oyuncu
Tankut Turnaoğlu, Genel Müdür, Procter&Gamble

Sahne Açılışı

Halit ERGENÇ

Sanatçı

Merhabalar, hepiniz hoş geldiniz. Değerli misafirlerimiz, saygıdeğer katılımcılar, değerli fikir insanları, aktivistler, politikacılar, sanatçılar; hepiniz tek tek hoş geldiniz bugüne. Dışarıda birileri varsa onları da bekleyelim, gelsinler, günümüz uzun ama en azından büyük bir kısmı bir arada görmek ilk an için güzel olur.

Hepimizin mutlaka kendimiz için değişmez dediği birtakım değerleri vardır ama bugün, dünyadaki herkesin kendisine ait en önemli değerlerinden daha kıymetli bir şey için bir araya geldik. Dünya bugün bize diyor ki; *“Bu şekilde yaşamaya devam ederseniz sizlere olduğum kadar cömert olamayacağım çocuklarınıza. Sizler benim kaynaklarımı öylesine tükettiniz, öylesine harcıyorsunuz ki ben artık kendimi yenileyemiyorum. Siz sadece bana kötü davranmıyorsunuz, hayvanlara kötü davranıyorsunuz, tabiata kötü davranıyorsunuz, birbirinize kötü davranıyorsunuz, daha da önemlisi kendinize kötü davranıyorsunuz, çocuklarınıza kötü davranıyorsunuz”*. Bu mesajı geri dönüşsüz olarak vermiş durumda şu anda dünya bize.

Şimdi bunlar nasıl oluyor? Müthiş bir dengesizlik içerisindeyiz, inanılmaz bir üretim çılgınlığı yaşıyor, daha çok para kazanmak adına hepimizin müşterek kaynaklarını umarsızca tüketiyoruz. Artık harcamaktan tatmin olmadığımız için daha fazla harcamak istiyoruz, benim imkânım varsa benim olmalı, niye başkasının olsun noktasına geliyoruz. İhtiyacımız olup olmadığını düşünmüyoruz

bile maalesef. Biz bunları yaşarken diğer yanda kitleler açlık sınırında yaşıyor, insanlar açlıktan ölüyor, su bulamıyorlar. Sadece hijyen ihtiyaçlarını karşılamak için değil, içecek bir bardak temiz suyu dahi bulmakta zorlanıyorlar.

Bir yandan dünyanın bütün bilgisine sahibiz, diğer yandan cehalete mahkumuz. Bir yandan güzellik ve sağlık için bir kesim insan büyük bir servet harcıyor, bütün yatırımını oraya gömüyor, ama diğer insanlar alacak bir tek nefeslik temiz hava bulamıyor. Pek çok konuşmada *“çevre sağlığı”, “çevremize dikkat edelim”, “çevreyi bozuyoruz”, “kaynakları bozuyoruz”* deniliyor ya, nihayetinde biz üzerinde yaşadığımız bu organizmayı ki aslında bu bizden bağımsız bir şey değil, biz aslında kendimizi tüketiyoruz ve gerçekten sona doğru yaklaşıyoruz.

Evet, uzun bir konuşma oldu, ama sözün özü şu; büyük bir hızla dünyanın sonuna doğru yaklaşıyoruz, biraz çeki-düzen vermemiz lazım kendimize. Benim bir çocuğum var, eminim birçoğunuzun vardır. Şimdi içinizde belki kalkıp da burada benim çocuğum yok ki ben yaşayacağım öleceğim diyenler olabilir. Mutlaka onun da ya kardeşinin ya ablasının, teyzesinin ya da sevdiği bir arkadaşının çocuğu vardır. O çocuklar bizden sonra bu dünyayı kurtarmak için hiçbir şey yapamayacaklar. Biz o noktayı geçtik, hani eskiden birtakım şiirlerde, şarkılarda *“dünyayı çocuklar kurtaracak”* denirdi ya, artık o zaman geçti. Dünyayı çocuklar kurtaramaz,

biz son nesiliz. Samimi olarak son nesiliz. Biz bir şey yaptık yaptık, eğer yapamazsak ve yapmak istemezsek, harekete geçmezsek, sorumluluğu almazsak çocuklarımıza dönüp şunu demek zorunda kalacağız: “Evladım, biz senin annen-baban olarak, bizden önce yaşayan bütün insanlar olarak bu üzerinde doğduğumuz, beslendiğimiz, yaşadığımız biricik dünyayı bitirdik, artık yapabileceğimiz bir şey de yok. Sen başının çaresine bak, çoluk çocuk da yapma, çünkü gün gelir de benim pozisyonuma gelersen o çocuk da senin gözüne senin bana baktığın gibi bakar, bunun vicdani yükü çok ağır, kaldıramazsın.” Bunu demek mecburiyetinde kalacağız. Durum aslında gerçekten trajik, bir tarafta inanılmaz yüklü bir birikim, bir enerji, bir tüketim var, diğer taraftaysa buna ihtiyacı olan çok büyük kitleler var. Bir yandan da yok olmaya giden bir dünya var.

Bugün aslında çocuklarımıza bunu söylememek için buraya geldik. Bizim bir tane hedefimiz var. Hepimizin yapabileceği şeyler var. Büyük şeyler olması gerekli değil. Mesela “*Tembel İnsanın Dünyayı Kurtarma*

Rehberi” başlığı altında çok güzel bilgiler okudum. Evinde, oturduğu yerde birtakım düzenlemeler de yapabilir insan. Diyor ki: “*Evinizdeki bütün elektronik eşyaları mümkün olan tek bir prize bağlayın, geceleyin yatarken fişi çekin*” Yapabileceğiniz basit bir şey... bunun gibi daha bir sürü örnek var. İnternete girip bunları araştırabilirsiniz. İşte biz bugün sizlerle çocuklarımıza o biraz önce söylediğim şeyi söylememek üzere bir araya geldik. Çocuklarımızın gözünde, kendi gözümüzde, elimizi vicdanımıza koyarak bir şey yaptık diyebilmek için, onların yok olmak üzere olan bir dünyayı kurtaran kahramanları olmak için buraya geldik. İşte biz o nesiliz ve biz bunu yaparsak yapacağız, yapamazsak kimse yapamayacak. Bugün bunun için buradayız. İyi ki geldiniz, çok teşekkür ederim geldiğiniz için.

Çok karamsar konuştum ama enseyi karartmayalım, çünkü hâlâ daha yapılabilecek bir şeyler var. UNDP bizim için, bütün dünya için 2030’a kadar sürdürülebilir kalkınma hedefleri olarak 17 madde belirlemiş. Bu 17 madde nedir, daha doğrusu sürdürülebilir

kalkınma nedir? Diyor ki: *“Ey ahali, eğer bu dünyada daha uzun nesiller boyu yaşamak istiyorsanız şu size sıralamış olduğum 17 maddedeki çarpıklığı düzeltmeniz icap ediyor.”* Bunun içinde neler var? Belki birçoğunuz benden çok daha iyi biliyorsunuz. Bunun içerisinde cinsiyet eşitsizliği var, bunun içerisinde açlık var, bunun içerisinde suya erişim var, doğal kaynaklara erişimin herkes tarafından mümkün olması var, herkesin eşit derecede eğitim görmesi var. Daha doğrusu herkesin daha mutlu, daha huzurlu bir hayat yaşayabilmesi için vicdanınızın bir köşesinde dünyanın bir yerinde insanlar açlıktan ölüyor mu acaba diye düşünmemenizi sağlamak için sıralanmış 17 maddelik bir liste var. Diyor ki: *“Gelin bunları hep beraber 2030’a kadar harekete geçirelim ve tersine çevirelim.”* Bu mümkün. Nasıl mümkün? Buraya geldiniz, hepinizin gücü kuvveti yerinde, biraz önce söyledim, her birimize düşen küçük de olsa birtakım sorumluluklar var. Evimizdeki çöprü düzgün yere atmak gibi. Mesela kaçının evinde, elektrik tasarrufu ve su tasarrufu yapan bulaşık makinesi var, elinizi kaldırabilir misiniz? Çok güzel, bayağı yüksek sayıda. Peki, aynı kişiler kendilerine sorabilirler mi, tabaklarında yemek bırakıyorlar mı? Geçen gün bir yerde okudum, standart bir hamburger 3.600 litre suya mal oluyormuş arkadaşlar. Nasıl mal oluyor? 3.600 litre suyla mı yapılıyor? Hayır, o ineğin yiyeceği ot için 3.500 litre su harcanıyor sırf bize o kadarlık eti verebilmesi için. Sabah kahvaltısında peynir bıraktınız diyelim, bir dilim peynir yaklaşık 70 litre su demek. Bir ekmek yaklaşık olarak 90 litre suya denk geliyor. Biz evimize bunları alıp kendi konforumuzu sağlarken bir yandan da tabağımızda da yemek bırakmayacağız, yiyebileceğimiz kadar alacağız, ihtiyacımız olmayana satın almayacağız ve harcamayacağız. En büyük sorun büyük harcama, büyük atık, bundan vazgeçeceğiz.

Dediğim gibi enseyi karartmaya gerek yok, biz bugün bütün gün boyunca birçok insanla, bu konuda bir şeyler yapmış insanlarla onların deneyimlerini konuşacağız. Oturacağız düşüneceğiz, onların yaptıkları şeylere biz katkıda bulunabilir miyiz, onlardan ilham alabilir miyiz? Nasıl o noktaya ulaşmışlar veya onlardan ilham alarak biz kendimiz nasıl bir yol bulabiliriz, bunları düşüneceğiz. Bugün böylesine güzel bir gün, hepimiz iyilikte, güzellikte, bir arada sağlıklı ve mutlu yaşamak üzere buraya geldik. Hepiniz iyi ki

geldiniz, çok teşekkür ederim geldiğiniz için. Uzun bir gün olacak, ama hepinizi burada akşama kadar görmekten büyük bir mutluluk duyacağım. Ara ara geleceğim, sizi kontrol edeceğim, arada da yanınızda oturacağım. Çok teşekkür ediyorum, tekrar hoş geldiniz, size güzel bir gün diliyorum.

Her hikâyenin bir sonu vardır, ama bazı sonlar yeni hikâyeler başlatır. Yeni hikâyelere başlamak için #2030Şimdi diyor, 2015’te küresel kalkınma zirvesinde belirlediğimiz hedeflere ulaşmak için hep birlikte çalışıyoruz. Desteğinizle 2030’da daha güzel bir dünya bizi bekliyor.

UNDP küresel hedeflerini, 2030’a kadar yapmamız gerekenleri anlatmak üzere UNDP Türkiye Başkanı Claudio Tomasi’yi alkışlarınızla sahneye davet ediyorum.

Bölüm

1

Açılış Konuşması

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

Claudio TOMASİ

Ülke Direktörü, UNDP Türkiye

Dear Friends, dear colleagues, ladies and gentlemen, it is a pleasure for me, on behalf of UNDP, to welcome you all to the Social Good Summit 2018 in Istanbul. Today, we would like to imagine the world in year 2030. I would like to hear your views. We have a lot of contributions in terms of how we imagine this world, by 2030, and how technologies, social media, and innovation can help, in our development efforts, reach the goals that were decided upon in 2015. The Social Good Summit has been a unique platform for 8 years now. Every year in September, on the sidelines of the General assembly in New York, there is a Social Good Summit where influencers, thinkers, citizens of the world gather and unite to discuss specific challenges, opportunities, ideas on how to reach the sustainable development goals by 2030 for Turkey. This is the 5th year we are arranging this. It means that we started in 2013. Gathering inspires people like you to discuss these specific issues and basically squeeze our brains in terms of new ideas. The question at hand is very simple, at the end of the day, but it is very important. The key question is what type of a world we imagine by 2030 and how we foresee this world.

Yesterday, I was sitting down with my kids at home, 11 and 9 years old, and I was telling them about the sustainable agenda—the 2030 agenda, the sustainable development goals. I was talking to them and, one of them, the eldest one, told me: “Daddy, that’s

impossible. How is that going to happen?" I was telling them that by 2030, we will have a world free from poverty, hunger, a world that is peaceful where climate change will have been defeated. Well, the pattern of consumption and production is sustainable, and so, he asked me what kind of world you live in you now. Don't you see that outside is not like that, and that was like an eye opener, because when we are involved in everyday situations, pushing the envelope and pushing the agenda about this, we sometimes almost lose our focus on how complex this agenda is. He is right. Maybe, this will not be possible. And that's what I was trying to explain. We are in a unique and great situation, which is happening for the first time in the history of humanity, for the first time, okay, In thousands of years. In 2015, all the countries in the world, at the level of the heads of state, gathered and agreed on a universal agenda for the first time in the history. It is an ambitious and inclusive agenda, on universal terms. I mean that no country —be it countries from the North, South, East and West— with different cultures, different traditions, different languages, and different histories, before, agreed upon the common main goals, and now for the first time, they agreed upon them, to be achieved by 2030. This is something great, when you think about it. It means that there is a consciousness in the world. It means that the people leaving the countries that were available, were pushed even to do so. So, that's why we call it a universal agenda, but this is not some vicious agenda. It is extremely ambitious, focusing on how to eliminate poverty and hunger, as well as how to live in a better planet. So, it is about people, the planet, how we can live better in this world, and how it can be sustainable for future generations, our daughters, kids or our sons, for our grandchildren. Think about it: this is such a powerful message. When I was inquiring them, about the role of the technology, they said, "okay, we live in technology or it is like a dinosaur that went extinct already or we live in the middle of the technology". But what we think is that, actually, when something new is discovered or a new technology is introduced, we would then need another technology to make sure that it is used properly, it does not damage the environment and people. So, I believe that this is a very powerful message. The

powerful message is about how to use technology for the good, from the very beginning, and inclusively. Why I'm saying "inclusively" is because, for the first time, it is not just the heads of states, not just the governments, but also, more than seven million people were asked about what kind of a world they imagine by 2030, and all these seven million people said: "We want to be part of it. We want to be included in this." Okay? It is not about government only; it is not about private sector. It is not about business; it is about citizens, it is about each one of us; it is about our neighbors, our friends, and it is about us. This is a very powerful message about the development agenda for 2030. Each one of us counts. So without further talk, I would really love to thank you for participating in this, and wish you a great day, a successful day where you can share your knowledge and insights into how we imagine this world by 2030.

Thank you very much and have a nice day.

Bölüm

2

İnsanlık için Bakanlık

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

14

Halit ERGENÇ

İlk konuşmayı yapmak üzere sıradaki konuşmacılarımızı sahneye davet ediyorum. UNDP Türkiye İletişim Koordinatörü Faik Uyanık ve Sayın Gençlik ve Spor Bakanımız Mehmet Muharrem Kasapoğlu.

Moderatör

Faik UYANIK

UNDP Türkiye İletişim Koordinatörü

Mehmet Muharrem KASAPOĞLU

Gençlik ve Spor Bakanı, Türkiye

Faik UYANIK

Herkese günaydın. Sosyal Fayda Zirvesi İstanbul ilk kez bakan düzeyinde bir konuk ağırlıyor, çok teşekkürler Sayın Bakan bizimle birlikte olduğunuz için bugün.

Mehmet Muharrem KASAPOĞLU

Ben teşekkür ediyorum. Ben de sizlerle birlikte olmaktan dolayı mutluluğumu ifade etmek istiyorum.

Faik UYANIK

Sayın Bakan, Türkiye şu anda küresel insani yardım açısından dünyanın en cömert ülkesi. Geçen yıl Türkiye'nin yaptığı insani yardım, kalkınma yardımı 8 milyar doları aştı ve dünyanın bir numarasına yerleşti. Tabii Gençlik Spor Bakanlığı gönüllüleri, buradaki ekosistemin de aslında ruhu olan gönüllülüğün Türkiye'deki merkezi resmi anlamda. İnsani yardım performansınız acaba gönüllü destekleri nasıl yansıtıyor, ne kadar yansıtıyor?

Mehmet Muharrem KASAPOĞLU

Ülke olarak çok cömert bir ülkeyiz. İnsanımızın genetiğinde, bu coğrafyanın kaderinde cömertlik var. Bu anlamda da gururluyuz tabii ki, rakamlar da bunu ispatlıyor. İfade ettiğiniz gibi geçen yıl 8,1 milyarla lideriz. Buna en yakın ülke Amerika Birleşik Devletleri ve arada yaklaşık 2 milyar

dolar fark var. Ekonomik ölçeğe baktığımızda da ülkemizin aslında bu anlamda ne kadar ileride olduğunu çok güzel gösteriyor. İnsanımız bu anlamda gerçekten özverili. Tabii ki gönüllülük kurumsallaşma noktasında, belki küresel anlamda bir eksiklik arz ediyor. Kurumsallaşma noktasındaki eksikliği de maalesef ölçemediğimiz için ifade edemiyoruz ve bu durum insani yardım ya da gönüllülük noktasında bir eksiklik gibi algılanıyor. Ama UNDP gibi kuruluşlarla, küresel çatısı olan kuruluşlarla iş birliğiyle inşallah bu eksikliği de gidereceğimize inanıyorum. Çünkü bizim hamurumuzda, mayamızda gönüllülük, cömertlik ziyadesiyle var.

Faik UYANIK

Peki, Türkiye'de gençlerin gönüllülük odaklı çalışmalara katılım seviyesi hakkında neler söylemek istersiniz?

Mehmet Muharrem KASAPOĞLU

İnsanımızın az önce gönüllülük noktasındaki motivasyonunu ifade ettim. Aslında bugün buradaki bu heyecan, bu coşku, bu motivasyon da gençlerimizin gönüllülük noktasındaki katılımını gösteriyor. Ama az önce ifade ettiğim o batı normlarındaki mevzuat, kural ve kurumsallık ya da sistem biraz daha eksik. Bunu giderdiğimizde ben gençlerimizi hem gönüllülük noktasında işin içine daha çok katacağımızı, hem de

ölçüldüğü takdirde gençlerimizin bu konuda hakikaten ne kadar özverili olduğunu da göreceğimize inanıyorum. Bizim bakanlık olarak yaptığımız faaliyetler; gençlik merkezlerimiz, bakanlığımızın diğer birimleri, STK'larımız, aşağıda gördüğüm gerçekten çok orijinal projeler gençlerimizin bu konudaki potansiyelini de ortaya koyması açısından çok heyecanlandırıcı, ümit verici. İnanıyorum ki UNDP gibi kurumlar ve sizin küresel anlamdaki çalışmalarınızla beraber bizim iş birliğimizle oluşacak sinerji bu anlamdaki potansiyeli de ortaya çıkaracaktır.

Faik UYANIK

Sayın Bakan, mevzuattan bahsettiniz, Türkiye'de gönüllülüğün koordinasyonu konusunda sizin yetkinizi düzenleyen mevzuattan... Acaba gönüllülük konusu bizim mevzuatımızda ne kadar güçlü bir şekilde yer alıyor ve ileride atılması gereken adımlar var mı size göre?

Mehmet Muharrem KASAPOĞLU

Elbette atılması gereken adımlar var. Ancak gerek ulusal gençlik stratejimiz gerekse bundan sonrası için planladığımız hedefler, projeler, kurumlar arası iş birlikleri var. Sadece Gençlik ve Spor Bakanlığı değil, ülkemizin TİKA gibi dünyanın her noktasına dokunan kurumları var, hiç ulaşmayan

yerlere ulaşıyoruz. Bu anlamda da gerçekten son yıllarda cumhurbaşkanımızın da önderliğinde insani faaliyetler noktasındaki gelişmişliğimizi, farkımızı rakamlar da ortaya koyuyor. Bu noktadaki mevzuat eksikliklerini de kurumlarımızla iş birliği yaparak, Büyük Millet Meclisimizle belki yasama noktasında eksiklikler varsa gidererek, sizlerle iş birliği yaparak, sürdürülebilir kalkınma hedefleriniz ve alt başlıkları noktasındaki hedefleri göz önünde bulundurarak inşallah çok daha üst, çok daha makro anlamda değerlendireceğiz.

Faik UYANIK

Şimdi alt kattaki stantları gezdiniz, çok teşekkürler. Oradaki heyecanı hep beraber yaşadık, buradaki dostlarımıza da tavsiye ederiz. Buradan yola çıkarak bakanlığın koordinasyon rolüne gelelim. Online olarak siz aslında Türkiye'de gönüllüleri koordine eden bir bakanlıksınız. Nasıl yapılıyor acaba bu iş?

Mehmet Muharrem KASAPOĞLU

Bakanlık olarak hem birimlerimiz hem değişik genel müdürlüklerimiz hem de Kredi Yurtlar Kurumumuz var. Yaklaşık 700 bin öğrenci bizim misafirimiz, bizim yurtlarımızda barınıyorlar. Bir de kendini genç hisseden bireylerimiz var. Biz gençliği rakamlara boğmuyoruz, elbette gençliğin teknik tanımı var, ama kendini genç hisseden herkesi

biz bakanlığımızın bir partneri, bir paydaşı olarak görüyoruz. O anlamda da herkesi bir gönüllü adayı olarak gören bir anlayışa sahibiz. Bu çerçevede bizim **gencgonulluler.gov.tr** adresimizde gönüllü olmak isteyenlerle gönüllülük buluşturan bir platformumuz var. Bu platform hem eğitim hem irtibat hem de potansiyeli ortaya çıkarma açısından bir katkı sağlıyor. Tabii ki sizinle iş birliğiyle bunu daha da canlandıracağız. Aşağıdaki standımızı ziyaret ettiğiniz takdirde arkadaşlarımız sizlere bakanlık olarak gerçekleştirdiğimiz gönüllülük faaliyetlerini anlatacaklar. Ama sizlerin iş birliğine gerçekten ihtiyacımız var. Bu iş birliğiyle oluşturacağımız sinerji ümit ediyorum bu çalışmaları çok daha güzel seviyelere taşıyacaktır.

Geçtiğimiz günlerde başlattığımız bir gönüllülük çalışmasını sizlere aktarmak isterim. İstanbul Üniversitesiyle yaptığımız gönüllülük çalışması kapsamında gençlerimize gönüllülük imkânı sunuyoruz. Gerek gençlik merkezlerimizdeki çalışmaları gerek yurtlarımızda gerek huzurevlerinde, sevgi evlerinde, ihtiyaç olan her yerde aklınıza gelebilecek her türlü gönüllülük çalışmasına katılan gençlere katkı sağlıyoruz, yol açıyoruz. İstanbul Üniversitesi de bu çalışmaları iki ders kredisine sayıyor. Ümit ediyorum bu tür çalışmaları tüm üniversitelerimize yayacağız ve belki de geliştireceğiz. Bu bağlamda da inşallah yurtlarımızdaki arkadaşlarımızı da -700 gencimizi de- bu çalışmaya katmayı düşünüyoruz. Örneğin dönüşüm projesi, atıkların dönüşümü noktasında yurtlarımızla ciddi bir projeye başlıyoruz. Yurtlarımızdaki tüketilen malzemelerin geri dönüşümü noktasında bir proje bu. Gençlik merkezlerimizde 2 milyona yakın üyemiz var. Bunlarla beraber bir araya getirdiğimizde çevresel anlamda büyük bir meydan okumaya başlayacağız.

Faik UYANIK

Şimdi Gençlik ve Spor Bakanısınız. Herkesin ilk aklına gelen gençlik tabii, belli yaş grubundaki insanlar, ama dediğiniz çok önemli, gönüllülük sadece gençlikle sınırlı kalan bir aktivite değil. Siz her yaşta insanları **gencgonulluler.gov.tr** üzerinden gönüllülüğe davet ediyorsunuz, ama zannediyorum bir amacınız da her ne kadar online araçları kullanıyor olsanız da gençleri ve insanları genel olarak bilgisayarın, telefonların

başından kaldırıp gerçek aktivizme yönlendirmek, değil mi?

Mehmet Muharrem KASAPOĞLU

Kesinlikle! Sanal bağımlılık maalesef günümüzün önemli sorunlarından biri, hatta çocuk yaşlardan itibaren, 2-3 yaşından itibaren gözlemlediğim bir konu. Bununla da ayrıca mücadele etmemiz gerekiyor. Elbette sanal ortamın avantajları çok önemli, bu avantajları göz ardı etmek istemeyiz, ama sanalın yanında insanlara dokunmak, toprağa dokunmak gerçekten önemli. Bu çerçevede biz gençlerimizi, çocuklarımızı, bireylerimizi hayatın gerçek yönüne dokunma noktasında teşvik etmeyi planlıyoruz. Tabii ki aşağıda gördüğüm projeler de bu anlamda bana ümit veriyor gerçekten, teşekkür ediyorum size. Aşağıyı gezme imkânı bulduk, stantlarımızı dolaştık. İnşallah bu stantlardaki arkadaşlarımızla uygun bir zamanda ya İstanbul'da ya Ankara'da bir araya gelmeyi planlıyorum. Bakanlığımızın projeleri ve sizlerin projelerini harmanladığımızda çok güzel projeleri birlikte yapma imkânı elde edeceğimize inanıyorum.

Faik UYANIK

Sayın Bakan, aramızda **gencgonulluler.gov.tr**'yi bilmeyenler olabilir. Hangi alanlarda gönüllü olabiliyor gençler?

Mehmet Muharrem KASAPOĞLU

Başta afet, acil yardım, eğitim, sağlık, çevre projeleri olmak üzere sürdürülebilir kalkınma hedeflerimizle tamamen eşgüdüm, paralellik arz eden konular. Sizin 169 alt hedefinize de uyumlu. Bu anlamda ben portalımızı canlandırma, daha ileriye taşıma ve gençlerimizin katkılarını alma noktasında bu platformu ziyaret etmenizi ve desteklerinizi beklediğimi ifade etmek istiyorum.

Faik UYANIK

En başta Türkiye'de insani yardımdan bahsederek söze girdik. Orada tabii Suriye konusu ciddi bir alt başlık olarak duruyor. Türkiye'nin önündeki kalkınma güçlüklerinden de biri aynı zamanda. Suriye krizi konusunda Türkiye'nin yaptığı harcamalardan bahsettik, ama Suriyeli gençler konusu çok önemli, onların sosyal uyumunun sağlanması. Bu anlamda gönüllülükle Suriyeli gençleri buluşturma açısından iki taraflı olarak baktığımızda hem

Türkiye'deki gençlerin onlarla hem de onların Türkiye'deki gençlerle gönüllülük yoluyla buluşması konusunda çalışmanız var mı?

Mehmet Muharrem KASAPOĞLU

Elbette bakanlığımızın sosyal uyum projesi var. Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzde koordine ettiğimiz bu sosyal uyum projesi çerçevesinde Suriyelilerin toplumumuza uyumu, bulundukları çevreye uyumu, eğitimleri, vesaire çerçevelerde çalışmalar yapıyoruz. 25 ilde gerçekleştiriyoruz bunu, belki il sayısını da artıracamız, ama daha da zenginleştirmemiz gereken bir proje. Hem ülkemiz için hem de Suriyeliler için önem taşıyan bu çalışma Suriyelilerin topluma uyumu, kazandırılması ve bir sonraki aşamada da kendi topluluklarına fayda sağlamaları için planlandı. Elette bu sorunlar nihayete erdiğinde ve ülkelerine gittiklerinde de kendilerine ülkeleri adına katkı sağlamayı hedefliyor. Açıkçası çok güzel sonuçlarını görüyoruz. Bizim standımızda da bununla ilgili dokümanlar, bilgiler var. Ziyaret ettiğiniz takdirde arkadaşlarımız size bu konuda enformasyon sağlayacaklardır.

Faik UYANIK

Bakanlığınızın koordinasyonunda gönüllülüğü odağına alan çok güzel örneklerden bahsettiniz. Örnekler vererek devam ettik, yine örneklerle kapatalım. Suriye krizi olsun, başka kalkınma güçlükleri olsun özellikle genç gönüllülüğünü odağına alan faaliyetlerinizden bir veya iki örnek alarak kapatabilir miyiz?

Mehmet Muharrem KASAPOĞLU

Elbette, teşekkür ediyorum bu imkânı tanıdığınız için. Damla projemiz var, “**Damla Gönüllüleri Projesi**” gerçekten çok güzel sonuçlarını gözlemlediğim bir proje. Proje ile ilgili arkadaşlarımız da buradalar, konuşma imkânı bulursanız çok daha güzel detayları sizlerle paylaşacaklardır. Akla gelebilecek her türlü katkıyı sağlayan, kimsesi olmayan insanların gidip evlerini temizlemekten tutun yoksullara yardım etmeye, açları doyurmaya, öğrencilere ders çalıştırmaya, gidip köylerde kütüphane kurmaya, ağaç dikmeye kadar her türlü güzel faaliyeti esas alan bir proje. Sadece Türk gençlerimiz değil, yurt dışından gelerek Türkiye’de okuyan yabancı gençlerimiz de bu projenin içerisinde.

Anadolu’nun en ücra köşelerine kadar gidiyor bu arkadaşlarımız, oralarda konaklıyorlar, oraya yardımlarını götürüyorlar ve bunun tanıtımını da yapmıyoruz. Yani malum, bizim geleneğimizde...

Faik UYANIK

Belki de daha fazla yapmak lazım.

Mehmet Muharrem KASAPOĞLU

Evet, yapılan iyiliği göstermeme gibi bir kültürel anlayışımız da var. O noktada insanları incitmeden yapılan, çok güzel sonuçlarını gözlemlediğimiz ve çok ciddi noktalara ulaşan bir proje Damla Gönüllüleri Projesi. Yine bunun yanında “**İyilik Ağacı Projesi**” var, az önce ifade ettiğim “**Sosyal Uyum Projesi**” ve gençlik merkezlerimizde uyguladığımız, gençlerimizi inovasyona teşvik etme yönünde çalışan “**Kod Adı 2023 Projesi**” var. Bizim amacımız üreten, düşünen ve analiz eden bir gençlik ve gençliğimize güveniyoruz. Bu anlamda da seçme ve seçilme yaşıyla ilgili yaptığımız düzenleme de hakikaten gençliğimize duyduğumuz güvenin bir ifadesi. Gençler bizim yarınlarımız, bu ülkenin gerçek sahibi gençlerimiz. Bu nedenle gençlerimizi gönüllülük faaliyetleriyle ülkemizin yarınları için hazırlanmaya ve tecrübe edinmeye de davet etmek istiyorum. Zaten bu salondaki gençler burada bulunmaları itibariyle yeteri kadar bilinçliler, ama bu noktada bilinci olmayan gençlerimizi de burada bulunan gençlerimiz, sizler, UNDP aracılığıyla sosyal faydanın çok önemli bir konu başlığı olduğu hususunda bilinçlendirmeliyiz. İnsanların hayırlısı insanlara faydalı olandır. Bu bizim inanç kodlarımızda olan bir konu; gerçekten faydalı olmak sadece kendisi için değil, başkaları için de faydalı olmak. Komşuluk hakkı yine kültürümüzün en önemli konularından birisi; hak, yardım merhamet... Bu kavramları maalesef günümüzün faydacı -kişisel faydayı öne alan pragmatist anlamdaki faydadan bahsediyorum- zihniyetinin yanında sizlerin de desteğiyle kurumsal anlamda çok daha ön plana taşıyarak, sizin gibi kurumlarla birlikte iş birliği yaparak küresel anlamda inşallah çok daha güzel noktalara taşıyacağız. Bakanlığımız bunun için hazır.

Ülkemiz sportif anlamda çok güzel tesislere sahip, spor merkezlerimiz, hemen hemen her ilçede çok yeni spor tesisimiz var. Köylere, beldelere kadar ulaştık. Bu

anlamda ben tüm arkadaşlarımızı bu tesisleri kullanmaya çağırıyorum. Sorunla, zorlukla karşılaştıklarında bize haber vermelerini de istiham ediyorum. Çünkü gerek gençlik merkezlerimizi gerek spor tesislerimizi sizlerin kullanımına 24 saat açmayı planlıyoruz. Böyle bir potansiyeli görüyoruz. Ancak maalesef bazı noktalarda da yeterli talebi de göremiyoruz. Spor kötülükleri aşmada önemli bir enstrüman, spor tesislerimizi bu çerçevede değerlendirme imkânımız var. Yüzme havuzlarından, tenis kortlarına, basketbol sahalarına kadar yaklaşık 5.000'den fazla tesisimiz var ülkemizde ve...

Faik UYANIK

O zaman buradan bu daveti herkese iletmiş olalım.

Mehmet Muharrem KASAPOĞLU

Kesinlikle, burada bulunanlar da tanıdıklarına iletinler diyorum, herkesi spor yapmaya davet ediyoruz. Spor bilincimizi, spor kültürümüzü sadece gençlere değil, Türkiye'nin her yaş grubuna açıkçası tavsiye etmemiz gerekiyor. Çünkü en yeni spor tesisleri ülkemizde, bunun altını özellikle çiziyorum.

Faik UYANIK

Bunların içini dolduracak aktivitelere ihtiyacımız var.

Mehmet Muharrem KASAPOĞLU

Bu tesisleri kullanalım.

Faik UYANIK

Bahsettiğiniz değerler çok önemli, bu değerlerimizi alıp 21. yüzyıla nasıl adapte edeceğiz ve gönüllülük yoluyla, sivil toplum yoluyla dünyayı nasıl değiştireceğiz, onlara bakacağız. Sahiplenmeniz çok kıymetli. Gençlik ve Spor Bakanı Dr. Mehmet Muharrem Kasapoğlu, çok teşekkürler Sosyal Fayda Zirvesi İstanbul'a katıldığınız için.

Mehmet Muharrem KASAPOĞLU

Ben teşekkür ediyorum, sizler de katıldınız, sağ olun.

Bölüm

3

Geleceğin Değerleri, Değerlerin Geleceği

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

20

Halit ERGENÇ

Sıradaki panelimizin konusu “*Geleceğin Değerleri, Değerlerimizin Geleceği*”. 50 yaşına yaklaştım ve yaşadığım süre içerisinde birtakım değer yargılarının değiştiğini gerçekten enteresan bir şekilde gördüm. Teknolojinin gelişmesiyle bazı şeyler değişti. Bazılarından çok memnun oluyorum, ama bazen içimde çok ciddi bir burukluk oluyor ve mutsuz oluyorum. Bu mutsuzluk geçmişe dayalı bir mutsuzluk diyeceğim, ama değil aslında, insaniyetime dayalı bir mutsuzluk. Ortak değerlerimizle ilgili ciddi bir erozyon yaşadığımızı ve tekrar hatırlamamız gerektiğini düşünüyorum. İşte bu konuda bizleri aydınlatmak üzere Sayın Begüm Doğan Faralyalı’yı, Doğan Holding Yönetim Kurulu Başkanı sahneye davet ediyorum. Bu konuda yaptığı çalışmalarını bize anlatacak ve fikirlerinden bahsedecek. Hoş geldiniz, buyurun.

Begüm Doğan FARALYALI

Doğan Holding, Yönetim Kurulu Başkanı

Hepinizi sevgi ve saygıyla kucaklıyorum. Sayın Bakanımız, çok güzel konuştunuz, yaptığınız çalışmalardan dolayı size teşekkür ediyoruz. Gerçekten önemli çalışmalar.

Bugün harika bir gün bizi bekliyor. Sosyal Fayda Zirvesinde çevresindeki karanlığa, umutsuzluğa yenilmeden inanmışlığın sonucu harika projelere ve cesur liderlere tanıklık edeceğiz. Daha iyi bir dünya için uğraşan güzel insanları dinleyeceğiz. Umarım hepimiz için ilham dolu bir gün olur.

Sevgili misafirler, insanlık olarak zor bir dönemin içerisindeyiz. Âdeta varoluşsal bir kriz yaşıyoruz. Çevresel, sosyal, ekonomik ciddi sorunlarla karşı karşıyayız. İklim değişikliği meselesi ciddi bir konu olarak önümüzde, geçtiğimiz 18 yılın 17'si tarihimizin en sıcak yıllarıydı. İşleyebileceğimizin çok ötesinde atık üretiyoruz. Dünyamızı hızla kirletiyoruz ve tüketiyoruz. Sosyal olarak baktığınızda gençler arasında işsizliğin büyüdüğü, robotların gelişi sonucu insanların endişelerinin arttığı, fırsat eşitliğinin ciddi bir mesele olarak önümüzde durduğu günlerden geçiyoruz. Ekonomik büyüme üzerine kurulmuş bir sistemimiz var, ama bu sistem artık çalışmıyor. Dünya nüfusunun %1'inin geliri %99'undan daha fazla. Bütün bunların yanında, bu kötülüklerin yanında her şeyin birbirine derinden bağlı olduğu dünyamızda kaderlerimiz de gitgide birbirine bağlanıyor. İnsanlık olarak ancak en zayıf üyemizin olduğu kadar güçlü, ancak en güçsüzümüzün olduğu kadar güvendediz.

Kendimizi dünyanın öbür ucunda çıkan bir hastalıktan izole edemiyoruz. Dünyanın en uzak köşesinde çıkan bir karbon emisyonu kendi şehrimizdeki kadar zarar veriyor bize, uzak gördüğümüz savaşlar, bizi etkilemez diye düşündüklerimiz mültecilerin yola dökülmesiyle uzak ülkeleri bile etkiler durumda.

Bizler insanlık olarak hiçbir zaman bu kadar ortak bir kader paylaşmadık ve ortak geleceğimiz tehlikede. Herkesi kapsayan yeni bir sisteme geçmek zorundayız. Birleşmiş Milletlerin 2015'te ortaya koyduğu ve biraz önce videosunu da dinlediğimiz hedefler aslında bu yeni sistem için bize bir yol gösteriyor. Bu hedeflere ulaşmada toplumun her kesiminin üzerine önemli roller düşüyor, iş dünyasına da çok önemli roller düşüyor. Hatta iş dünyası katılmazsa, bu hedefleri elde etmemiz imkânsız. Gelişmiş ülkelerde gayrisafi milli hasılanın %60'ını, finansal akışın %80'ini, istihdamın %90'ını iş dünyası üretiyor. Eğer iş dünyası bu hedefleri benimsemezse, çevre olumsuz etkilenmeye devam edecek, sistem sürdürülebilir olmayacak ve sonunda iş dünyası da kaybedecek.

İki yıl önce Davos'ta "İş ve Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu" diye bir komisyon kuruldu. Ben de bu komisyonun bir üyesiyim. İki yıl boyunca Birleşmiş Milletlerin ortaya koyduğu hedeflerin iş dünyasındaki takipçisi olmaktı amacımız. Birçok lider, birçok şirket bunu sadece bir sosyal sorumluluk olarak

görüyor. Elbette ki bu bir sosyal sorumluluk, ama komisyon farklı bir konuyu ortaya koydu. Sürdürülebilir iş modelleri 2030'a kadar 380 milyon istihdam ve 12 trilyon dolar değerinde ekonomik fırsat yaratabilir. Bankacılıktan teknolojiye, yeni şehirleşmeden sağlığa kadar farklı sektörlerde fırsatlar da yaratıyor aslında, örnek vereyim; hedeflerden biri kadın-erkek eşitliği. Kadının ve erkeğin iş hayatına eşit seviyede katılımını sağlarsak biliyor musunuz ki dünyada global olarak 28 trilyon dolar yeni değer yaratmamız mümkün. İş dünyası olarak sürdürülebilirlik hedeflerini iş stratejimizle entegre etmeliyiz. Tüm şirketler hacimleri ne olursa olsun bu hedeflere temel büyüme stratejilerine ve tedarik zincirlerine dahil etmeliler. Sektörel oluşumlarda sektör olarak neler yapılabileceğini birlikte tartışmak ve bunları birlikte hayata geçirmek çok değerli olacaktır. Bugünün dünyasında, hikâyesinde fayda taşımayan markalar, şirketler kaybetmeye mahkûm olacaklar. Sürdürülebilirlik hedeflerini benimseyen şirketler çok daha kârlı ve başarılı olacaklar. Tüketici de gitgide sosyal faydası olan şirketleri tercih etmeye başlayacak. Her birimiz birer sürdürülebilirlik elçisi olabiliriz. Bireysel anlamda hayatımızda neler yapacağımıza karar verip, planını oluşturup biz de daha iyi bir dünya için çalışabiliriz.

Sevgili misafirler, altını çizmek istediğim başka bir konu var. Yukarıda bahsettiğim gelişmeler sonucunda dünyada ciddi bir güven bunalımı yaşanıyor. Küresel iletişim firması **Edelman**'ın 2017'de 28 ülkede 33 binden fazla kişiyle yaptığı Güven Barometresi tüm dünyada bir güven krizi olduğunu ortaya koydu. İnsanlar hükümetlere, medyaya, STK'lara ve iş dünyasına güvenmiyor. Oysaki güven insanın en temel ihtiyaçlarından biri, bu güvensizlik toplumlarda kutuplaşmayı besliyor. Önemli problemlerimizden biri bugün kutuplaşma. ABD Savunma Bakanlığına "Önünüzdeki en önemli tehlikeyi ne görüyorsunuz?" diye sorduklarında "İŞİD, Çin, Rusya" demedi, ne dedi, biliyor musunuz? Kutuplaşma. Mattis'in neden böyle dediğini düşünmek lazım, düşününce görebiliriz ki kutuplaşma Amerikan toplumunun ortak gelecek inancını, dolayısıyla birlikte hareket edebilme kabiliyetini zayıflatıyor. Bu sadece ABD için geçerli değil, tüm toplumlar için geçerli, Türkiye'de de ciddi bir kutuplaşma var. 2016'da yapılan bir araştırma toplumun %80'inin başka bir partiye oy veren birisiyle

komşu olmak istemediğini, iş yapmak istemediğini, hatta çocuğunun arkadaşlık yapmasını istemediğini ortaya koydu. Çok üzücü bir tablo, ben kutuplaşmanın panzehrinin ortak değerlerimiz olduğuna inanıyorum. Ortak isteklerimizin, ortak amaçlarımızın, ortak hayallerimizin farkına varmalı ve buna uygun bir gelecek inşa etmeliyiz.

Aslında bakarsanız ben bu müşterekler meselesine uzun süredir kafayı taktım. Önce kalbimde filizlendi, sonra aklımda boy attı ve en sonunda "Türkiye'nin ortak değerleri müştereklerimizi keşfedelim, geleceğe birlikte yürüyelim." projesini Doğan Holding olarak hayata geçirdik. Türkiye'de neredeyse sadece farklılıklarımıza odaklandığımız uzunca bir süreden sonra sanki ortak değerlerimiz yokmuş hissiyle dolduk. Aslında bu projede ortaya attığımız iddia ortaklıklarımızın, müştereklerimizin farklılıklarımızdan çok daha fazla olduğu iddiasıydı. Proje kapsamında yaptığımız araştırma bunun gerçek olduğunu bize gösterdi. Araştırmada üç tane soru sorduk: "Kişisel değerleriniz ne?", "Toplumda gördüğünüz değerler ne?" ve "Toplumda görmek istediğiniz değerler ne?" Araştırma cinsiyeti, eğitimi, sosyoekonomik seviyesi, etnik kökeninden bağımsız olarak toplumun görmek istediği değerlerin aynı olduğunu ortaya koydu: Adalet, saygı, ahlâk, güven. Yani aslında hepimiz ortak Türkiye hayali kuruyoruz, aynı Türkiye'nin hayalini kuruyoruz. Biz ortak değerler projesiyle toplumdaki iyi niyet ve güven ortamını artırmak, değer bazlı ortak bir Türkiye hayalini dillendirmeye katkıda bulunmak için yola çıktık. **Ortak Değerler Hareketi** Türkiye'nin farklı bölgelerinde yaptığımız workshoplarla, ortak değerlere destek olacak projelere verdiğimiz bağışlarla ve kişisel değerleri fark etmek üzerine ortaya çıkardığımız değer taşı oyunuyla halka halka devam ediyor. Projeye ilgili daha fazla bilgi almak isterseniz fuayede standımız var. Sizi de birer ortak değer elçisi yapabilirsek çok mutlu oluruz.

Sevgili dinleyiciler, ortak değerlerimizi sadece Türkiye'de değil, insanlık olarak tüm dünyada hatırlamalıyız. Dünyada 195 tane ülke var, 2.000'den fazla dil var. 7,5 milyar insana 20 değer versek ve "Siz kendinizi nasıl tanımlıyorsunuz?" desek, aslında kimse 21'nciyi istemez. O kadar benzeriz. Ortak bir dünya hayalini, ortak değerlerimizi fark

etmenin zamanı. Ben daha iyi bir gelecek için sahiplenmemiz gereken değerlerin samimiyet, diyalog, empati ve iş birliği olduğuna inanıyorum. Samimi olmalıyız, yani kimliklere sıkışıp kalmamalıyız, kendimiz olmalıyız, değerlerimizi bilmeliyiz. Samimiyet, güven için olmazsa olmaz. Diyalog kurmalıyız. Diyalog derken haklı çıkmak için tartışmaktan bahsetmiyorum, karşı tarafı anlamak için konuşmaktan bahsediyorum. Sadece kendimiz gibi düşünenlerle konuşursak hep haklı olduğumuza inanırız, öğrenemeyiz. Halbuki öğrendikçe farklılıklarımıza dair önyargılarımızdan kurtuluruz. Empati kurabilmeliyiz, gerçek bir diyalog için olmazsa olmaz ve iş birliği yapmalıyız. Kutuplaşmanın âdeta ilacı iş birliği, dünya çapında çok satan Sapiens'in yazarı da aslında insanlığın iş birliği yapabilme kabiliyeti sonucunda dünyayı ele geçirdiğini söylemiyor mu? Samimi olmak, kendimiz olmak, iş birliğini yeniden güçlendirmek, diyalogu artırmak ve karşımızdakini anlamaya çalışmak gelecek inşasında çok önemli.

Değerli misafirler, daha iyi bir düzen için yapmamız gerekenlerde bize yardımcı olacak bir şey var; kalplerimiz. İnsanlık için yeni bir çıkış kalbin bilgeliği ve aklın yardımıyla mümkün. Kalbin liderliğine ihtiyacımız var. Ancak kalbin liderliği, insanın ben bilincini biz bilincine dönüştürebilir. Korku rüzgarlarının çok fazla olduğu günümüzde kalplerimize ihtiyacımız var. Çünkü kalp insanı korkuya teslim etmez, kalp iyi niyet üretir ve toplumda

► Video

Ortak Değerler Hareketi

Bilirsiniz hani bizi biz yapan şeyler vardır hayatta, kimimize göre candan bir selamlaşma, çay eşliğinde şöyle güzel bir sohbet, kimimiz içinse karşılıklı sevgi, saygı ve güven. Bazen beraberce sevindiğimiz başarılarımız ve elbette zor zamanlardaki dayanışmamız. Kalplerimizi yumuşatan bu liste uzar gider. Uzun sözün kısası kendimiz kalarak birlikte yaşamamızı sağlayan ne varsa bizim ortak değerimizdir. Aileden mahalleye, ticaretten siyasete kadar her alanda ortak değerlerimizle birlikteyiz, birlikte daha değerliyiz.

Ancak pek çok farklı yönümüz, hatta karşıt görüşlerimiz var. Üstelik tüm dünyada ayrışma ve kutuplaşma eğilimi yükselişte. Peki, ama tüm bunlara rağmen müşterek yanlarımıza odaklanamaz mıyız? Neden ilk adımı atan biz olmayalım?

Bu soruyla yola çıkan Ortak Değerler Hareketinin misyonu değerleri yaşamın merkezine koymaktır. Ortak Değerler Hareketi bireysel değerlerimizi keşfederek müşterek yanlarımız etrafında buluşmayı hedefleyen, böylece toplumdaki ayrışma ve kutuplaşma eğilimlerini gidermeye çalışan bir sosyal sorumluluk projesidir. Doğan Holdingin öncülüğünde hayata geçen Ortak Değerler Hareketi bu konuda araştırmalar yapar, değer odaklı ve müşterek gelişime yönelik projeleri destekler. Türkiye Değerler Araştırması, ülkemizin dört bir köşesindeki atölye çalışmaları ve proje yarışmaları aklı ilk gelen faaliyetlerimiz. Duygumuzu paylaşan herkesle beraber büyük ve samimi bir muhabbet başlatmaya, ülkemizin ortak yaşam kültürünü güçlendirmeye meylimiz ister bir birey olun ister bir şirket veya bir toplum kuruluşu; gelin hep birlikte Ortak Değerler Hareketinde buluşalım. Müşterek yanlarımızı her gün yeniden keşfedelim, birlikte daha güzel bir geleceğe yürüyerek.

Ortak Değerler Hareketi

gerekli olan dönüşüm insanın kendi kalbinin sesini duyabilmesiyle ve kalbin öncülüğünde lider olmasıyla mümkün.

Sözlerimi şu mısralarla bitirmek istiyorum:

*"Kalbimden çıkanlar bütün vücuduma yayılsın
Boğazıma insin, söz olsun, öz bulsun
Ayağıma insin, yol bulsun
Varlık olsun, aşk olsun"*

Hepimizin yolunun aşk olması dileğiyle.

Bölüm

4

Kadınların Artan Gücü

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

24

Halit ERGENÇ

Sıradaki panelimizin başlığı “Kadınların Artan Gücü”. Bugün burada UNDP’nin 17 maddesini tek tek üzerinden geçerek değerlendireceğiz. Her birinin tabii ki bir sırası var, ama henüz daha günün başındayken, herkesin enerjisi yerindeyken sadece ülkemizde değil, dünyada yaşanan cinsiyet eşitsizliği sorununu öne almayı istedik.

Nüfusu 81 milyona yaklaşan bir ülkede yaşıyoruz, belki bu sıralar geçmiş bile olabiliriz. Ülkemizin yarısı kadın. Kadın kim? Kadın benim annem veya şöyle söyleyeyim, ben kimim? Ben bir kadının çocuğuyum, bir kadının ağabeyiyim, bir kadının kardeşiyim, bir kadının kocasıyım, bir başka kadının iş ortağıyım, bir başka kadının arkadaşım, bir başka kadının yanında çalışan elemanım ve benimle beraber çalışan bir başka kadın var. Dolayısıyla bugün burada bir kadın sorunundan bahsetmek kadınların değil ne yazık ki benim ayıbım oluyor.

Şimdi şu zihniyeti bir düşünün istiyorum; doğmuşsunuz, size etinden et vermiş çıkarmış, beslemiş, büyütmüş, sevmiş, varını yoğunu size akıtmış. Siz ölene kadar ne yaparsanız yapın sizi sevecek. Gün geliyor siz erk sahibi oluyorsunuz,

diyorsunuz ki “Kadın mı? Yok kardeşim, geri dursun, beceremez.” Bu cümle kendi içerisinde inanılmaz bir ikilem taşıyor. Eğer sen haklıysan annen bir kadın olarak seni yetiştirmeyi becerememiş olmalı, o zaman sen adam olamamışsındır ki söylediğin lafın bir hükmü yok. Haksızsan da söylediğin sözde bir problem var. Annen çok uğraşmış ama yine de seni yetiştirememiş, yine sorun sende,

Dolayısıyla bugün geldiğimiz noktada ben isterdim ki ülkemiz dahil dünyanın her yerinde yaşanan cinsiyet eşitsizliği bir daha açılmamak üzere tarihin eski sayfalarına gömülüp kalsın ve bugün burada konu olmasın, ama maalesef bunu başaramamış değiliz.

Bugün aramızda bu konuda bizden bir adım daha öne gitmiş, kadının gücünün, adaletin, eşitliğin toplumsal üretime katkısının üzerinde çalışmalar yapmış katılımcılarımız var. Koton Yönetim Kurulu Üyesi Gülden Yılmaz ve Avukat Ece Güner Toprak. Bu iki hanım bizlere yaptıkları çalışmaları, nasıl daha iyi bir noktaya nasıl gelebileceğimizi, bununla ilgili edindikleri deneyimleri ve fikirleri aktaracaklar. Alkışlarınızla kendilerini sahneye davet ediyorum.

Gülden YILMAZ

Koton, Yönetim Kurulu Üyesi

Ece Güner TOPRAK

Avukat

Gülden YILMAZ

Herkese merhaba, iyi sabahlar. Bugün Sosyal Fayda Zirvesinde güzel bir güne başlangıç yaptık. Sosyal Fayda Zirvesi bu ülkede üretilen katma değerli işleri günışığına çıkaran ve daha fazlası için ilham veren, teşvik eden çok önemli bir organizasyon ve tabii ki ilk oturumun da kadın konusu ile başlaması bana daha da bir anlamlı geliyor.

Ece Güner Toprak ve ben Gülden Yılmaz, bugün burada kadınların artan gücünü konuşacağız. 15 dakikamız var, zannediyorum dakikaları çok iyi yöneteceğiz.

Ece Güner Toprak Türkiye'nin önde gelen çok tecrübeli uluslararası bir avukatlarından birisi ve aynı zamanda sosyal konularda da aktif bir kadın lider. Ece, ben sana soracağım, nedir Türkiye'de kadının durumu? Biraz böyle bir başlayalım istersen, sonra devam ederiz.

Av. Ece Güner TOPRAK

Panelimizin konusu “Kadının Artan Gücü” ve gerçekten dünyada da birçok ülkede kadının gücü artıyor. Ancak maalesef ülkemizde durum o kadar iç açıcı değil. İki anlamda konuya gireyim: 1. Ekonomide kadının gücü, 2. Ülke yönetiminde kadın.

Bugün birçok ülke, dünyada kadını ekonomiye daha güçlü şekilde dahil etmenin önemini anladı. Şöyle düşünün, kadını dahil etmezseniz bir yetenek havuzunuz var ve onun %50'sini kullanıyorsunuz. Bir

futbol takımınız var, oyuncuların yarısını oynatıyorsunuz. Biz örneğin, Dünya Ekonomik Forumunun Cinsiyet Eşitliği Endeksinde 131. sıradayız. Birleşmiş Milletlerin sürdürülebilir kalkınma hedefleri endeksinde globalde 79. sıradayız, kadın-erkek eşitliğinde 122. sıradayız. Kadının işgücüne katılım oranı %32-34 arası, yani çok düşük. OECD’de bu oran ortalama %52. Biz OECD’nin en kötü durumdaki ülkesiyiz. Kadın ekonomiye katılmazsa, ekonomik gücü de olamaz.

Ülke yönetiminde duruma bakarsak, orada da durum çok iç açıcı değil. Dünya Parlamenterler Birliği Endeksine baktığımızda 133. sıradayız. Parlamentomuzda kadın oranı şu an %17, sadece iki kadın bakanımız var. Yargıya bakıyoruz örneğin, biliyorsunuz artık Avrupa’da kadın parlamenter bakan oranı bazı ülkelerde neredeyse yarı yarıya eşit, en düşük %30, yani çok gerisindeyiz. Başka önemli bir erk olan yargıya bakıyorsunuz örneğin, bu yaz HSK üst yargıya, yani Yargıtay’a 100 yeni üye atadı. Bunlardan kaç tanesi kadın? 1 tanesi kadın, %1. Bu çok yanlış bir örnek ve HSK burada daha doğru bir vizyon örneğini çizmeli. Aynı şekilde eğitime bakıyorsunuz, genç nesilleri şekillendiren üniversitelere. 129 devlet üniversitesi var, sadece 2 kadın rektörümüz var. Bu çok yanlış, yani kadınların gücünün artması için Türkiye’de karar alıcılarda daha fazla kadın olmalı. Ülke yönetiminde her alanda parlamentoda, bakanlıklarda, yargıda, eğitimde daha fazla kadın olmalı. Bir zamanlar Atatürk’ün engin vizyonu sayesinde biz

Avrupa'nın önündeydik oy hakkında, Medeni Kanun kazanımlarında şu an Avrupa'nın da gerisindeyiz, dünyada da çok geri sıralardayız. Bu gidişatı mutlaka düzeltmeliyiz. Daha sonra neler yapılmalı, ona değinmek isterim, ama önce biraz olumsuzluklardan bahsettim. İyi istisnalar, güzel istisnalar da var. Koton moda perakendesinde elbet hepiniz biliyorsunuz, örnek lider markalardan ve bir kadın kurucusu var. Gülden önemli bir kadın önder girişimci. Şimdi biraz senden dinleyelim.

Güliden YILMAZ

Güzel örnekler her zaman var tabii ve bu tür örneklerle ihtiyacımız var.

Av. Ece Güner TOPRAK

Bütün kadınlara ilham veriyor.

Güliden YILMAZ

Şimdi Koton'un felsefesinde, aslında DNA'sında fayda üretmek var. Biz böyle bir şirketiz. Müşterilerimiz için, ülkemiz için, toplumumuz için, gençlerimiz, kadınlarımız, sokak hayvanları... Şirket gerçekten bu faydayı üretmek için var olmuş gibi. Tabii ki tek bunlarla uğraşmıyoruz, kadının iş yaşamındaki varlığı, ekonomiye katkısı konularına çok çok ciddi odaklanıyoruz.

Biraz oranlardan bahsedeyim. Koton'un şu anda 526 mağazası var, 29 ülkede operasyonlarını yönetiyor. 10.500'ün üstünde çalışanı var, çalışanlarımızın %63'ü kadın ve daha da iyisi %50'si de kadın yönetici. Bu çok daha önem verdiğimiz bir oran çünkü son 10 yılda Türkiye'de kadın istihdam oranı %6,5 artarken bizim son 2 yılda kadın çalışan sayımız %7 oranında arttı. Tedarik zincirindeki diğer kadın çalışanlarımıza da baktığımız zaman aslında 20 binin üzerinde kadına hem iş sağlıyoruz hem onlara dokunma fırsatı buluyoruz.

Neler yaptık biz kadın adına Koton'da? Biliyorsun Birleşmiş Milletlerin **WEPS** adında bir oluşumu var. Global Compact'ın Kadının Güçlenmesi Prensipleri olan WEPS'i ilk imzalayan şirketlerden bir tanesiyiz biz. Tabii bu prensipleri imzaladığınız zaman altını doldurmak gerekiyor ve çok benim anlamlı bulduğum 7 prensibi var WEPS'in. Birincisi şu; toplumsal cinsiyet eşitliği için üst düzey kurumsal liderlik sağlanması. Ben de bir kadın lider olarak aslında bunun altını doldurmaya çalışıyorum.

Sonra **"Yeniden Biz Platformu"** var. Belki duyanlarınız duymuştur, iş hayatına ara vermiş kadınların tekrar iş yaşamına aktif olarak katılması için çalışan bir platform, onlarla çalışıyoruz. Tekrar iş hayatına dönmek isteyen kadınlara bu imkânı sağlıyoruz.

Koton olarak ev kadınları için **"part time çalışma imkânı"** diye bir model geliştirdik satışta ve mağazalarımızda, bunu sürdürüyoruz. Ayrıca şirket içindeki kadın liderlerden oluşan bir Kadın Komisyonu kurduk. Komisyonun bütün yıl boyunca takip ettikleri belli programlar var, ben de onların sponsoruyum. Ana lideri ben değilim, ama sponsoruyum. Bir mor oda konsepti oluşturduk. Gerçekten bir odamızı mora boyadık ve orada yıl içinde hemen hemen her hafta çok değişik aktiviteler yapıyoruz. Kadının sosyal gelişimi, hukuksal hakları gibi ihtiyaç olan her konuda belirlenmiş bir programı takip ediyoruz. Bizim genel olarak gerçekleştirdiğimiz çalışmalar bunlar. Peki daha neler yapabiliriz?

Av. Ece Güner TOPRAK

7 adım... Birkaç dakikamız var, her şeye değinmem mümkün değil ama çok kısaca özetlemek isterim.

1. Kanaatimce birinci adım devletimizin kadının eşit hakları konusunda daha net, daha doğru, daha kararlı bir vizyonu olması. Demin bahsettiğimiz bakanlık sayısı, parlamento sayısı gibi konularda devletin en üst yönetimin örnek olması gerekiyor.
2. En temel konulardan biri kadının yaşam hakkını korumak. Kadın kendi kararlarını vermeye çalıştığında, güçlü olmaya çalıştığında birçok kez erkek şiddetine maruz kalıyor. OECD'de bu konuda en kötü durumda olan ülkeyiz. Kadınlarımızın %36'sı, 1/3'ünden fazlası hayatlarında bir dönem şiddet gördüğünü söylüyor. Bir yılda şiddetten 400 kadını öldüren bir yıl. Bu konuda da yargıya çok görev düşüyor. Sıfır tolerans politikasını daha doğru uygulamalı.
3. Kadınlarımızın güçlü olması için en temel konulardan biri de eğitimidir. Okur-yazar olmayan nüfusumuzun %85'i kadınlarımız. Kız çocuklarımızın eğitimi konusunda daha büyük bir seferberlik olmalı.
4. Sosyal haklar, kaçak çalışan nüfusumuzun çoğu kadınlar, buna dikkat etmek lazım.

5. Şirket yönetimlerinde, üst yönetimde kota uygulamaları var artık Avrupa'da neredeyse her ülkede ve en önemli noktalardan biri ülke yönetiminde daha fazla karar alıcı kadın olmalı. Ben her konuda serbestiden tarafım, ama kotalar çok önemli oluyor. Mesela '87'de Almanya'da parlamentoda kadın oranı %15 iken kota uygulamalarıyla bu oran hızla artıyor. Değişim yaratmak için önce kota gerekiyor, sonra zaten toplum bu değişimi benimsiyor.
6. Daha iyi, daha güçlü bir hukuk devleti gerekiyor. Yani insan hakları gibi kadın hakları için de daha iyi bir hukuk devleti kurmamız gerekir.
7. Son olarak dayanışma. Güçlü kadınların tüm kadınlarla daha fazla dayanışma göstermesi gerekiyor. Biz de büro olarak bu konuda **KAGİDER**'le, **TİKAD**'la birçok sosyal sorumluluk projesi yapıyoruz, emek veriyoruz. Daha fazlasını da yapmak istiyoruz.

Kız çocuklarımıza, genç kadınlarımıza naçizane benden kısa bir tavsiye; çok okuyun, araştırın, sorgulayın, kendi düşüncelerinizi oluşturun, daha fazla çalışın. Herkesten daha fazla çalışın, daha iyisini yapın. Yenilikçi olun, cesur olun. Her zaman iyiliğin ve doğrunun yanında olun. Ülkemize ve dünyaya katacağınız çok şey var, kendinize güvenin. Teşekkür ederim.

Son olarak sözü Gülden'e vereceğim. Şimdi dayanışma dedim... çok güzel bir projeniz var, onu biraz anlatın.

Gülden YILMAZ

Evet, biraz ondan bahsetmek istiyorum. Bizim de kapsayıcı iş modeli kavramı altında hayata soktuğumuz bir el emeği projemiz var. Bir küçük filmimiz var, onu izleyelim, hemen neler yaptığımızı anlatacağım.

El emeği projesi yaklaşık 2,5 yıl önce hayata geçti. Aslında hayata geçiren de benim kızım, üniversite okuyor şimdi yurt dışında, bu projenin fikir annesi o gerçekten. O gittikten sonra da biz Koton'da bütün kadınlar olarak dört elle bu projeye sarıldık. Çünkü bu sıradan bir sosyal sorumluluk projesi değil. Şöyle anlatacağım: "*Inclusive Business*" kavramı UNDP'nin kalkınma iş modeli olarak ortaya koyduğu bir model. Biz projemizi aslında bu modelin altında planladık. *Inclusive*

Business yani kapsayıcı iş modeli toplumsal hayata hiçbir şekilde katılmayan ve bir gelir üretmeyen kişilerin, gelir üreten ve tüketen hale getirilmesi metodu. Bizim projemizde de şöyle düşündük, sonuçta biz bir moda firmasıyız ve koleksiyonlar hazırlıyoruz. Normalde el işi bizim koleksiyonlarımızda her zaman çok kullandığımız bir metot, ama bunları burada İstanbul'da nakış makinelerinde yapmak yerine Güneydoğu Anadolu'da veya Türkiye'nin daha farklı bölgelerinde kadın emeğiyle yapabilir miyiz diye yola çıktık. Gerçekten koleksiyonları oluşturduk. Bunların üzerinde çeşitli işlemler var. Bu işlemleri örneğin burada İstanbul'da nakış makinelerinde atıyorum 3 bin liraya işletmek yerine 10 bin-15 bin lira gibi ücretler ödeyerek aslında oradaki kadının el emeğinden yararlanmak istedik. Sonuç olarak bizim için oldukça sürdürülebilir bir proje oldu. Neden sürdürülebilir bir proje oldu? Çünkü bir ürün doğuruyoruz. Bu yaklaşık şu anda 120 mağazamızda satılıyor, bu yıl içinde bu sayıyı 200 mağazaya çıkaracağız. Bir gelir doğuyor ve oluşan geliri aslında bu kadınlarla paylaşıyoruz. El emeği projesine **ÇATOM**'lar vasıtasıyla Şanlıurfa'da, Gaziantep'te, Mardin'de, Adıyaman'da, Batman'da 350 kadına dokunarak başladık, şu anda ulaştığımız sayı 6.000.

Zamanımız kalmadı, bitirmemiz gerekiyor. İnşallah başka bir ortamda projemizi daha rahat anlatabilirim.

Çok teşekkürler.

Bölüm

5

İnsanlık için Yapay Zekâ

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

28

Halit ERGENÇ

Sıradaki panelimiz: “İnsanlık İçin Yapay Zekâ” Birçoğumuzun kafası gerçekten karışık, bazılarımızın da muhtemelen korktuğu bir şey yapay zekâ. Olmasa belki daha iyi diye düşünenleriniz var. Doğrusu benim de kafam bazen bu noktada karışıyor. Ben şöyle düşünüyorum; sonuçta icat ettiğimiz ve yaptığımız herhangi bir enstrümanı doğru kullanmayı ve idare etmeyi becerebilirsek, bu bizim önümüzde çok ciddi ufuklar açıp, çok işimize yarayabilir. Kaldı ki dünyanın böylesi bir durumdan daha iyi bir yere gelmesi konusunda yapay zekânın muhakkak çok büyük faydaları olacaktır. İşte bu konuda bizi aydınlatmak üzere şimdi sahneye sanatçı Bager Akbay’la Onur Koç’u davet ediyorum alkışlarınızla, çok teşekkür ederim.

Bager AKBAY

Sanatçı, Eğitmen

Onur KOÇ

Microsoft, CTO

Bager AKBAY

Merhabalar. Onur Bey, bu yapay zekânın insanlık için nasıl bir faydası olacak, neler yapılıyor? Sizin bir sürü konuşmanız var, konu üzerine bir kitap hazırlıyorsunuz. Neler yazıyorsunuz kitapta?

Onur KOÇ

Evet, annem bile yapay zekâ sorar oldu bana, “Oğlum, bu nedir? Sen konuşuyorsun, bununla ilgili, hayatı nasıl değiştirecek?”, eşim oğlumla ilgili sorular soruyor: “Yapay zekâyla olan bir dünyada bu çocuğu nasıl yetiştireceğiz, nasıl yepyeni fırsatlar, meslekler olacak?” Kardeşim makine mühendisi, “Akıllı fabrikaları bana anlat ağabey...” diyor. Kuzenim doktor, profesör, “Acaba bir doktorun deneyimiyle teknolojiyi birleştirip hastalara nasıl farklı tedaviler uygular, hastalıkları önceden tespit ederiz?” diyor. Konuştuğumuz CEO’lar, CXO’lar da kendi şirketlerinde farklı deneyimleri müşterilere nasıl sunabilirler, bunları anlatıyor. Ben bu soruları artık o kadar çok almaya başladım ki en sonunda bunları toparlayıp eğer bir anneyseniz, bir CXO’ysanız veya bir başka sektörde çalışan bir kişiyseniz yapay zekânın sizi nasıl değiştireceği ile ilgili sorularınızı, kafanızdaki endişeleri cevaplayan bir kitap yazmak istedim. Nasipse iki ay içerisinde çıkacak. Gelirini de Darüşşafaka’ya bağışlıyoruz. Umarım faydalı olur.

Bager AKBAY

Peki, bir şey soracağım. Bu sorular arasında bir sürü psikolojik soru da geliyordur. Yani korku soruları var, heyecan soruları var. En büyük korku ne, insanlar en çok neden korkuyor yapay zekâyla ilgili?

Onur KOÇ

Aslında teknoloji insanın tarihinde çok önemli bir yer tutmuş. Bizler araç yapıcıyız, kitaptaki ana temalardan biri de bu. Ateşi yaratmışız, bizi korumuş, ısıtmış. İlaç yaratmışız, ömrümüzü uzatmış. Tekerleği, arabaları bulmuşuz, şimdi roketlerle başka gezegenlere gidiyoruz. Teknoloji de bir araç, yapay zekâ da bir araç, ama yarattığımız araçlar sektörleri değiştirmiş, bir devri kapatmış, devri açmış. Bunu biz yaşadık, insanlar bundan çok korkuyor. Fakat korkularımız biraz yersiz gibi geliyor bana, çünkü sonuçta o araçları yaratan bizleriz. Korktuğumuz şey o yarattığımız araç değil, o aynadaki yansımamız. Yani biz kendimizden korkuyoruz. Çünkü biz yeni teknolojiyi iyi şeyler için de kötü şeyler için de kullanmışız. Nükleer tıp şu anda milyonlarca insanı tedavi ediyor, ama nükleer teknolojiyi başka şeyler için de kullanmışız. Dolayısıyla yapay zekâ çok farklı bir araç, evet, şu ana kadar yarattıklarımızdan çok farklı, ama o da bir araç ve sorumluluğu bizde ve birçok soruyu beraberinde getiriyor. En önemli sorulardan bir tanesi de “Biz işlerimizi mi kaybedeceğiz?” veya “Gelecekte insan

kadar zeki ve insandan daha zeki bir yapay zekâ olursa ne yapacağız?”. Ben de bu ana sorulara şöyle cevap vermeyi tercih ediyorum: Sonuçta evet, birçok iş daha hızlı yapılabilecek. Matematiğe dayanan bir problem çözmeyse veya kas gücüne dayanan işlerin hepsini zaten robotlar değiştirecek. Yapay zekâ bunları alacak. Ama çok daha yeni fırsatlar sunacak. Şu anda başka gezegenlere gitmeyi düşünüyoruz, yepyeni meslekler hayatımızın içerisinde çıkmaya başladı. Belki çok yakın bir zamanda petrol şirketleri dönüştürmezse iflas etme durumunda kalacaklar sürdürülebilir enerji sayesinde. Yani teknoloji bazı sektörleri, meslekleri tamamıyla ortadan kaldırırken çok daha fazlasını ortaya koyuyor.

Diğer taraftan evet, belki de önümüzdeki 30 yıl içerisinde, kimilerine göre 40 yıl içerisinde insan gibi düşünme kapasitesine sahip yapay zekâ, “singularity” dediğimiz kavram hayatımızın parçası olacak. Ama biz bunu düşünürken hep projeksiyonlarımızı şöyle yapıyoruz; 30 sene sonra böyle bir şey çıkacak ve gerçekten çok hızlı öğrenecek, ama 30 sene içerisinde insan değişmeyecek. İnsanın şu andaki resmini alıp 30-40 sene sonrasına yansıtıyoruz. Bu da doğru değil, ben insanın evriminin yeni başladığı düşüncesindeyim. 2.000 yılda yaptıklarımızı düşünün. Çocuklarınıza baktığınızda bunu

görüyorsunuzdur, senin 8 yaşında bir kızın var, benim 7 yaşında bir oğlum var ve onların yaratıcılıklarını, onların potansiyelini gördükçe evrimin yeniden başladığını, daha yeni başladığını düşünüyorum. 30 sene içerisinde bence insanoğlu da gelişecek, değişecek. Şu andaki biyolojik sınırlarımızın çoğu DNA dizilimimizden, DNA’mızdaki kısıtlamalardan veya bulgulardan dolayı oluyor. Biz o DNA’nın şifresini çözdüğümüz zaman çok daha farklı bir insan tipi; çok hızlı düşünebilen, çok hızlı analiz edebilen yapay zekâ teknolojisi gelişirken o değişime ayak uyduran, hatta belki onu yöneten bir insan geliyor gibi geliyor bana.

Bager AKBAY

Evet, bu durum aslında şuna benziyor; ipucunu gördüğümüzde o bilimkurgu filminin içine girmek istiyoruz çok akıllı bir zekâ gelecek ve bir problem yaratacak diye düşünüyoruz. Ama benim bildiğim kadarıyla 1950’lerden beri 30 yıl içinde gelecek “singularity”, yani aradan 70 sene geçti, hâlâ 30 yıl var! Bir yandan da o kadar hızlı da ilerlemiyor, aslında hayal gibi geliyor.

Onur KOÇ

Filmciler biraz kısa yolu seçiyorlar gibi geliyor bana. Hani insanın korkuya dayalı evrimsel bir eğilimi vardır ya bu nedenle kötü örnekleri

ortaya koymak, buradan para kazanmak filmciler için çok kolay, o senaryoları yazmak da çok kolay. İnsanın da evrildiği, 30 sene sonra çok farklı bir hale geldiği ve daha iyi bir dünya için, daha güzel bir dünya için bu teknolojileri nasıl kullanacağını tasarlandığı bir dünya tasarlamak daha zor. Biraz kısa yolu seçiyorlar.

Sen de bu konularla bayağı uğraşıyorsun, ben işin teknoloji tarafındayım, hep teknolojiyle, endüstriyle, Türk şirketleri ile ilgileniyorum. Ama sanat ve sosyal yaşam da yapay zekâdan etkileniyor. Sen sahadaki deneyimlerinden, yaptığın işlerden biraz bilgi verir misin, yapay zekâ sanatı nasıl değiştiriyor?

Bager AKBAY

Aslında bir sürü alanda var bu etki, eğitimde de çok ciddi şeyler var. Ama ben bugün size biraz sanat üzerine yaptığımız çalışmalardan bahsedeceğim. Hatta bir sunum hazırladım, slaytları görebileceğinizi tahmin ediyorum. Şiir yazan bir robot yapayım dedim ve bu şiir yazan robot sayesinde belki robot hakları üzerine daha iyi konuşabiliriz diye düşündüm. Posta Gazetesinde “Yurdumun Şairleri” bölümü var, bilirsiniz. Oraya herkes şiirlerini yollar. Benim derdim şuydu aslında; bir robotun hak kavramını nasıl konuşabiliriz? Çünkü bunu hukuki olarak konuşabiliriz, sosyal olarak konuşabiliriz, güç olarak konuşabiliriz. Genelde filmler çok distopik ya da ütopik oluyor, ben biraz daha duygusal taraftan gideyim dedim. Bir robot “Yurdumun Şairi” olma unvanını kazanırsa hakkında ne düşünüyoruz, bunu gözlemlemek istedim.

Buraya başvurmanız için isim-soyadı, bir vesikalık, kısa bir özgeçmiş ve bir şiir gerekiyor. Bunları tek tek oluşturmaya başladım. Nasıl olacağına kendim karar vermemek için ortalama bir şair oluşturdum dedim. Bunlar Posta Gazetesindeki şairlerin yüzleri, onların ortalamasını aldığınızda böyle bir yüz çıktı karşıma; %70 erkek, %20-25 kadın, %5 çocuk. Orada yer alan şairlerin sayıları oranında şekillendi yüzü. İsmi Deniz, çünkü her iki cinsiyete de ait Türkiye’deki en popüler isim Deniz. Yılmaz da en popüler soyadı, yani tamamen sıradan olmaya, ortalama olmaya çalışan bir şairimiz vardı. Sonraki aşamada robotuma bir el yazısı yazdırmam gerekiyordu. Atölyedeki makineye bir kalem bağladım, normal yazıları yazdırdım, ama baktım çok robotik oluyor.

Hani şair olacak ya, biraz daha harf harf öğretmem gerektiğini fark ettim. El yazılarını öğrettim, kalemi taktım, bayağı benim gibi, insan gibi yazabilecek hale getirdim. Kabaca şöyle bir makineden bahsediyorum, atölyede duran bir makineydi. Sonraki kısmın çok kolay olacağını düşünüyordum. Sözlüğü vereceğim, şiirleri, vezinleri, uyakları vereceğim, olacak zannediyorum. İlk çıkan şiiri buydu, hiç unutmuyorum:

*“Yazmak cumburdamak frapan yayınlamak
Kuşbaz ödünlemek mitos adaklamak”*

Baktım ki sözlükle olacak gibi değil bu iş, benim bir “corpus” (külliyat) bulmam lazım diye düşündüm. Türkçede veri yok, biz verileri tutmuyoruz. Birkaç üniversiteye başvurduğum, veri lazım, corpus lazım, derleme lazım. “Veremeyiz” dediler, sonra Sabancı Üniversitesinin iznini alarak corpusunu kullandım. Onu girince biraz toplardı, işte böyle:

*“Sunum duruşmanın, taksit unutmayın,
reyting barındırın, özden adımların.”*

Bir baktım gazete yazılarından derlemişler oradaki verileri! Sonra romanlara geçtim, biraz daha topladı:

*“Çoban sembolik başlıyor, cesur yaparken
kalkıyor.”*

Şiir veri tabanları buldum internetten kaçak yollardan, çünkü yapabileceğim bütün şeyler bitti. Okuyacağım “Bakmazdı Ressamlar” fena bir şiir değil.

*“Öpmekte direktmem nedense
Dünyayı tutacak neredeyse
Gecesel dilleri altından
Seneler asırlar değişse
Suçlar söyleyin öyleyse
Bakmazdı ressamı istese
Değersin çiçeğim, çimenim
Ormansa, nehirse, madense”*

Onur KOÇ

Bayağı mesafe almış, bravo.

Bager AKBAY

Neyse, sonrasında mektupları yollamaya başladık. Zarfın üzerine Posta Gazetesi yazıyor, sürekli gönderiyor, ama hiçbir cevap gelmiyor. Ben dayanamadım artık, bir Facebook grubu açtım. Orada insanlar beğeniyor mu, beğenmiyor mu bakmaya başladım. Ardından “Deniz Yılmaz’ın Hazin Hikâyesi” diye video yayınladım. Video bir başarısızlık hikâyesiydi. Sonra işte sergilere çağrılmaya başlandı. Contemporary İstanbul’da klasik çerçeveler içerisinde şiirleri yerleştirdik. Robot orada. Bir şair masası var ama şiir satması gerekiyor. Tabii orada hukuki bir problemle karşılaştık, şiir satması için galerisi olması gerekiyormuş. Hemen bir galeri geldi, galeri formunu koydular robotun altına, robot ismini yazdı, imzaladı, galerili bir sanatçı oldu ve şiirlerini satmaya başladı. Sonra biraz daha ünlendi ve fanları artık onun adına karar vermeye başladı. Benim en değerli bulduğum nokta buydu. Biz de aslında bizi sevenlerin ortalamasıyız, onların etkisindeyiz, yani okuduğumuz kitaplar, konuştuğumuz insanlar, yaşadığımız şehirler gibiyiz. O yüzden dedik ki bu robotun kimliği onu sevenler tarafından oluşturulsun. Sonrasındaki bütün kararları onlar verdi. Kitabını çıkardılar, TÜYAP’ta imza günü yapıldı. Ben bu süreçlere hiç girmedim. Elimden geldiğince dışarıdan izlemeye çalıştım. Burada fark ettiğim çok garip bir nokta var. Bir gün liselilere bunu anlatırken içlerinden birisi “Sen bir yazılım yazmışsın, robot yazıyor diye anlatıyorsun havalı havalı.” dedi. Ben de “Annen seni doğurmuş, annen-baban yetiştirmiş, öğretmeninin eğitmiş, ben bu soruyu soruyorum diye karşımda duruyorsun.” deyince “Heel!” dedi.

Ben nerede ben oluyorum, nerede o hakkı talep ediyorum, bunlar nasıl konuşulacak, bana çok ilginç geliyor. Bu kadar aslında... Dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Onur KOÇ

Bir de biraz işin ahlaki tarafına değinsek mi? Yani insanların kafasında insanın benliğini nasıl yansıtabileceğimiz ile ilgili bir sürü ahlak sorusu var, işin yasal tarafı var. Yapay zekâ etiği dediğimizde ana konular nelerdir?

Bager AKBAY

Yapay zekâ deyince çok fantastik bir şey olacakmış gibi zannediyoruz. Aslında şirket dediğiniz şey de bayağı bir yapay zekâ, şirketler mal sahibi olabiliyor ve hiçbirimiz bir şirket nasıl mal sahibi olur diye şaşırıyoruz. İnsan değil ki o, yani orada bir tüzel kişilik tanımlamışız ve çok oturmuş. Aslında bu çözümler, formüller var. Bir şirket mal sahibi olabiliyor, kitabın da sahibi olabiliyor, vesaire. Bir sürü örneği var. Biz, bütün varlıklar bizler gibi olmalı diye düşünüyoruz, çünkü insan merkeziliz. Yani bir şirket kıskanç olur mu demekle yapay zekâ kıskanç olur mu demek benzer bir problem bana sorarsanız. O şirketin kararlarını kolektif bir topluluk veriyor. Yani bir şirketin topluluğu iyi bir topluluksa bu şirket iyi bir şirket oluyor, agresif bir topluluksa agresif bir şirket oluyor, naif bir topluluksa naif bir şirket oluyor. Bence yapay zekâyı da tekil düşünmemek lazım. Bir sürü tür olacak, şirketler gibi farklı farklı olacak. Bizim o yüzden biraz daha empati yapmamız lazım neler olabilir diye.

Onur KOÇ

Ben de insanoğlunun önyargıları olduğunu düşünüyorum. Cinsiyet, ırk, din, dil gibi önyargılar bizim içimizde ve yapay zekâ da bizden öğreniyor. Hammaddesi de veri. Dolayısıyla belki de önümüzdeki 10 yılın en önemli konularından bir tanesi de bu önyargıları, bu yeni dünyaya nasıl taşımayız, önyargısız programları nasıl oluşturabiliriz olmalı.

Bizi dinlediğiniz için teşekkür ediyoruz, umarız faydalı olmuştur.

Bölüm

6

Sosyal Fayda ve Teknoloji

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

34

Halit ERGENÇ

Sıradaki panelimiz: “*Sosyal Fayda için Teknoloji*”. Teknolojik gelişimler hepimizin elindeki cep telefonlarıyla evlerimize, yatak odamıza, hatta yatağımızın içine kadar giriyor maalesef ve bana sorarsanız biraz da bizi insan olarak birbirimizden uzaklaştırıyor. Bu beni bazen tedirgin ediyor, ama zaman içerisinde onu da kullanmayı öğreneceğimizi düşünüyorum. Nasıl ki zamanında sigara için faydalıdır denilmiş, oysa şimdi de sigara içilmeyen alanlar tanıyoruz kendimize, birçoğumuz sigara içmekten vazgeçti. Bunun gibi belki de teknolojiyi doğru kullanmayı becerirsek birtakım faydalar için daha iyi kullanıma sahip olabiliriz.

Şimdi huzurlarınıza bu konudaki deneyimlerini ve düşüncelerini anlatmak üzere Ussal Şahbaz, Selim Aykut ve Başak Taşpınar Deymi’yi çağırıyorum alkışlarınızla.

Başak Taşpınar DEĞİM

armut.com, Kurucu Ortak, Genel Koordinatör

Ussal ŞAHBAZ

CEO, EDAM, Centre for Economics and Foreign Policy Studies

Selim AYKUT

Fjord, İş Tasarım Direktörü

Başak Taşpınar DEĞİM

Herkese merhaba, ben Başak, **armut.com**'un kurucusu. 2011 yılında aslında bir hayal olarak başlayan Armut, bugüne geldiğimizde 300 binden fazla hizmet veren, barındıran, ayda 2 milyon kişinin ziyaret ettiği, hizmet alanlarla hizmet verenleri bir araya getiren bir platform haline geldi. Biz tabii bunu teknolojiyle başardık. Armut bir teknoloji şirketi, arka tarafına çok girmeden basitçe söyleyebilirim ki akıllı algoritmaların çalıştığı, yapay zekânın kullanıldığı ve bu sayede iki tarafın birbirine güvenmesini sağlayan bir platform. Armut'un dönüştürücü bir etkisi oldu. Biz genelde bunun hizmet alan tarafını konuşuyoruz, yani hizmeti alan kişilerin hayatını nasıl değiştirdiğimizden bahsediyoruz. Örneğin, Armut'tan önce belki tanıdıklarınıza sorarak usta ya da nakliyeciyi buluyordunuz. Belki kombi ustasını iki gün evde bekliyordunuz, gelmiyordu, işten izin almış oluyordunuz, sinirleniyordunuz. Verdiğiniz ücretin doğru olup olmadığını çok da iyi bilemiyordunuz. Biz bunu değiştirdik. Nasıl değiştirdik? Armut'a geldiğinizde, oturduğunuz yerden birkaç soruyu doldurarak ihtiyacınızı belirttiğinizde size dört farklı firmadan teklif geliyor ve siz fiyat karşılaştırma şansına sahip oluyorsunuz. Bu kişilerin geçmişlerine profillerinden bakabiliyor, daha önceden aldıkları müşteri yorumlarını okuyabiliyorsunuz.

Bir de bunun anlatılmayan tarafı olan hizmet veren tarafı var. Hizmet verenler ağırlıklı

olarak mavi yakalı, kendi mesleklerinin erbabı olan insanlar. Biz aslında yaklaşık 300 bin kişilik bu guruba teknolojiyi kullanarak müşterilere hizmet vermeyi öğretene bir teknoloji olduk. Bunu başarmak tabii ki çok kolay olmadı. 2,5 yıllık bir nadas dönemi oldu bizim için, ağırlıklı olarak hizmet verenlerle yüz yüze konuştuğumuz, arka tarafta davranışlarının analizlerini yaparak değerlendirdiğimiz bir dönem oldu. Çoğunun o zamanlar akıllı telefonları bile yoktu. Fakat bir şey biliyorduk ki onlar işlerini iyi yapan insanlardı ve biz işlerini iyi yapan insanları parlatacak bir ürün geliştirsek, kaliteyi öne çıkarırsak ve bunu da müşteriye bağlarsak bu iş tutar diye düşündük. Düşündüğümüz de oldu aslında. Hizmet verenlerde dönüştürmemiz gereken iki nokta vardı. Önce onları teknolojiyi kullanmaya sonrasında da bu platform üzerinden iş yapmanın daha farklı olacağına ve müşteri memnuniyetinin önemli olduğuna ikna etmemiz gerekiyordu. Çünkü çoğu, yaptıkları işler değerlendirilmediği için buna çok değer vermiyorlardı. Müşteri yorumlarının gelmesiyle beraber konuşma şekilleri değişen, kendini daha farklı sunma ihtiyacı duyan, Armut'a verdiği işlere daha farklı kişileri gönderen bir değişime tanık olduk. İlk başladıklarında kızlarına, kuzenlerine, daha genç yeğenlerine teklif verdiren bu kişiler sonradan cep telefonları alıp, uygulamayı indirip kendileri kullanıp, üstüne bir de bize *"Şurasına da şöyle bir şey koysanız ne kadar güzel olur!"*

demeye başladılar. Biz bu sayede geçtiğimiz 2017 yılından geriye baktığımızda 3 yılda %2.800'lük bir büyüme gördük. Bu büyümeyi geliştiren teknolojiyi şimdi de alıp yurt dışına ihraç etmeye çalışıyoruz. 5 farklı ülkede daha HomeRun markasıyla Armut'u açtık, inşallah işler güzel gider diye ümit ediyorum.

Ussal ŞAHBAZ

Teşekkürler. Ben devam edeyim isterseniz. Böyle birçok konferans yapılıyor, yapay zekâ konuşuluyor, dijitalleşme konuşuluyor, güzel videolar gösteriyorlar. Orada söylenenlerin çoğuna bence inanmayın, esas bizi bekleyen gelecek şu: 5 Amerikalı şirket; Amazon, Microsoft, Apple, Google ve Facebook ve bunların Çinli versiyonları olan 3 Çinli şirket; Alibaba, Tencent ve BeiDou, bütün dünyadaki datayı topluyorlar. Yapay zekâ dediğiniz şey çok datayla çalışır ve çok dataya sahip olan şirketler daha iyi iş modelleri geliştirir. Aslında burada Başak'ın yaptığı şey çok önemli, Türkiye'de bu kadar çok data olmadığı için, Türkiye küçük bir ülke olduğu için bunlarla rekabet edebilecek şirketler çıkartmamız çok zor.

Bu nedenle öncelikle yerli girişimcilerimizi desteklememiz lazım. Bunun da iki ayağı

var: Biri bizim eski usul büyük sanayi şirketlerimizin, bankalarımızın, finansal kurumlarımızın startup şirketleriyle beraber çalışabilmesi. Amazon'dan bahsederek eğer, Amazon Türkiye'ye yeni geldi, Türkiye'de bütün tüketicileri tanıyıp yarın bir gün onlara bankacılık hizmeti de vermeye başladığı zaman bizim bankalarımız *"Biz ne yaptık!"* diyecekler. O yüzden gelip böyle startup'larla çalışmaları lazım. Armut gibi, İzico gibi bir sürü startup var. Birinci önemli dönüşüm burada. Biz **Core Strateji**'de şöyle bir şey yapıyoruz; bu büyük şirketlerle, geleneksel şirketlerle küçük şirketleri, startup'ları nasıl beraber çalıştırabiliriz... Hukuk müşaviri bu olmaz dediği zaman o engeli nasıl aşarsın? Satın almacı ben bundan satın almam, bu şirkete güvenmem dediği zaman o engeli nasıl aşarsın? Bu engelleri aşmaya çalışıyoruz. Birinci yapmamız gereken şey büyük şirketlerimizi dönüştürmek. Bankalar, otomotiv şirketleri, beyaz eşya şirketleri, vesaire.

İkincisi aslında devleti dönüştürmek, çünkü bütün bu söylediğimiz startup'ların gelişmesi kamunun koyduğu regülasyonlarla ilgili birçok engele takılıyor ve dünyada bütün ülkeler şimdi bu regülasyon yarışındalar.

Ben nasıl daha çok kendi girişimlerini çıkartabilirim ki kendi sorunlarımı çözeyim, daha çok kendi ülkeme sosyal fayda sağlayayım? Çünkü Amerikalılar, Çinliler kendi ülkelerindeki sorunları çözüyorlar, onu burada uygulamaya çalışıyorlar. Biz eğer sosyal fayda yaratacak olsak ancak kendi girişimcilerimizle bunu yapabiliriz ve onların önünün açılması lazım. Dolayısıyla işin ikinci bir ayağı da devleti bu diyalogun içine katmak ve elimizdeki eski dönemden, dijitalleşme öncesinden kalan regülasyonları bu çağa adapte etmesini sağlamak.

Bütün bunlar aslında yoğun bir diyalog ve beraber çalışma süreci geliştiriyor. Şimdi yaptığımız işler çok iyi bir başlangıç. Ben bir başlangıçtan daha bahsedeceğim ve hem az önce söylediğim gibi Core Strateji'de hem de kamuya olan diyalogu sağlamak anlamında kurumsal dönüşüm sağlamak için, aktif olarak bu işleri yapıyorum. Ama bazen bu dönüşümü dışarıya ihraç edebilmemiz de mümkün. Yani kendi startup projelerimizi daha az gelişmiş ülkelerde veya mültecilerin -Türkiye dünyada en çok mülteci olan ülke, 3,5 milyon- sorunlarını çözerken nasıl kullanabiliriz? Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve Bill Gates Vakfı beraber bir hızlandırma programı üzerine çalışıyorlar şimdi. Acaba böyle bir hızlandırma programıyla kendi startup projelerimizi veya dünyanın başka yerlerinden gelen startup'ları az gelişmiş ülkelere ihraç edebilir miyiz, mültecilerin sorunlarını çözdürebilir miyiz, bu iş modellerini başka yerlerde uygulayabilir miyiz? Bunlar üzerinde çalışıyoruz. Bu çok önemli, çünkü eğer biz önce kendi ülkemizde startup projeleriyle bankaları ve devleti çalıştıramazsak başka ülkelerde de çalıştıramayız. Önce kendimizden başlamamız lazım, sonra dışarıya bakmamız lazım.

Selim AYKUT

Teşekkür ediyorum. Ben devralıyorum şimdi, her panelin bir tane de antagonisti olacağı için ben biraz panelin antagonisti olarak görev yapacağım. Sosyal faydadan çok sosyal zarardan yola çıkarak bir şeyler anlatacağım. Teknoloji herhangi bir şekilde tek başına fayda ya da zarar değil. Bizim burada şirketler olarak, STK'lar olarak, devlet olarak üstünde durmamız gereken en temel konu neyi neden yaptığımızı çok çok iyi bilmek, çok çok iyi adını koyabilmek

ve ondan sonra da arkasında durabilmek. Konu teknoloji, ama teknoloji tek başına araç, bir amaca hizmet eden bir şey değil. Amaca onu götüren getiren biziz. 1950'lerden 80'lere internetin Arpanet olarak başlayıp günlük hayatımıza girdiği döneme bakacak olursanız, o gün Hypertext Transfer Protokolü yani http'yi kodlayan adama deseydiniz ki: *"Ağabey, öyle bir şey kodluyorsun ki bugün kafasına esen biri Twitter'da yanına yeterince bot alıp gündem değiştirebilecek, ortalığa yalan yanlış enformasyon basabilecek ve bir anda ortalığı karıştırabilecek."*, sana derdi ki *"Kafayı mı yedin, sen ne diyorsun!"*

Şimdi öyle bir yere geldik ki internet bizim adımıza bilgiyi çok demokratikleştirdi, bilgi inanılmaz derecede rahat akıyor. Herhangi bir şekilde başka türlü altyapı imkânı olmayan yerler, ülkeler **Udemy** gibi, **Coursera** gibi farklı mecralar üzerinden uzaktan eğitimle bilgiye erişebilir durumdalar. Bankacılık sistemi gelişti, lojistik sistemi gelişti, her şey gelişti, ama bir taraftan hiç akıldan olmayan ve hiç öngörülmeleyen çok çok garip sonuçları da doğmaya başladı. Microsoft'un TAY adında bir yapay zekâ örneği vardı. Twitter'a bir tane chatbot açtılar, insanlık çok güzel, sizinle arkadaş olmak istiyorum diye tweet atan bot 24 saat içinde bir anda ırkçı, faşist garip bir şeye dönüştü ve kapattılar. Çünkü yapay zekâ Ussal'ın da dediği gibi datadan besleniyor, ne ekerseniz onu biçiyorsunuz.

O yüzden burada vardığımız nokta şöyle bir yere geldi; biz teknolojiyi sosyal fayda çerçevesinde düşünürken bir

şeyleri öngörmekle mükellefiz. Her şeyi öngörmemize zaten imkân yok, çünkü teknolojinin değişim hızına insanın, bugün bu salonda olanların, bizim, çalışanların, yazılımcıların herhangi birimizin birey olarak yetişmesine imkân ihtimal yok. O yüzden daha bunu kurgularken etrafıca düşünebilecek ve hakikaten çok sesli biçimde ele alabilecek bir yapı, bir mekanizma, bir altyapı kurmak zorundayız. Yapay zekâya geri döneceğim. Elon Musk'un, Microsoft'un, Amazon'un beraber bir araya gelip *"Yapay zekâ dünyayı ele geçirmesin!"* ana metni altında kurdukları bir inisiyatif var. Yani bunun kuralını en baştan doğru koymak zorundayız ki dönüp bundan 5-10 sene sonra her şeyi birbirine bağladığımızda karşımıza Terminator 2'den gayet aşına olduğumuz Skynet yapısı çıkmasın ve ondan sonra biz makinelerle savaşılmaya başlamayalım. Bu hakikaten işin çok distopik tarafı, ama düşünecek olursanız sizin hakkınızdaki pek çok veri bugün isteyerek ve bilginiz dahilinde Google'la, Facebook'la, onunla bununla paylaşılmış durumda.

Ussal ŞAHBAZ

Selimciğim, o yapay zekâ dünyayı ele geçirmesin, onun yerine biz ele geçirelim olmasın?

Selim AYKUT

Biz de herhangi bir şeyi ele geçirmeyelim. Burada 8 milyar insanın yaşadığı bir gezegenden bahsediyoruz. Farklı kararlarımız öngöremediğimiz şeyler neticesinde her gün daha kötü bir yere doğru gidiyor. Burada bizim temel görevimiz, temel sorumluluğumuz teknolojiyi imkânlar dahilinde doğru kurgulayalım ki ne onlar ele geçirsins ne biz ele geçirelim. Bilmem kaç milyar yıllık dünya tarihinde çok çok küçük bir yere sahibiz ve bunu devam ettirmek istiyorsak -bu gezegen nihayetinde bizim- kurguyu buna göre yapmamız lazım. O yüzden niyet burada en kritik şey. Başak'ın dediği gibi Armut'un yola çıkış hikâyesiyle bugün iş gücünü dönüştürme biçimi, çalışanların teknolojiyle bu kadar aşına olması ve geri bildirim verebilir hale gelmesi esasında konuştuğumuz şey. O yüzden biz iyi örnekleri çoğaltmakla, niyeti ona göre kurgularken bir taraftan da sorumluluğu paylaşp olası yanlış gidişatı öngörmekle ve önünü almakla mükellefiz. Esasında deminden beri uzun uzun anlatarak söylemeye, toparlamaya çalıştığım şey bu dedikten sonra bir tur daha dönüyorum bu tarafa.

Başak Taşpınar DEĞİM

Bizim teknoloji konusunda niyetimiz ciddi, iyi! Biz aslında veriyi insanların hayatını kolaylaştırmak ve dediğim gibi iki tarafın birbirine güvenmesini sağlamak için kullanmaya gayret ediyoruz ve bunu yaparken de tabii ki etik yöntemler kullanıyoruz. İnsanların hayatının içine çok girerek değil, sadece o andaki tüketici alışkanlıkları üzerinden gelişen bir modelleme sistemini hem hizmeti alan hem de verenlerin iyiliği için kullanıyoruz.

Teknoloji aslında hayatımızın bir parçası, benim teknoloji ürünü diye bahsettiğim şey sayesinde insanlar evlerine ekmek götürüyorlar, değil mi? Ben boyacılar biliyorum, çocuklarını dershaneye gönderebiliyorlar bu sayede ya da kızlarının üniversiteye girmesi için gayret ediyorlar. Ya da birisi resim öğretmeni olabilmek için çalışıyor, Armut'ta hizmet veriyor ve daha sonra bir eğitimci oluyor. Birçok insani hikâyeye dokunuyoruz ve teknolojiyle fark yaratmak bizce böyle olmalı. Biz böyle çalışmaya devam edeceğiz diye düşünüyorum.

Ussal ŞAHBAZ

Ben de şunu ekleyerek kapatayım isterseniz... Yapay zekâ büyüdükçe aslında empati öne çıkacak, karşısındakinin derdini anlayabilmek öne çıkacak. İşte Başak'ın yaptığı şey somut bir derdi anlayıp onu çözmek. Az önce konuştuğumuz bankalar, otomotiv şirketleri kendi müşterilerinin dertlerine değil de ürünlerine odaklandıkları için bugün geride kalıyorlar. Ancak böyle girişimcilerle çalışarak çağı yakalayabilirler.

Teşekkür ediyoruz.

Bölüm

7

İyiliğin Reklamı Olur mu?

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

40

Halit ERGENÇ

Sıradaki panelimiz: “İyiliğin reklamı olur mu?” Birkaç kafa sallanıyor, bence olur. Olması da gerekiyor, çünkü gördüğüm kadarıyla ticari hareketliliğin artması için mi bilemiyorum ama kötülük inanılmaz derecede prim yapmış durumda. Asıl olan iyilik değil mi? Bir tane fotoğraf görmüştüm. Çok kısa ondan bahsedeceğim. Bir avcı yırtıcı bir hayvanı öldürmüş, üzerine basmış, elinde silah böyle duruyor. Fotoğrafın altında “*Bu havalı değil/This is not cool.*” yazıyor. Diğer fotoğrafta yırtıcı, yaralı bir hayvan var ve adam onu kurtarmak için kendi hayatını tehlikeye atıyor. Belki hayvan da ona saldıracak, elini uzatmış. Onun altında da diyor ki: “*This is cool/Havalı olan bu!*”

Evet, buradan geriye dönüş yok. Bundan sonra iyilik ve iyi şeyler yapmak umarsızlıktan ve başkalarının üstüne basmaktan daha kıymetli ve daha havalı. Reklamı olur mu? Olur. Nasıl olur? Bunu bize şimdi Toygun Yılmaz, İtir Erhart oturup anlatacaklar. Alkışlarınızla!

Itir ERHART

İstanbul Bilgi Üniversitesi, Akademisyen

Toygun YILMAZER

TBWA Başkan Yardımcısı

Itir ERHART

Merhabalar.

Toygun YILMAZ

Teşekkürler. Evet, bu gördüklerimiz **GfK**'nın 2018 Sosyal Sorumluluk Araştırmasına göre Türkiye'nin en başarılı bulunan kampanyaları, birçoğunu tanıyorsunuz. Çünkü bu kampanyaların iletişimi de yapıldı ve hepimiz bu kampanyalardan haberdarız. Fakat bu kampanyalar bir taraftan çok takdir edilse de diğer taraftan iletişim yapıldığı dönemlerde bazı eleştirilere de maruz kaldılar. Bunların hepsini özetlersek de temelinde *"iyiliğin reklamı olmaz"* gibi bir düşünce vardı.

Itir ERHART

Evet, ben de yaptığım iş gereği çok sayıda kurumsal sosyal sorumluluk jürisinde yer alıyorum. Ödül vereceğiz, jüri bir araya geliyor ve en az reklamı yapılmış, özellikle de reklam bütçesi düşük projeleri seçme eğiliminde oluyoruz. Neden? Çünkü oraya gidecek, ayrılacak bütçe keşke faydalanacak olanlara ayrılıysaydı gibi bir argüman geliyor. Aslında burada bir çelişki var, çünkü yapılan işin yayılmasını istiyoruz, projenin daha çok insana ulaşmasını istiyoruz. Bir yandan da keşke reklamı yapılmıyaydı, reklama para harcanmıyaydı diyoruz. Çok temel bir çelişki, değil mi?

Toygun YILMAZ

Evet, mantık olarak düşündüğümüz zaman yaygınlaşması lazım. Reklamın yapılması lazım derken biraz daha vicdani bir tepki ile duygusal olarak çok reklamı yapılmış diyebiliyoruz. Belki bunun özünde kültürde yer alan bir düşünce olabilir. Temelinde nasıl bir duygu var bunun?

Itir ERHART

Aslında bunun temelleri çok çok eskiye gidiyor. Yaklaşık 2.000 yıl kadar öncesine, Hristiyanlığın ilk günlerine kadar gidebiliyor. Mesela, Yeni Ahitte şöyle bir cümle geçiyor: *"Birisine sadaka verirken bunu borazan çaldırarak ilan etmeyin. İkiyüzlüler insanların övgüsünü kazanmak için öyle yaparlar. Siz sadaka verirken sol eliniz sağ elinizin ne yaptığını bilmesin."* Şimdi bu çoğumuzun bildiği bir alıntı zaten ve geçmiş zamanlarda kiliselerde dolaştırılan kese de bunun çok güzel bir sembolü, bu kese size geldiğinde ne yapıyorsunuz? Yumruğunuzu içine daldırıyorsunuz, içeriden para mı aldınız mı, koydunuz mu, kimse bunu görmüyor. Yalnızca siz biliyorsunuz.

İyiliğin paylaşılmaması, gizli kalması gerektiği aslında İslam ahlâkında da var. Mesela, Bakara Suresinden alıntı yapmak istiyorum: *"Mallarını Allah yolunda harcadıktan sonra sadakalarını başa kakmayanlar, onur kırma aracı olarak kullanmayanlar sadakalarının mükafatını Allah katında alacaklardır. Onlar için korku ve üzüntü"*

söz konusu olmayacaktır.” diyor mesela. Gördüğün gibi aynı şey tekrarlanıyor. Başka düşünce sistemlerine baktığımızda, Budist ya da Konfüçyanist inanışlara, orada da sadaka vermenin kesinlikle böbürlenmek ya da övünmek için yapılmaması gerektiğini söyleniyor. Aslında bütün bu inanç sistemleri iki temel şeyi söylüyor: Bir tanesi iyiliği yalnız iyilik için yap, buradan bir saygınlık, itibar bekleme. İkincisi de bu iyiliği faydalanıcısının onuruna yakışır bir şekilde yap diyor.

Toygun YILMAZ

Bu temel kurallar esasında kişisel ahlâk için çok anlamlı, fakat bir ayırım da yapmak lazım kişisel ahlakla kurum ahlakı arasında. Belki kurum ahlakı diye bir kavramı tartışmaya da açmak gerekiyor. Konu kurum olduğu zaman biz bazen şirketlerin yöneticileri, çalışanları olarak kararlar veriyoruz ve bu kararları verirken ister istemez kişi gibi düşünüyoruz, ama esasında kurum adına veriyoruz bu kararları ve çok daha büyük çapta kurumsal sosyal sorumluluk kampanyaları yapıyoruz. O yüzden de bunlara kişisel ahlâk kurallarıyla bakamayız.

Bir diğer çok karıştırılan kavram da “sosyal sorumluluk” ve “hayırseverlik” oluyor. Hani demin senin bahsettiğin konular hayırseverlik için anlamlı olabilir. Biraz da kişinin kendine kalmış onlara uyup uymamak, ona karışamayız. Ama konu sosyal sorumluluk olduğu zaman olabildiğince insana ulaşmak çok önemli. Çünkü ulaştırmak istediğimiz üç temel konu var: Birincisi “sorun”, bir toplumsal sorundan bahsediyoruz ve bunu anlatmak istiyoruz. İkincisi, bu sorunu çözmek için izlenen “yöntemler”, bunları öğretmek, yaygınlaştırmak istiyoruz. Bir diğeri de “etkisi”, bu kampanya sonunda nasıl bir etkiye ulaşılmış?

Sorundan başlarsak, bir kere değişim için önemli olan şey bir farkındalık yaratabilmek. Kişisel olarak da kendi davranışlarımızı değiştirmek istediğimiz noktada ilk adımız nedir? Farkında olmak. O yüzden büyük kitlelerin de değişim için harekete geçmesini istiyorsak öncelikle farkındalık yaratmamız gerekiyor. Herkesin bu sorunun farkında olmasını sağlamamız gerekiyor. Bunun için de reklama, reklamın gücüne ihtiyaç var.

İtir ERHART

Kesinlikle, aynı şekilde yöntemi de paylaşmamız gerekiyor. Çünkü her geçen gün çok daha yaratıcı yöntemler kullanıldığını görüyoruz sosyal sorunların çözümünde. Mesela şu kolumda gördüğünüz bileziği satın aldığınız zaman **4Ocean** şirketi denizden yaklaşık yarım kilo plastiği sizin adınıza çıkarıyor. Çıkardığı plastikleri geri dönüştürerek bilezik yapıyor. Bu çok etkileyici ve benim çok hoşuma giden bir yöntem. Ama eğer TOMS yıllardır kendi yöntemini paylaşmıyor olsaydı bu şirket buradan ilham alamamış olacaktı. TOMS da kendi yaptığı işi aslında bir adım öteye taşıdı. Ne yapıyor? Şimdi de kahve satıyor, kahveden elde ettiği gelirle ihtiyacı olanların bir haftalık temiz su ihtiyacını karşılıyor. Eğer bu yaratıcı yöntemler paylaşılmazsa başka kurumların, başka bireylerin bundan ilham alması mümkün olmayacak.

Toygun YILMAZ

Evet, benim de son zamanlarda gördüğüm çok enteresan bir örnek var. Bu Deutsche Telekom’un yaptığı bir kampanya: “**Sea Hero Quest**” adında bir mobil oyun. İnsanlar esasında bir sosyal sorumluluk kampanyası olarak değil de gerçekten keyif almak için, eğlenmek için bu mobil oyunu indiriyorlar ve oynuyorlar. İnsanlar oynadıkça burada oluşan veri Alzheimer hastalığının tedavisi için bir büyük veri oluşturuyor. İnsanların yön bulmakla ilgili davranışları toplandığı zaman çok daha büyük bir veri haline geliyor ve bilim insanlarının bu konulardaki çalışmalarını destekliyor. Eğlenmek için yapılan bir mobil oyunun bir hastalığa tedavi olabileceği kavramını; bu yöntem paylaşıldığı için, festivallerde, ödüllerde konuşulduğu için, reklamı yapıldığı için şu an biliyoruz ve bundan sonra da birçok örnek için ilham verici olacaktır.

İtir ERHART

Gerçekten çok güzel bir örnek, ben de indirip oynamak istiyorum bu oyunu. Evet, yöntemi mutlaka paylaşmalıyız, çünkü bu yaratıcı yöntemler hepimize ilham veriyor. Ama bir yandan da yaptığımız işin etkisini paylaşmak bence çok önemli. Çünkü sonuçlanmış bir proje bizlere umut veriyor. Yani burada gelip sonuçlanmış bir iş anlattığımız zaman insanlar “*Bu proje başarılı olmuşsa, benimki de olur.*” diyerek buradan ilham alıyor. Bu geleceğe

dair umudu besleyen bir şey, ama hangi noktada paylaşacağız bu işleri?

Bana bununla ilgili soru geldiğinde genelde etkiyi görebildiğimiz, ölçekleyebildiğimiz ve kopyalanabilir bir hale geldiğinde paylaşılması gerektiğini söylüyorum. Çünkü orada yaratılan etki bence reklamı yapılmaya, takdir edilmeye değer bir şey ve bu etkiyi gördükçe başka insanlara da ilham verecek. Bir yandan da biz etkiyi paylaştığımız zaman aslında insanlık onuruna aykırı bir şey yapmıyoruz. Faydalanıcımızın yaşamının nasıl değiştiğini, nasıl güzelleştiğini bu hikâye üzerinden anlatıyoruz. Bu bazen bir kişi olabilir, bazen doğa olabilir, bazen bir hayvanın hikâyesi olabilir ve aslında burada onur kırıcı bir şey de yok. Belki özetlemek gerekiyor. Neyi paylaşacağız? Sorunu paylaşmalıyız, yani çözmeyi hedeflediğimiz sorunu odağımıza alıp bunu paylaşmalıyız. Yaratıcı yöntemleri ve daha sonra da yaptığımız işin etkisini mutlaka paylaşmalıyız.

Toygun YILMAZ

Biz TBWA For Good olarak markaların doğru kurumsal sosyal sorumluluk alanlarını belirlemesinde ve sonra buralarda doğru reklam kampanyaları üretmesine destek oluyoruz. Burada önemli olan bir konu da doğru soruları sorabilmek. Toplum hangi konuda duyarlı diye düşünmek mantıklı gelebilir, ama esasında çok doğru bir başlama noktası olmuyor. Aslında sosyal sorumluluk böyle bir sorumlu hissetme

durumu, kurum olarak biz hangi konuda sorumlu hissediyoruz, o daha doğru bir soru oluyor. Çünkü bazen istemeden de olsa kurumun yaptığı ekonomik faaliyetler çeşitli üçüncü partilere zararlar da verebiliyor. Bu topluma, çevreye verilen zararları nasıl en aza indirgeyebiliriz diye düşünmek daha doğru bir başlangıç oluyor. Aynı zamanda bizim her gün ürün sattığımız, servislerimizi pazarladığımız bir hedef kitle var. Bu hedef kitle nasıl yaşıyor, ne gibi sorunları var, bu sorunları nasıl çözebiliriz? Buralarda projeler üretmek, yine aynı şekilde daha bize yakışır doğru alanları tanımlamamıza elverişli oluyor. Bu yüzden bu sorular bizim için doğru sorular oluyor.

İtir ERHART

Kesinlikle, sanırım ben de benzer tavsiyelerde bulunuyorum. Kurumlar bana *"İtir, hangi konuda biz bir sosyal sorumluluk projesi yapalım?"* ya da *"Sürdürülebilir kalkınma hedeflerinden hangisiyle ilgili bir şey üretelim?"* diyerek geldiği zaman, onlara *"Önce aslında kendi vizyonunuzu, misyonunuzu düşünmeniz iyi olur."* diyorum. Buradan başladığımız zaman, benim kurumumun hedefi nedir, vizyonu nedir; onunla paralel bir kurumsal sosyal sorumluluk projesi geliştirdiğimizde hedefe ulaşmak ve etkiyi çok daha artırmak mümkün oluyor.

Toygun YILMAZ

Bu kampanyaların reklamını yapmaya şu yüzden de ihtiyacımız var; gündemde yer almak çok zor. Şöyle bir geçtiğimiz bir haftayı düşünürsek hem Türkiye'de hem dünya gündeminde o kadar çok konu var ki... Politik gündem olsun, popüler kültür olsun bizi her gün konuşturan, meşgul eden birçok konu var. Bu konular arasında toplumsal sorunların öne çıkabilmesi için de reklamın gücüne ihtiyaç var.

İtir ERHART

Kesinlikle var ve biz ne istiyoruz? Daha çok iyiliğin yapıldığı, iyiliğin doğru bir şekilde reklamının yapıldığı ve bu sayede iyiliğin yaygınlaştığı bir dünya hayalimiz var. O yüzden iyiliğin reklamı olur mu? Olur, yeter ki nasıl yapacağımızı bilelim.

Çok teşekkürler.

Bölüm

8

Facebook Grupları: Anlam Katan Topluluklar

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

44

Halit ERGENÇ

Sırada “Facebook Grupları: Anlam Katan Topluluklar” panelimiz var. Sosyal medya hepimizin sıklıkla kullandığı ve hayatımızda önemli yer edinen bir organizma diyeyim. Onun kendine ait bir dili var. Peki sosyal medyada yaptığımız “like”lerle veya “repost” ettiğimiz mesajlarımızla nasıl fayda sağlayabiliriz? Sıradaki konuşmamızın özü bu.

We Are Social raporuna göre Türkiye’de 81 milyon nüfusun 54 milyonu internet kullanıcısıymış. İnternet kullanıcılarının 51 milyonunun Facebook hesabı varmış. Peki, Instagram hesabı olanlar kaç kişi? 33 milyon. Bu da gösteriyor ki yazdığınız bir yazı veya koyduğunuz bir fotoğrafla gerçekten çok büyük kitleleri etkileyebilirsiniz. Peki bunu nasıl faydalı bir hale dönüştüreceğiz? Bu konuda bizi aydınlatmak üzere sahneye Mert Fırat, Zeynep Arapoğlu ve Nilay Erdem geliyorlar alkışlarınızla.

Nilay ERDEM

Facebook, Kamu Politikaları Yöneticisi

Zeynep ARAPOĞLU

Bisikletli Kadın İnisiyatifi

Mert FIRAT

Oyuncu, UNDP Türkiye İyi Niyet Elçisi

Nilay ERDEM

Merhaba, hoş geldiniz hepiniz. Ben Facebook'tan Nilay Erdem. Size panelistlerimizi tanıtayım. Zeynep Arapoğlu **"Bisikletli Kadın İnisiyatifi"** isimli Facebook grubunun kurucularından, 6.500'ün üzerinde üyeleri var. Bisiklete binen kadınları bir araya getiren, onların iletişim kurdukları bir grup. 2 yıldır var değil mi bu grup.

Zeynep ARAPOĞLU

3-3,5 sene oldu.

Nilay ERDEM

Mert Fırat da hem UNDP İyi Niyet Elçisi hem de hepimizin tanıdığı ünlü bir oyuncu olmasının yanı sıra İhtiyaç Haritasının kurucularından. **İhtiyaç Haritası** sizlerin de bildiği gibi ihtiyaç sahiplerini, ihtiyaçlarını karşılamak isteyen kişi ve kurumlarla bir araya getiren interaktif bir platform. Zeynep ve Mert, Facebook Topluluk Liderleri Programında Türkiye'den seçilen iki lider oldular. Programa 6 binin üzerinde başvuru oldu ve dünya çapında farklı topluluk liderlerinden oluşan 96 kişi seçildi. Türkiye'den de Bisikletli Kadın İnisiyatifi ve İhtiyaç Haritası liderleri olarak Mert ve Zeynep seçildiler. Geçtiğimiz günlerde Amerika'dalardı, yeni geldiler daha. Diğer grup liderleriyle birlikte Menlo Park'ta bulunan Facebook Ofisinde bir araya geldiler. Öncelikle nasıl geçti Amerika, neler yaptınız, ilginç örnekler gördünüz mü dünyadan? Biraz bahsedebilir misiniz?

Zeynep ARAPOĞLU

Tabii, öncelikle merhaba herkese. Facebook'a *"log in"* yaparak değil farklı bir giriş yapmış olduk bu sefer. Ofisin içine kadar bizi aldılar, gerçekten çok sıcak bir karşılamayla Facebook'ta bir hafta geçirdim. Müthiş hikâyeler dinledik bir hafta boyunca, çünkü dünyanın 46 ülkesinden katılımcılar vardı. Ben bu tür bir etkinliğin bir benzerinin olduğunu zannetmiyorum. Mesela bugün burada belki farklı ülkelerden temsilciler var ama bu ülkenin katılımcıları olarak buradayız. 46 ülke gerçekten ciddi bir rakam, çok farklı kültürleri bir araya getiriyor. İnanılmaz hikâyeler vardı. Çok zor durumlardan kendisiyle birlikte diğer insanları ve çevresindeki toplulukları da kaldırıp yükselten pek çok liderle tanıştığım için inanılmaz etkilendim. Bazen kendi yaptığım işten tereddüde düştüğüm anlar oluyor ben ne yapıyorum acaba diye, ama orada hepimiz birbirimize destek ortamı oluşturarak aslında dünya için çok güzel bir şey yapıyoruz mesajını birbirimize verdik. Gerçekten güzel bir deneyim oldu, teşekkürler.

Nilay ERDEM

Sizin nasıldır?

Mert FIRAT

Çok güzel anlattın. Bir taraftan da hep beraber Silikon Vadisindeydik. Oradaki birçok liderin merak ettiği bir yerdi. Başka bir heyecan da yarattı o tabii. Ama hepsinden

önemlisi şuydu; tam da ifade edildiği gibi 46-47 ülkeden 100 küsur kişinin ve Facebook ekibinin bir arada olduğu, birlikte konsantre olup aynı anda nefes alıp, aynı anda düşündüğü, aynı anda çözüm ürettiği ve o çözüme dair birlikte adım adım atabildiğimiz bir dünya düzeninin de var olabileceğini gördük.

Eğer empati kurabilirsek, eğer gerçekten birbirimizi anlayıp anlatabilirsek, sadece sanal ortamda değil gerçekten elle tutulur şekilde birbirimize dokunabileceğimiz, birbirimizi anlayabileceğimiz, kıtalar arası ilişkiyi o saniye orada kurabileceğimiz, sadece paylaş butonundan ibaret olmayan, gerçek paylaşımların üretilebileceği bir mecrada,

bir alanda olduğumuzu fark etmiş olduk. Bu çok değerli ve aslında topluluk liderlerinin bir arada proje üretebilmesi için de bize çok şahane bir fırsat verdi.

Burada küçük gruplar oluşturuldu, teknolojik altyapı geri bildirimleri, bu teknolojik altyapılar için daha neler üretebiliriz, bunları sosyal faydaya nasıl çevirebiliriz noktasında beyin fırtınası yapma imkânı bulduk aslında. Hepsinden önemlisi ben aslında dünya düzeni içinde niye varım, şimdi ne yapıyorum, bu yaptıklarım neye hizmet edecek ve bundan sonraki hedeflerim gibi aslında bütün liderler için cevabı olan soruları hatırlamamızı, bunu sistemli bir çalışma düzenine aktarmamızı sağladı. Galiba 2019'un Eylül sonuna kadar devam edecek bir süreç var. Dolayısıyla liderlerin bir arada kalıp paylaşımı devam ettirebilecekleri bir düzlem,

bir fırsat alanı yaratılmış olması hepimizi çok heyecanlandırdı.

Nilay ERDEM

Çok güzel anlattınız, bizim de aslında programla amaçladığımız bunlar, inşallah Türkiye de de yapacağız bazı etkinlikler. Peki, Bisikletli Kadın İnisiyatifi başlayalı 3,5 sene oldu, başlarken 7 kişiydik, şimdi 7000'e gidiyoruz dediniz. Başlarken nasıl bir şey hayal etmiştiniz? Neyin üzerine kurdunuz bu grubu, biraz hikâyenizden bahsedebilir misin?

Zeynep ARAPOĞLU

Tabii, 7 kadın bir araya gelip Bisikletli Kadın İnisiyatifi oluşturduk. Her birimizin farklı hayalleri vardı. Mesela, ben sabah işe giderken bazı bisikletliler görüyordum ara sıra, acaba onlarla tanışabilir miyim, tanışırsam onlarla selamlaşabilir miyim ve bunu nasıl başarabilirim diye düşünüyordum. Diğer arkadaşlarımın farklı motivasyonları vardı. Dedik ki biz başlarken çok zorluk çektik, çünkü hiç "Gel bisiklete bin!" diyen bir ülkede veya şehirde yaşamıyoruz, ama bize çok iyi geldiğini hissettiğimiz için bisiklete biniyor, ulaşımda bisiklet kullanmayı tercih ediyoruz. Çocuğumuzu okula götürüyoruz, işe gidiyoruz veya arkadaşımızla bir kafede buluşmaya da bisikletle gidebiliyoruz. Bunu yapan başka kadınlar da vardır ve mutlaka onlarla tanışabiliriz. Bunun için de çok düşündük çünkü sosyal medyada çok fazla mecra var. Önümüzde seçenek çok fazlaydı. Sonrasında içeriye erkekleri almayacağımız, sadece kadınların olduğu, dayanışma ve destek ortamı oluşturabileceğimiz bir Facebook kapalı grubu bizim için yeterli olabilir dedik. Bunu da dışarıda çevrim dışı dediğimiz normal günlük hayattaki buluşmalara taşıdık, etkinlikler düzenledik.

Nilay ERDEM

Onları biraz anlatabilir misiniz, nasıl buluşmalardı?

Zeynep ARAPOĞLU

Dedik ki yani trafiğe çıkmaya birçok kişi çekiniyor olabilir, biz de çok çekindik başlangıçta, ama adım adım yapılabiliyor. Önce kendi mahallende sürüyorsun, sonra komşu mahalleye geçiyorsun, sonra öbür ilçeye geçiyorsun, sonra karşıya geçiyorsun. Mesela, Bakırköy'e gidiyorsun. Yavaş yavaş sürüş çapını genişletiyorsun ve yollarda

sürdükçe de yollardaki problemleri, nelere dikkat etmen gerektiğini fark edip daha rahat ilerleyebiliyorsun. Ben burayı biliyorum artık, burada birden araba çıkabiliyor, işte ona dikkat etmem lazım deyip devam ediyorsun. Bildiklerimizi, deneyimlerimizi birbirimize aktarabiliriz, birlikte sürüşler yapalım dedik. Sürüşler yapmaya başladıktan bir şekilde duyan, gören, gruba üye olan kadınlar *“Ben bisiklete binmeyi bilmiyorum, acaba nasıl öğrenebilirim?”* diye sormaya başladılar. Böyle birkaç tane şey üst üste gelmeye başladıktan sonra Türkiye’de gerçekten kadınların bisiklet kullanımıyla ilgili bir başlangıç eksikliği olduğunu fark ettik. Bunu yapabiliriz dedik, birbirimize öğretebiliriz. Kendi içimizden eğitimci olmak isteyen gönüllüleri bir araya topladık, bisiklete binmeyi öğrenmek isteyen kadınlarla bir araya gelip birbirimize bisiklet binmeyi öğretmeye başladık. Mesela 3-3,5 sene önce bisiklete binmeyi öğrenenlerden şimdi işe bisikletle gidenler veya ailesiyle bisikletli tatil geçirenler var. Dolayısıyla evet, kattığımız sosyal faydanın gerçekten ölçülemeyen, ama hissedilebilen bir şey olduğunu düşünüyorum.

Nilay ERDEM

Ve Türkiye’nin bir sürü ilinde galiba, değil mi?

Zeynep ARAPOĞLU

Aslında biz 7 kadın hepimiz İstanbul’da yaşadığımız için bugüne kadar sadece İstanbul’da etkinlikler yapabildik. Benim hedeflerimden birisi Facebook’un

programıyla başka illerde de yapabilmek. Nitekim grubumuzda bizi bir şekilde duyup, görüp veya İstanbul’da olup sonra başka bir şehre taşınan, dolayısıyla Türkiye’nin her yerinden üyemiz var. Ne olur gelin, burada da birlikte sürelim diyorlar. Benim hayallerimden birisi de bu işte... Başka şehirlerde de birlikte sürelim kadınlarla.

Nilay ERDEM

Siz bisiklete biniyor musunuz?

Mert FIRAT

Biniyorum.

Nilay ERDEM

İhtiyaç Haritası ilk olarak galiba bu Sosyal Fayda Zirvesinde duyulmuştu, değil mi?

Mert FIRAT

Evet, aslında ilk olarak bundan 3 yıl önce Sosyal Fayda Zirvesinde, 2015’te biz duyurmuştuk.

Nilay ERDEM

İhtiyaç Haritası nedir, ne yapıyor diye sormayacağım, artık burada herkes biliyor diye düşünüyorum. Sizin bir globalleşme hedefiniz var. Bize biraz bu hedefinizden, yeni planlarınızdan bahseder misin?

Mert FIRAT

Öncelikle bisikletli kadınlarla ilgili çok küçük

bir şey söyleyeceğim. Hani diyorsun ya Facebook Topluluk Liderleri Programında insanların neler yaptığını görüp çok etkilendim diye... Aslında bu hareketin, insanları başka bir yaşam tarzına doğru yönlendiriyor olmanın, bir yolculuğu yaparken başka bir hız talep etmenin, kokusunu almanın, dokusunu hissetmenin, hiç bisiklete binmeyen bir kadının hayatını değiştirmenin çevreye ve örgütlenmeye dair çok değerli bir hareket olduğunu düşünüyorum.

Bizde de Global Hedeflerde çok böyle pratik gelişmeler oldu. Bu yaz hem Londra'yı hem de Cenevre ve Zürih'i ziyaret etme fırsatı bulduk. Planlı ziyaretlerdi bunlar. Başka işlerimiz vardı, onları anlamak ve takip etmek için bir yolculuktan ama ziyaretlerin içinde biraz İhtiyaç Haritasını ve biraz da globalde yapmak istediklerimizi anlattık. O yolculuğun kapsamında bir **ILO** (International Labour Organization) ziyaretimiz de vardı. Sonucunda ILO'yla Tunus'ta bir çalışma yapma fırsatımız oldu. Şimdi ona dair bir gelişme var ve orada ilerliyoruz. Kolombiya'dan İhtiyaç Haritasını sistem olarak orada kurmaya dair bir teklif geldi. Bütün İngiltere'de işletmekle ilgili planlarımız var. Bununla ilgili bir altyapı çalışması yapıyoruz. Bunların yanı sıra elimizde çok net duran şey aslında Avustralya. Onlar şu anda halihazırda İhtiyaç Haritasını lanse etmek ve hatta bununla ilgili altyapı çalışmasını başlatmak için önümüzdeki haftalarda girişimde

bulunacaklar. Videolar hazırlandı, tanıtımı şu anda yürüyor. Yani dolayısıyla İhtiyaç Haritası aslında globale adımını atmış oldu. 2019'un mart ayına kadar da galiba ilk ortaklığımızla Needs Map adı altında- bulunduğu ülkeye göre de zaten değişiklik gösterecek- haritalı çalışmaya devam edeceğiz İhtiyaç Haritası olarak globaldeki ilk hedefimizi gerçekleştirmiş olacağız diye düşünüyorum.

Nilay ERDEM

Süremiz dolmaya başladı. O yüzden son bir şey sorayım. Burada bugün aslında toplulukları konuşuyoruz, topluluk oluşturma'nın önemini, zorluklarını. Bu konuda burada seyircilerimiz arasında Facebook'ta ya da başka yerlerde, bu tarz topluluklar oluşturmak isteyenler olabilir. Siz deneyimlerinizden neler öğrendiniz, insanlardan öğrendiklerinizle ilgili bir şeyler paylaşmak ister misiniz?

Zeynep ARAPOĞLU

Zor bir şey, çok kolay diyemem, ama muhteşem bir şey. Kendi ilgi alanınızda insanları bir araya getirebilirseniz, çünkü ilgi alanınızda ister istemez uzmanlaşıyorsunuz. Bunu bir araya getirdiğinizde alacağınız haz gerçekten hiçbir şeyle mukayese bile edilemez. O yüzden varsa böyle fikriniz deneyin derim.

Mert FIRAT

Aynı şekilde, galiba buradaki en önemli anahtarlardan bir tanesi ihtiyaç. Bizim İhtiyaç Haritası olduğu için söylemiyoruz. Aslında ihtiyaç temelli bir çalışma başladığında, kişinin gerçekten bisiklete binme ihtiyacı ya da bir ihtiyacı karşılanmasına dair bir topluluk oluşturduğunuzda zaten aslında o bir şekilde yürüyor. O topluluğa gerçekten ihtiyacımız var mı, o problemin çözümü gerçekten acil mi gibi sorular motivasyon sağlıyor insana ve başka bir yere getiriyor diye düşünüyorum.

Nilay ERDEM

Teşekkür ederiz, çok sağ olun, bizi dinlediğiniz için teşekkür ederiz.

Bölüm

9

İnsanlık için Teknoloji

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

50

Halit ERGENÇ

Sıradaki panelimiz yine teknolojiyle alakalı: *“Teknolojiyi İnsanlık İçin Nasıl Kullanabiliriz”*. Katılımcılarımız nasıl kullanmışlar, nasıl çözümler bulmuşlar, bunu göreceğiz. Katılımcılarımızdan ikisi Suriyeli mülteci arkadaşlarımız, bir tanesi Shahed Alali Alghrisi, diğeri de Mahmoud Mousa.

Kendileri işlerinde oldukça ehil ve yaşanan birtakım toplumsal problemlere enteresan teknolojik çözümler bulmuşlar. Diğer bir katılımcımız da İsmail Bütün, kendilerini dinleyeceğiz. Moderatörümüz de Alexandra Clare olacak. **Re:Coded** kurucu ortağı kendisi, alkışlarınızla davet ediyorum.

Moderatör

Alexandra CLARE

Re: Coded, Kurucu Ortak

Shahed Alali ALGHRIS

Junior Android Geliştirici

Mahmoud MOUSA

Şanlıurfa'daki İlk Dijital Ajansın Kurucu Ortağı

İsmail BÜTÜN

Pazarlamadan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı,
Turkcell

Alexandra CLARE

Thank you so much for joining our panel today. We're going to be here to talk about technologies' potential as a force for good, especially when it comes to creating education and employment opportunities for Syrian refugees in Turkey. As many of you may know, Turkey is the largest refugee hosting country in the world. Over five hundred thousand children remain out of education, and access to employment opportunities for refugees is often sparse and takes place primarily in the informal sector, where the pays are low, and exploitation is usually quite high. And well, I don't really believe that technology is a silver bullet solution for everything. I think we can all agree that it does have the potential to solve part of the problem, whether that is through the creation of a mobile application like the one created by Turkcell, which we'll hear about on our panel today -Hello Hope - which creates simultaneous translation between Arabic and Turkish, and reduces the language barrier and enables refugees to learn Turkish, so that they can actually access the Turkish education system, or find a job, or whether that's through programs like Re:Coded we run, which provides conflict-affected youth the opportunity to become technology leaders in their communities and access jobs in the technologies sector. We are going to

hear from Shahed and Mahmoud, two of our Re:Coded alumni, about their journey, learning to code, and the opportunity that this offers in terms of being able to access the digital economy, the ability to transcend geographic boundaries and the ability learn globally and spend locally. Before we learn a little bit more about their journey becoming technology leaders in Turkey, we're going to watch a quick video about the five months at a coding boot camp that we ran in Şanlıurfa, in partnership with UNDP, just to give you a little taste of what the program entails.

Thank you, here from Mahmoud, he is originally from Deyr-i Zor in Syria, and he has been living in Turkey for three years now. And after graduating from our program in March, Mahmoud would actually have developed one of the first freelancing technology groups. So, we are going to hear a little bit about your journey.

Mahmoud MOUSA

Hi everyone, I'm Mahmoud, and I came from Syria in 2015. I left Syria and moved to Şanlıurfa after the civil war started. I was working in mobile shop as a technician. I'm here for the coding boot camp happening in the city, so without any hesitations, I immediately applied and after completing a coding challenge and an interview, I got accepted and here, the journey starts. Before I applied for their boot camp, I thought that

I already had enough technical knowledge to use it for my job, but it turns out that I was wrong. After the boot camp started, I learned that many things from how to code to how to work in a team. And I eventually even began to look at the world differently. When I took the bus, I started to think how the magnetic card readers works. I believed that I had to use my knowledge. I believed that I have to keep my brain cells thinking over by learning new things in every minute. The boot camp enabled me to learn a lot of things. These things cannot be counted, but the most important thing I think I learnt is collaboration, teamwork and the power of technology. After the boot camp, after finishing the curriculum, we got assigned a project for a client based in Australia, who wanted to build a mobile application, to keep the users. The client wanted build a mobile application to keep track of their goals and progress. I was a part of my team as a code developer and the communication lead. I was responsible for communicating with the client and updating him step by step about the project. With a lot of teamwork and collaboration, we finished the app one week earlier before the deadline. The client's project enabled me to improve my communication skills from how to write a proper email to how to break a conversation, to hard to break the ice in a conversation. And I also made a lot of friends. Today, with the help of the Re:Coded staff, I'm working on several real-life projects including a meditation app called "reconnect" for a client based in the UK, and a language app for an international NGO to teach the refugees Turkish language. Also, with the three other Re:Coded fellows including Shaded, Mohammed Ali and Muslim, we are working on a project for Harran University for students to learn English. We are now officially planning to launch our startup in Şanlıurfa, and our primary goal is to build a sustainable technology ecosystem for everyone in Şanlıurfa. In the end, I encourage everyone to support Re:Coded to reach their goals by teaching conflict-affected youth, to become technology leaders. Finally, I want to express my deepest gratitude and thanks to everyone I knew in this experience especially the Re:Coded staff. Ally, Marcello, and my lovely teacher Eman, and, of course, the UNDP for supporting project like this one, thank you.

Alexandra CLARE

Thank you so much Mahmoud. Now, we are going to listen to Shahed, one of our other alumni from Şanlıurfa. Shahed is originally from Raqqa in Syria, and she is a student at Harran University. After graduating from our boot camp in March, she had started working for a digital agency in Istanbul, Epigra. I'm just going to share a little bit about her journey.

Shahed Alali ALGHRSI

Hello everyone, as Alexander said, I'm a senior engineering student at Harran University. We actually started the boot camp with almost zero knowledge of Android, and after two months, we started to create real good things. I was so surprised because it was just like getting starting with an app that detects the nearest earthquake, and then saying, "Oh my god! I did that!" So, this was one of the best parts that I had experienced, because, you know, you are producing something that could actually help people. After that, there was another good part. It was the Istanbul trip. We visited many companies, startups and digital agencies. It was a really good experience because I was able to discover the technological ecosystem, and Turkey and really chose the path that I would go through after graduating and even now. After the graduation, it doesn't stop, and that was the one of the best parts because usually, you go through courses or boot camps and you graduate, and that's it. But, with Re:Coded, that was not the case. We graduated, and I was able to start an internship in a digital agency called Epigra, and it was one of the best work experiences that I have ever had. One of the things that I was asking myself when I was applying for Re:Coded was, based on the fact that they also always say that 50 percent is girls and 50 is boys, "Was just like that? Is it that important? And, do we really need to have it equally?" When on my first day at the internship, it felt just like that. They introduced me to all staff members, and then I started to work with the development and engineering team. I figured out that there I was the only girl in the team. The actual problem is not caused by the companies themselves. It is that companies are welcoming them, but girls are skipping engineering after finishing their study, and

going through that struggle in a way. So, that was one of the things that I was shocked to see. For now, I would like to thank Re:Coded for all of this. It was an experience that really changed my life, and I aim to help all of the other girls to keep them in their path or even enter the engineering path even if it is hard, but we can do it with dedication and follow-up. Thank you for listening.

Alexandra CLARE

Thank you so much, Shahed. Now we are going to be hearing a little bit from İsmail Bütün, the chief marketing officer from Turkcell. He is going to share a little bit more about their refugee initiatives, including Hello Hope and the application that they created, which has been downloaded over a million times.

İsmail BÜTÜN

Thank you, thank you Alexandra. Hello, everyone. I'm proud to be here with you. It is a good opportunity. As you know, Turkcell is the leading communication and digital services provider, connecting its 51 million subscribers across nine countries to life. Our motto is "connect to life with Turkcell". That's why we would like to lead not only in technology, services and products, but we also would like to lead in projects that make a positive impact —positive impact on society for a socially good business. That's why there are certain areas we focus on. Education is one of them, for the kids with super talent, as well as women empowerment and disadvantages groups in society. In 2015, we realized that one of the important communities in Turkey that need help is the Syrian refugees. This is because we are the largest refugee hosting country in the world, and those people are, at the same time, our customers. Turkcell is holding around 60% market share, and they need help. When you immigrate to a foreign country, the biggest barrier is language. That is why, as the first step, we have decided to establish a call center where we employed Arabic speaking agents, who are able to provide service to our customers who are Syrian refugees. In 2015, and, again for on our public learning platform, Turkcell academy, we started free education and language services for those people. Over the time, we have realized that life is mobile and the smartphone penetration for those groups is over 70%. So, a mobile app would

make much more sense when we look to the future. That's why, in 2016 we launched a mobile app called Hello Hope, "Merhaba Umut" in Turkish, for our Syrian refugees to overcome the barriers they experienced throughout their life while living in Turkey. This is because, when you speak with them, 50% of those people think that, in the next five years, Turkey will be their home. That's why, when they visit hospitals, any police stations or receive education services or go to a supermarket, they need some help. When we did this app, we installed some good features, and that really helped them and provided enablement throughout their life. So, let me first share a short video about this app and we will continue.

So, it is very pleasing to see how this app helped people and provided enablement in the country, and also, this app is used on a daily basis. What we paid attention is not only for Turkcell subscribers, but also, this app is open for everyone's access. If you are other operators' subscribers, you can also use it. It is free of charge. Therefore, at the same time, we started to cooperate with AFAD, which is the Turkish body dealing with disasters in an emergency. When it comes to the infrastructure of those refugee camps, for example, in Kahramanmaraş, we did a good job with that body. But what you realize when you speak with those people, especially the little ones, is that they really appreciate what you are doing and look to the future with more hope. As we say, it is Hello Hope. There is a little Syrian refugee girl who was rescued from Aleppo, and she was tweeting about the dark side of the world. And she managed to attract a lot of attention. Her name is Bana. So, we wanted to highlight not only differences, but also our commonalities Bana. I mean we work with Bana, and we have a video also that I would like to share with you at the moment.

Alexandra CLARE

So surprising to see how many commonalities we have also.

Absolutely. Thank you so much for sharing that and the videos. It is really inspiring to see the potential for a technology to be used in multiple different situations to solve some of the problems that we have here in Turkey today. Thank you for your listening.

Bölüm 10

Sanatın Haritası

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

54

Halit ERGENÇ

Şimdiki panelimiz de “*Sanatın Haritası*” ismini taşıyor. Moderatörümüz Faik Uyanık. Katılımcılarımız Harun Tekin ve Mert Fırat bir Sanat Haritası oluşturmuşlar. Sanat Haritası ne demek, ne işe yarar ve nasıl oluşacak? Bu konularla ilgili bize bilgi verecekler. Faydalarının ne olduğunu göreceğiz, alkışlarınızla sahneye davet ediyorum.

Moderatör

Faik UYANIK

UNDP Türkiye İletişim Koordinatörü

Harun TEKİN

Müziyen

Mert FIRAT

UNDP Türkiye İyi Niyet Elçisi, Oyuncu

Faik UYANIK

Hoş bulduk, çok teşekkürler. Herkese tekrar merhaba. Bugün sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle dopdolu bir gün yaşıyoruz ve Mert ve Harun da bizleri kırmayıp buradalar, çok teşekkürler. Birinci yıldönümünüzü doldurdunuz, iyi niyet elçisi olarak neler söyleyeceksiniz?

Mert FIRAT

İyi niyet elçisi olmaktan dolayı hâlâ çok heyecanlıyım. Birçok çalışmada da bulunduk, en son **Troya Kültür Rotası** beni çok heyecanlandıran projelerden biri oldu. Hem **Gelecek Turizmde** projesi hem de sürdürülebilir kalkınma için yerel kalkınmayı da destekleyen, içinde kalkınmanın birçok hedefini barındıran bir yapısı vardı. İyi Niyet Elçisi olarak beni böyle heyecanlandıran takip etmem gereken birçok projeye baş başa kalmış oldum, ama hiçbirinden şikâyet etmiyorum. **Türkiye'nin Mühendis Kızları** projesinden tut da Gelecek Turizmde projesine kadar yapılan birçok çalışmayı takip ediyorum ve bir şekilde içinde oluyorum, dahil olmaya çalışıyorum. Heyecanlıyım, önümüzdeki yılda da...

Faik UYANIK

Şimdi bu birinci yıldönümü için sana da sürpriz olacak muhtemelen, 169 tane alt hedef var. 17 küresel kalkınma hedefine bağlı olan 169 alt hedefin her biri için birer ikon, birer logo tasarlandı ve bunlar Türkçeye

uyarlandı. Şimdi arkamıza da yansıyacak. Türkçe logomuz da hazır. 169 alt hedefe 15 Ekim 2018 itibarıyla herkes **kureselhedefler.org** üzerinden ulaşabiliyor. New York'tan bir-iki hafta sonra biz de Türkçelerini açıklamış olduk ve böylece senin de birinci yıldönümünü Mert, çok teşekkürler, kutlamış olduk.

Hemen asıl konumuza belki, sizin alanlarınız ve sizin sosyal faydaya katkılarınızla devam edelim. Çünkü sizler sadece sanat, beceri, emek ve üretimleriniz değil, onların yanında sosyal fayda tarafınızla da güçlü bir şekilde biliniyorsunuz. Birlikte İstanbul Ataşehir'de hayata geçirdiğiniz **DasDas** Girişimi -ki devamı da geliyor- senin kurucularından biri olduğun Bursa'daki **Sanat Mahal** var. Harun'un Müzik Eseri Sahibi Grubu Meslek Birliği yönetimine girmesi ve aynı zamanda müzik stüdyolarının belli bir saatini olduğu gibi sosyal fayda amacıyla müzisyenlere açması gibi. Kısacası bütün bunları toparlayarak DasDas ve diğer sorumlulukları nasıl anlatmak istersiniz?

Harun TEKİN

Yemeğe de az kaldı, hızlı anlatmak isterim. Bunların hepsi kişisel dertler, bu kişisel dertler yeterince kuvvetli motivasyonla birleştiği zaman sosyal faydaya dönüşüyor. Mert'in de benim de hikâyemizde bence hep kendi eksikliği duyduğumuz bir şeyler var. Şu şöyle olsa nasıl olurdu duygusundan hareketle gerçekten insanın hem kendini

hem başkalarını memnun ettiği bir yere ulaşması. DasDas'ı ayrıca konuşuruz. Benim içinde yer aldığım diğer şeylerden kısaca bahsetmek gerekirse, MSG bir telif örgütü, Türkiye'de müzisyenlerin, müzik eseri sahiplerinin teliflerini toplayan iki kuruluşun bir tanesi. Bunun çok önemi var, çünkü Türkiye'de telif bilincinin oturması sadece müzik alanında değil, bütün yaratıcı alanlarda çok önemli, onun için çok eskiden beri ve iyi çalışan kurumlardan bir tanesi. 6 ay önce sayın başkanımız Candan Erçetin'in ekibiyle beraber yönetimine geldik. Orada yapmaya çalıştığımız şey genel olarak müzik dinlenen yerlerde dinlenen müziğin aslında hava gibi, su gibi bir şey değil de bir zihinsel emeğin ürünü olduğunun bilincini topluma yaymak. Bundan sinemacıların, yayıncıların, çevirmenlerin, senaristlerin, hepsinin de çıkarı var, sadece müzisyenler için değil.

Stüdyoya gelecek olursak, **Babajim Stüdyosu** 2010 yılında kuruldu ve biz 2016 yılında bir grup arkadaş devraldık orayı. Bunun da alâmetifarikalarından bir tanesi şu; en başından beri stüdyonun bütün yıllık zamanının 1/4'ini normalde o stüdyonun ücretini karşılayamayacak olanlara sunmak gibi bir mottomuz vardı, onu artırarak sürdürüyoruz. Fırsat eşitliği çünkü ve genel olarak bu da aslında kendi hayatımızdaki birtakım eksiklik ya da ihtiyacını duyduğumuz şeylerin idealizasyonundan ve o ideallerin realizasyonundan hareket ediyor. Dolayısıyla DasDas da aslında benzer bir yere geliyor. Şöyle bir şey olsaydı denilen noktada 3, 4, 5 ayrı kişi hayallerini birleştiriyorlar ve böyle bir şey oluyor.

Faik UYANIK

Şimdi DasDas demişken Harun, bildiğim kadarıyla Ataşehir'de daha büyük bir yere geçiyorsunuz. Son bir yılda da 300 bin kişi Ataşehir'e gelmiş ve oradaki etkinliklere katılmış. Büyük bir ekosistem oluşuyor, sadece sanat değil, sosyal faydayı sanatla buluşturan bir ekosistem, kültür, sanat, eğlence, yeme-içme, yaratıcı endüstrilerden birçok paydaş burada ağırlanıyor. Şimdi de burada bir "co-working space" yani ortak çalışma alanı oluşturuyorsunuz ve **Inogar Art** ismiyle Türkiye'de bir ilk olan "art incubation" yani bir kuluçka merkezi açıyorsunuz sanat için, bunu biraz anlatır mısın Mert?

Mert FIRAT

Bu bizi çok heyecanlandıran bir proje, çünkü aslında projelerin birçoğu festival kapsamında kalıyor, en uzun 1-1.5 ayı kapsayan projeler oluyor. Azımsanmayacak uzunlukta bir şey, ama bir tarafıyla da 12 ay boyunca sanatla sosyal sorumluluğu bir arada tutabilecek, yapılan işe sanat çerçevesinden bakabilecek, sanatla ilgili girişimlerin olabileceği ve bu girişimlerin bilfiil devam edeceği bir yapı hayal ediyorduk aslında. Dijital ortamdan gerçek ortama evrilen bir hayal bu. Mesela Anadolu Efes'in Art Up adında bir projesi olacak ve biz Türkiye'deki çeşitli kültür, sanat projelerine -bunlar festival de olabilir, sürdürülebilir başka projeler de olabilir- onlarla ortak çalışarak destek veriyoruz. Yine sivil toplum girişimleri bize başvurarak ofisimizde çalışabilecek, İnogar Art birçok kültür elçiliğinin ofisi gibi olacak, daha doğrusu eğlence sektörünün, kültür ve sanatın, sivil toplumun çalışanlarının, yaratıcıların ve girişimcilerin ağırlıklı olduğu bir alan olacak bizim için. Dediğim gibi 12 ay boyunca hem işe sanat çerçevesinden bakan hem de bütçesinden finansal yapısına eğitimine kadar birlikte yürütebileceğimiz, herkesin rahatlıkla ziyaret edebileceği, deneyim paylaşacağı bir yapı oluşturmaya çalışıyoruz ve çok hızlı karşılık bulmuş olması bizi çok heyecanlandırıyor. Anlattığımız birçok insan, arkadaşlarımız içinde olmak ve bizimle çalışmak istediler. Bu da bizi mutlu ediyor ve daha da cesaretlendiriyor.

Faik UYANIK

Şimdi bilmeyenler de olabilir DasDas'ın nasıl bir hikâyesi olduğunu, kimler dahil oldu DasDas işine, bizim bildiklerimiz ve ötesinde?

Harun TEKİN

DasDas'ta 5 ortak var. Muzaffer Yıldırım, Mert Fırat, Koray Candemir, Didem Baçlın ve bendeniz olmak üzere. 2016 yılında artık bunu yapmanın tam da zamanı geldi dedik ve farklı hayaller bir araya gelmiş oldu. İçinde hem tiyatroyu hem müziği hem de gastronomiyi barındıran bir yer DasDas. Bunun özelliği de ne? Mesela, bütün sanat dallarında diyelim bir gişe filmiyle bir sanat filmi var yelpazenin iki ucunda, bunların arasındaysa kocaman bir alan var. Bu kocaman alan aslında pek çok anlamda her iki tarafı da besleyen alan, bu yemekte de böyle, müzikte de böyle, sinemada da böyle.

Yani tek derdi kendini ifade etmek olmayan, tek derdi para kazanmak da olmayan, bunların ikisini birden mümkünse hedefleyen çok geniş bir alan var. Bence DasDas o alana talip, yani bir şeyin hem kaliteli olduğu hem de beğeni ve onay dilenmediği, zaten kalitesinden dolayı onayı ve beğeni topladığı, bunu yaparken de mali olarak sürdürülebilir olduğu bir kültür sanat hayatı. Genelde bunun bir taraflarından sarktığını, sarkmazsa da sürdürülemez olduğunu veya boyut değiştirdiğini ve eski halinden eser kalmadığını görerek büyüdüğümüz için biz de böyle bir şey yapmaya çalıştık. İlk yıl sonunda da anlaşılan en azından marka bilinirliği ve daha önce koyduğumuz hedefler açısından bir yere vardık. Kendim marka bilinirliği derken çok yadırgadım. Ben normalde müzisyen parçasıyım ne alakam var! Ama ağzımız laf yapıyor diye sanıyorum davet edildik.

Faik UYANIK

Sanat ve kültür ile sosyal fayda arasındaki eksik halkayı, zincirin kayıp halkasını siz tamamlıyorsunuz. Biz o sosyal faydaya küresel hedefler de diyoruz. Az önce arkamdaki 169 alt başlığı da gördünüz, aslında yaptığınız işlerin pek çoğunun bunlara dokunduğunu biliyorum. Bu tarafa döneyim, yine İhtiyaç Haritasıyla harita ve ihtiyaçların nasıl keşsedileceğini ve işe yaradığını bize son 3 yıl içinde gösterdiniz ki Mert onu 2015 Sosyal Fayda Zirvesinde açıklamıştı. Şimdi Arts Map diye yeni bir fikir var. Yani sanatın haritası, bu nedir, neler yapacak?

Mert FIRAT

Arts Map aslında kod adı. Normalde içinde kültür, sanat kurumlarının, müzelerin, kültür sanat noktalarının birçoğunun bir kültür sanat haritası. Aslında halihazırda Google haritası gibi haritalandırmalar var ama çok eksikleri var. Sadece büyük şehirlerde olduğu düzenekler de var. Biz bunu 81 ile yayıp, o illerdeki sanat kurumlarını, sergi alanlarını etkinlikleri, bütçelerini bulabileceğiniz bir veri kaynağı haline getiriyoruz. Mesela şehir dışından geldiniz, Karaköy civarında bir otelde konaklıyorsunuz diyelim, o otel civarında o saat aralığında ne gibi kültür sanat etkinliklerinin olduğu gibi hemen görebileceksiniz.

Faik UYANIK

Ne zaman olacak bu?

Mert FIRAT

Biz ocak ayına doğru Beta Kültürünü açmış olacağız. Bütün bunlar bizim için o kültür sanat kurumlarını bir yapı üzerinde, bir harita üzerinde görebilmenin yanı sıra birlikte fikir yürütebileceğimiz, buna dair kültür sanat politikası da tesis edebileceğimiz, birlikte hareket edebileceğimiz, içeriği sağlayan, içeriğe dair fikir geliştiren, emek veren sanatçısının yanı sıra kullanıcısının, izleyicisinin ve takip edeninin de oyuna dahil edildiği ve karar mekanizmalarını birlikte yürütebildiğimiz, var olan araştırmaları da görebildiğimiz bir haritalandırma çalışması aslında.

Faik UYANIK

Ciddi büyük bir endüstri. Dünyaya artık kültür sanat ihraç eden bir ülke haline geliyor Türkiye. Sizin rol aldığınız diziler, vesaire pek çok şey var Türkiye'nin ihracatına katkıda bulunuyor. İşler mi, olur mu ne dersiniz bu Arts Map?

Harun TEKİN

İşler. Bunun bir yanı da kalite meselesi, yani kültür sanatla ilgili algıyı değiştirmeye yarayacaktır. Böyle olması da lazım, çünkü kültür sanat hatır gönül işi, olmasa da olur, lüks bir kavram değil. Akıllı olmamız halinde bilimle beraber hem dünyaya hem Türkiye'ye en çok fayda getirebilecek iki alandan biri. İnsanların bu alanda aslında ne olup bittiğiyle daha yakından ilgilenmeleri, daha çok konsere, daha çok tiyatroya gitmeleri, onları daha çok eleştirmeleri gerekiyor. Son olarak bizim anlamamız ve anlatmamız gereken şey kültür ve sanatın aslında küresel ısınmaya, vesaireye rağmen hayatın tam merkezinde yer alması gereken bir olgu olduğu. Bu nedenle kalite standardı getirmek açısından da çok değerli Arts Map.

Faik UYANIK

Mert Fırat, Harun Tekin çok teşekkürler.

Bölüm

11

Turizm Yoluyla Sürdürülebilir Kalkınma

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

58

Halit ERGENÇ

Sıradaki panelimiz: “*Turizm Yoluyla Sürdürülebilir Kalkınma*”. Turizm ülkemizin önemli gelir kaynaklarından biri hepimizin bildiği gibi. Ayrıca Troya Antik Kenti’nin UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesine girişinin 20. yılı sebebiyle bu sene Troya Senesi ilan edilmiş. Onunla alakalı da çok ciddi uluslararası kapsamlı bir yol çizilmiş Türkiye’de. Buradaki hareketin, arkeolojik, tarihi turizmin veya başka türlü turizmin kalkınmamıza, sürdürülebilir gelişimimizin ilerlemesine ve iyileşmesine nasıl bir katkısı olabilir? Bununla ilgili bir panel izleyeceğiz şimdi. Moderatörümüz Gökay Otyam ve konuşmacımız da Fettah Tamince, alkışlarınızla ikisini de sahneye davet ediyorum.

Moderatör

Gökay OTYAM

NTV Ekonomi Müdürü

Fettah TAMİNCE

Yönetim Kurulu Başkanı, Rixos

Gökay OTYAM

Çok teşekkürler. Halit Bey biraz evvel girizgahı gayet güzel yaptı. Konumuz sürdürülebilir kalkınmada turizmin rolü, ama turizmin kendisinin de sürdürülebilirliği son derece önemli. Sayın Fettah Tamince'nin süresinden çok da fazla almak istemiyorum, ama birkaç başlıkta herhalde şöyle diyebiliriz, değil mi? Toplumsal açıdan yaratacağı fayda, yerel kültürlerin korunması, empati yapıp farklı kültürleri tanınması, bölgeye istihdam yaratma, kapsayıcı bir ekonomik kalkınma modeli... Ben bayağı bir uzatabilirim aslında bu konuyu, ama önemli olan Fettah Beyin görüşleri. Çünkü biliyorsunuz, Rixos olarak, grup olarak Türkiye'nin herhalde en büyük turizm yatırımcısı kendisi ki sadece Türkiye'de değil, kaç ülkede?

Fettah TAMİNCE

10 ülkede.

Gökay OTYAM

10 ülkede yatırımlarınız var. Şimdi biraz evvel saydığımız bu ana başlıklar içinde gerçekten turizmde hem sürdürülebilirlik hem sosyal faydayı sağlamak için neler yapıyorsunuz örneklerle gidersek?

Fettah TAMİNCE

Öncelikle hepinizi saygı, sevgiyle selamlıyorum. UNDP'nin bu önemli

misyonunda bulunmakta kendimi bahtiyar hissediyorum. Çünkü gerçekten dünyayı yaşanabilir hale getirmek, barış köprüleri atmak, herkesin birbirini severek, saygı duyarak yaşamına devam etmesi için bu platformlar çok önemli. Böyle bir platformda olmaktan son derece memnunum, çok teşekkür ediyorum bu güzel platformu oluşturan arkadaşlarımıza.

Turizm tabii ki aslında açık ara dünyanın en önemli sektörü, yaklaşık 1,3 milyar seyahat eden kişiden, seyahat ve konaklama sektörünün iş hacmine baktığınızda da 7 trilyon dolarlık bir sektörden bahsediyoruz ve ortalama %6 büyüdüğü için dünyanın açık ara en önemli sektörü. En fazla istihdam oluşturan, lokal kaynaklara en fazla dokunan, kendisiyle beraber yaklaşık 40 sektörü harekete geçiren önemli bir makine, önemli bir motor. Dünyanın geleceğinin şekillenmesinde turizmin, seyahat ve konaklamanın bu derece ehemmiyeti var.

Tabii iletişim ve ulaşımın getirdiği kolaylıkla da insanlar daha fazla seyahat etmeye, daha fazla keşfetmeye, daha fazla dokunmaya ihtiyaç hissediyor. Sosyal medyaya baktığınızda Vietnam'ın tarihi, kültürel ve doğal zenginliklerini avucunuzun içine kadar getirip size gösteriyor. Diyor ki: *"Burada gidip deneyimleyeceğiniz çok önemli zenginlikler var."* Diğer taraftan da kendiniz çok kolay bir paket yapılabiliyorsunuz, bütçenize göre çok

ekonomik bir paketle de Vietnam'a gidip deneyimleme şansı elde edebiliyorsunuz. Bizlerin misyonu bu arzuyu, bu isteği, bu teşviki hayal kırıklığıyla sonuçlandırmamak. Çünkü bizim sahip olduklarımız aslında insanlığın ortak zenginliği olan, ortak mirası olan tarihi, kültürel ve doğal ortamlara koyduğumuz beton yapılar değil.

Gökay OTYAM

Öyle algı oluyor çünkü.

Fettah TAMİNCE

Algı öyle, ama bizim pazarladığımız...

Gökay OTYAM

Ama arka tarafta bir şeyler yapıyor tabii.

Fettah TAMİNCE

Çok şey yapıyor. Bizim aslında pazarladığımız insanlığın ortak mirası olan tarih, kültür ve doğal zenginlikler. Konaklama olarak yaptıklarımız sadece küçük bir araç. Bizim yaptıklarımız, bize gelen herkesin bulunduğu ortamın sahip olduğu bütün zenginlikleri deneyimlemelerini, doğal ortamı yaşamalarını, tarihi ortamı gezmelerini, kültürel ortamda bulunmalarını, aynı zamanda oradaki insanlarla iletişime geçmelerini, onları tanımalarını, günün sonunda âdeta kendini bir aile bireyi olarak görmelerini sağlamak. Olduğumuz ortamlarda, olduğumuz ülkelerde bütün kaynakları, zenginlikleri bize gelen misafirlerimize sunmak. Kimlerle sunmak? Oralılarla sunmak.

Gökay OTYAM

Bölge halkıyla.

Fettah TAMİNCE

Tabii, bölge halkıyla beraber sunmak. Şimdi bir yerin domatesinin tadına bakmak, bir tarafın zeytinini tatmak, bir tarafın kültürel festivaliyle birlikte olmak, bir tarafın doğasını yaşamak; bütün bunlar aslında bize gelenlere bizim sunmaya çalıştığımız zenginlikler. Bunu sürdürülebilir kılmak da bizim görevimiz.

Gökay OTYAM

Sürdürülebilir olması için zaten bölgeyi de bir şekilde bu işin içine çekmek gerekiyor herhalde.

Fettah TAMİNCE

Tabii, şimdi şöyle bir tezat yaşanıyor: Turizm doğal ve kültürel zenginlikleri fakirleştiriyor mu, zenginleştiriyor mu?

Gökay OTYAM

Hangisi?

Fettah TAMİNCE

Bana göre zenginleştiriyor. Çünkü turizm sektöründe olan, bu işe yatırım yapanların ekseriyeti bu bilincin farkında, dolayısıyla bunun ne kadar büyük bir değer olduğunu, ne kadar önemli bir değer olduğunu biz biliyoruz. Biz bunu lokal diğer değerlerle beraber gelen misafirlerimize sunuyoruz. Tabii burada aslında çok kültürlülüğün bahsediyoruz. Çünkü bir tesisinizde dünyanın farklı 40-50 ülkesinden gelenleri yine bünyenizde bulunan birçok farklı kültüre ait insanlarla beraber yaşatmaya çalışıyorsunuz.

Gökay OTYAM

Peki, kitlesel turizmde gelen otelde kalıyor, o zaman bölge halkına yarardan çok zararı oluyor gibi bir algı var. Orada sizin yaklaşımınız nedir?

Fettah TAMİNCE

O algı da bana göre çok doğru bir algı olmasa gerek, çünkü bölgede otelin olması için zengin bir altyapıya ihtiyaç var, denizin kirletilmemesine ihtiyaç var, doğanın korunmasına ihtiyaç var, eğitim kurumlarına ihtiyaç var, daha iyi bir havalimanına ihtiyaç var, daha iyi okullara ihtiyaç var. Siz bütün bunları yaparak bölge halkının farkına varmadan büyük bir gelişmişliğin bir parçası olmasını sağlıyorsunuz. Yoksa orası evet, daha önce bunlar olmadan yaşanan bir yer, ama bütün bu zenginlikten bağımsız bir yer. Bizim kastettiğimiz de bunu paralel götürmek, beraber götürmek, yani ne o doğayı katletmek ne de tamamıyla altyapısız bırakmak. Çünkü onu yaşanabilir bir hale getirirseniz sürdürebilir kılarırsınız.

Gökay OTYAM

Güzel bir şekilde birleştirmek...

Fettah TAMİNCE

Aynen.

Gökay OTYAM

Siz Rixos olarak pek çok festivaller de yapıyorsunuz, değil mi? Bildiğim kadarıyla yelken, zeytincilik, gastronomi festivalleri oluyor. O da önemli bir turizm olmaya başladı.

Fettah TAMİNCE

Yine az önce söylediğim gibi amacımız gelene sadece güzel bir otel odamız var, burada kalın, bize misafir olun değil. Bizim aslında doğal ve kültürel zenginliklerimiz var, sizleri onlarla buluşturalım diyoruz. Zeytin Festivali de bununla ilgili, çünkü diyoruz ki burada muhteşem 300-500 yıllık zeytin ağaçlarımız var. Biz bunlara sahip olduk, koruduk, ama Moskova'dan daha önce hiçbir zeytin ağacıyla buluşmamış veya daldan zeytin koparmamış birine de diyoruz ki gel, beraber zeytinleri toplayalım, zeytinyağı yapalım, ülkeneye dönünce de sen şişede zeytin götür. Çok basit bir şey olabilir, ama müthiş bir deneyimleme. Çünkü doğallığın, birlikte olmanın yanı sıra o festivalde 30 farklı ülkeden insan bir iletişime geçiyor. Asıl en önemli konulardan da bir tanesi bu, çünkü UNDP'nin misyonuna da baktığımda diyor ki: *"Dünyayı daha yaşanılır hale getirelim, insanlar tanışsınlar, birbirini sevsinler, birbirine nefret değil, fazla ilgi duysunlar."* Yani bu festivalin amacı birkaç konuyu birden çözmek, birkaç olumlu yansımayı birden gerçekleştirmek.

Gökay OTYAM

Bir taşla bayağı bir kuş vuruluyor ki bir empati kurmayı da sağlıyor, kültürlerin bakış açısını birbirine gösteriyor, anlayış göstermeye davet ediyor. Biraz ütöpik olabilir, ama bu sağlandığı takdirde gelecekte zaten sınırları bile aşacak, herkesin birbirini anlayabileceği bir ortak toplumu beraberinde doğuracak.

Fettah TAMİNCE

Tabii, 1,3 milyar...

Gökay OTYAM

Dünya vatandaşlığı bu herhalde zaten.

Fettah TAMİNCE

Şimdi 1,3 milyar insan seyahat ediyorsa, bu ortalama %6 büyüyorsa, demek ki 15-20 yıl içerisinde, 2030'da herhalde 2-2,5 milyar insan seyahat etmiş olacak. Farklı kültürlerle, farklı insanlarla tanışma motivasyonu

hareket edecekler. Siz onlara ne kadar lokal değerlerinizden verirsiniz size olan bağımlılıklarını o derece artırabilirsiniz. Bu da aslında barışın, huzurun, birlikte yaşamının en önemli adımlarından biri olur.

Gökay OTYAM

Hayalinizdeki turizmin çevresel, kültürel, ekonomik anlamda sağlayabileceği en güzel model nedir sizce, ne olmalı yaklaşım olarak?

Fettah TAMİNCE

Şunu söyleyeyim, Şimdi herkesin çok sofistike hareket etmesi lazım. Hepimizin ortak değeri olan, insanlığın ortak mirası olan belki cümleyi tekrarlayacağım, kültürel ve doğal zenginlikleri koruyarak geliştirmemiz lazım. Bunu yapabildiğimiz müddetçe bu işte başarılı olacağız. Bu işi daha farklı bir yere taşımış olacağız. Daha önce de sizin bir programınızda bir örnek vermiştim. Şuna kesinlikle karşıyız ve bu bir ülkenin doğal zenginliklerini katletmenin en önemli adımlarından biridir, o da şudur: Şöyle düşünün, çok değerli bir kumaşa sahipsiniz, ama çok değerli, bunu kötü bir terziye kör bir makasla teslim ediyorsunuz. Ona diyorsunuz ki bundan elbise yap. Ne yapar o terzi? Çok kötü elbise yapar. Bizim sahip olduklarımız gerçekten müthiş bir kumaş. Türkiye'yi örnek verirsek, Akdeniz, Ege, Karadeniz... inanılmaz doğal zenginliklere sahibiz, ama bunları keşke 20-30 senelik vizyonlarla planlasak. Çünkü 2-3 yıllık planlamalar, 5 yıllık planlamalar insan hayatı için bir şey ifade etmiyor, ülke için hiçbir şey ifade etmiyor. Bizim bugünden 2030 yılında, 2040 yılında Ege'de ne yapacağımızı planlamamız ve bunu bütün dünyayla tanıştırmamız lazım. Dememiz lazım ki biz doğayı böyle koruyacağız, çevreyi böyle koruyacağız ve sizleri de böyle misafir edeceğiz. Bu konsepti ortaya koymamız lazım. İkincisi, tarihi ve kültürel zenginliklerimiz, bunlar sahip olduğumuz binlerce yılda oluşmuş zenginlikler. Bunları da ciddi araştırmalarla, ciddi gayretlerle şekillendirmemiz lazım. Şekillendirmek de değil, yaşam alanı haline getirmemiz lazım, yaşatarak korumamız lazım, insanlıkla bunları da buluşturmamız lazım.

Gökay OTYAM

Bu anlamda bir master plana turizmde de ihtiyaç var.

Fettah TAMİNCE

Master plan aslında bütün ülkeyi tek başına planlama değil, her bölgenin bu hassasiyete sahip olması lazım, bu işin başında olan her yetkilinin bu hassasiyete sahip olması lazım, her şeyden önce yatırımcının bu hassasiyete sahip olması lazım. Bizim şimdi birçok tesisimiz var, ilk tesisimizdeki heyecanla şimdiki tesisi kurgularken duyduğumuz heyecanımız farklı şeyler için, şimdi kurgularken ne kadar ortak payda oluşturuyoruz, dünyada doğal, kültürel anlamda ne kadar ses getiririz, bu tesis için dünyanın herhangi bir bölgesinden insanları buraya nasıl getiririz, misafirleri nasıl getiririz, o motivasyonla kurgu yapıyoruz.

Gökay OTYAM

O her yerde herhalde geçerli, sırf Türkiye için değil.

Fettah TAMİNCE

Tabii ki artık bayrağımızın olduğu, Rixos'un olduğu her bölgede bu hassasiyeti elbette gözetiyoruz.

Gökay OTYAM

Diyorsunuz 10 ülkede varız. Çoğalacak herhalde, bildiğimiz otel zincirleri gibi dünyada en önemli merkezlerde de göreceğiz diye tahmin ediyorum veya ümit ediyorum.

Fettah TAMİNCE

Yok, biz önemli merkezlerde varız, dünyada büyüyor. İnşallah 2025 yılında 100 farklı noktada oluruz, en az 30 ülkede oluruz, ama bizi biz yapan önemli değerlerden biri anlattığım konu.

Gökay OTYAM

Peki, süre bitiyor. Devletin, yatırımcının ne yapması gerektiğini özetlediniz. Halk ne yapmalı bu konuda?

Fethah TAMİNCE

Bir kere kendi sektörümle ilgili söyleyeyim. Halk bu sektöre çok fazla ilgi duymalı, öğrenciler bu sektöre çok fazla ilgi duymalı. Çünkü benim en çok üzüldüğüm konu maalesef ülkemizde turizmle ilgili kariyer anlamında önemli halkla ilişkiler çalışması yapılmıyor. Üniversitede ilk 100 bine giren, ilk 50 bine giren, ilk 10 bine giren değerli öğrencilerimizin turizmi tercih etmeleri kendi adlarına çok önemli olur, çok doğru olur.

Gökay OTYAM

Gelecek var diyorsunuz.

Fethah TAMİNCE

Gelecek var, çünkü diyorum ki bugün 7 trilyon dolarlık bir sektörden bahsediyoruz ve ortalama %6 büyüyor. Daha da ötesini söyleyeyim, sektöre bir taraftan girdiğinizde dünyalı oluyorsunuz. Çünkü çok uluslu, çok milletli bir sektör. Dolayısıyla ben genç arkadaşlarıma tavsiyede bulunuyorum. Diyorum ki turizm sektörünü daha yakından

inceleyin, daha fazla ilgi duyun. Halkımıza da diyorum ki çocuklarınızı bu sektöre yönlendirin. Çok teşekkür ediyorum.

Gökay OTYAM

Aslında yurt dışına çıktığımızda çok önemli tesislerin başında Türk yöneticilerin olduğunu da görüyoruz. Yani bu anlamda bizim kültürel olarak birikimimiz bir potansiyeli de sağlıyor.

Ben sizden Sayın Fethah Tamince için bir alkış rica ediyorum.

Bölüm 12

Küresel Hedefler için Sanat ve Müzik

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

64

Halit ERGENÇ

Sırada “Küresel Hedefler İçin Sanat ve Müzik” konulu panelimiz var. UNDP’nin belirlediği ve “Eğer burada yaşamak istiyorsanız, bu 17 maddede belirttiğim hususları düzeltmeniz lazım.” dediği şeylerin üzerine çalışırken, bunları nasıl gerçekleştirebileceğimizle alakalı elimizdeki bütün imkânları da bir araya getirmemiz gerekiyor. Mümkün olan her sektöre ve her dala uzanmamız ve onlarla ne yapabiliriz, onu bulmamız gerekiyor. İşte bu noktada da sanatla, müzikle buna nasıl katkı sağlayabiliriz sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için sanatçılarla nasıl bir birliktelik sağlayabiliriz konuları hakkında konuşmak üzere moderatörümüz Yekta Kopan eşliğinde Sayın İKSV Genel Müdürü Görgün Taner ve Zorlu PSM Genel Müdürü Murat Abbas burada bizimle olacaklar. Alışverişinizle kendilerini davet ediyorum.

Moderatör

Yekta KOPAN

Sanatçı

Görgün TANER

İKSV, Genel Müdürü

Murat ABBAS

Zorlu PSM, Genel Müdürü

Yekta KOPAN

Halit Ergenç'e çok teşekkür ediyorum, çok da doğru bir yerden başladı. Sürdürülebilir kalkınma modellerinden başladı. O kalkınma modelleriyle ilgili dünyanın bugününde hem ekonomik hem siyasi sıkıntılar bütün coğrafyaları kaplamış durumda ve buradan çıkmanın en önemli yollarından biri de kültür, sanat.

Ben İKSV tarafından hazırlanan **"Kültür Sanatta Katılımcı Yaklaşımları Birlikte Tasarlamak Raporu"**ndan bir veriyle başlamak istiyorum. Onların da **"Good Country Index"**ten aldığı bir veri bu, İyi Ülkeler Endeksi. Birkaç sayı söyleyeceğim size: İyi Ülkeler Endeksinde Türkiye 163 ülke arasında bilim ve teknolojiye 51. sırada, kültür ve sanatta dünyaya katkısı konusunda 58. sırada, gezegen ve iklim konularında 60. uluslararası barış ve güvenlik konusunda 72, refah ve eşitlik konularında da 163 ülke arasında 103. sırada. 2030'a gidene kadar halledilmesi gereken çok şey var. Good Country Index çerçevesinden de yola çıkarak hemen şunu sormak istiyorum, uluslararası olmak nasıl mümkün olacak Görgün Taner?

Görgün TANER

Çok teşekkürler öncelikle dinlemeye geldiğiniz için. Bu kalan süre bizim süre galiba, değil mi?

Yekta KOPAN

Evet, buraya takılmadan devam edelim, bu çok gerginlik yaratıyor!

Görgün TANER

Bu formatta tabii hızlı hızlı herkesin hayatını değiştirecek cümleleri çok fazla edemeyeceğiz. Ben çok alışkın değilim, hatta sağ olsun arkada şu anda ismini unuttuğum bir arkadaşımızdan çok da güzel bir ipucu aldık. Heyecanı yatıştırmak için -ki tabii böyle büyük kalabalıklar önünde konuşmak ve büyük laflar etmek belirli bir heyecanı gerektiriyor- sanatçılar, balerinler ya da tiyatrocular sahneye çıkmadan önce muz yerlermiş. Bilmiyorum bu Sosyal Fayda Zirvesinden geriye ne kalır, ama işte bu faydalı bir bilgi diye öncelikle bununla başlayalım dedik. Umarım iyi olmuştur, bunu birinci sıraya yazarsınız.

Yekta KOPAN

Potasyum o, potasyum yüzünden oluyor.

Görgün TANER

Evet, potasyum da işte onu söylemeyeyim dedim. Çok bilimsel oluyor o zaman, muz!

Yekta KOPAN

Ama fayda sağlayacaksak tam faydalı olsun.

Görgün TANER

Senin sorduğun soruya, uluslararası olmaya

geri gelirsek eğer, bu tip konferans ya da benzeri yerlerde temelde Türkiye'nin yapması gerekenleri sıralıyoruz. Burada da isterseniz madde madde bunları söyleyelim. Kendimizi yaratıcı endüstriler diye tarif ediyorsak, bunların başında yaratıcı endüstrilerin içinde bulunduğu ortamın ve iklimin muhakkak ve muhakkak ifade özgürlüğünü yeterince sağlayan bir iklim ve ortam olması lazım. İkincil olarak bunun bir hukuki zemine oturması lazım, bir hukuki altyapı olması lazım ve adalet kavramının tartışılmaz bir şekilde öne çıkması lazım. Neredeyse "çıkıyor olması" lazım diyecektim, son anda döndüm, çıkması lazım. Sanat eğitimi dediğimiz şey her neyse, hani burada çok uzun uzun açmayacağız,

Hani o işin neresinden başlamamız lazım diye önce ben bir a, b, c'yi söyleyeyim dedim, d, e, f için Murat'a bırakıyorum.

Yekta KOPAN

Murat şuradan devam ederek ilerleyelim. Görgün bugünün tablosunu çizdi, ama bugünün tablosunda bir yandan da bu coğrafyanın özellikle bir "hub" olması, güçlenmesi için önünde çeşitli engeller var; ekonomik engeller, siyasi engeller, güvenlik engelleri... Kimi zaman siz konser düzenlerken başınıza gelen daha fazlası. Peki, burada sanatsal üretime nasıl bir destek bekliyorsunuz, bütün yapıdan nasıl bir destek bekliyorsunuz, bir de bölge lideri olmamız mümkün mü?

ama bunun muhakkak okul öncesi ve okul sıralarında önemle ele alınması ve her okulda gerektiğince işlenmesi lazım ve bunların da belirli bir veri tabanında toplanarak ölçülmesi ve karar mekanizmalarına politikalar olarak dönmesi lazım. Niçin? Türkiye'nin dijitalleşme ve vesaire... -çünkü her cümleyi dijitalliğe bağlayacağız- ama öncesinde bir meselesi var: O da ortada veri yok. Yani bize sorsanız ki kültür sanat dünyasının kendi çapında bu konuya hâkim insanları diye kabul ediyoruz, bize sorsanız Türkiye'de bilet satış büyüklüğü nedir, kültür sanat dünyası ne kadardır, bu işin hacmi nedir diye, biz de bu cevabı bilmiyoruz. Bırakın bizi, zaten sektördeki kimse bilmiyor. Çünkü bunları ölçebileceğimiz veriler yok.

Murat ABBAS

Bölge lideri olmamız mümkün, ama çok kolay değil açıkçası. Bunun için hakikaten ilk önce devlet iradesi ve yerel yönetimlerin iradeleri çok önemli destek olma bakımından. Biz iki senedir **Sónar Barcelona** isminde bir festival düzenliyoruz, buradaki temsilciliğini yapıyoruz. Bu sene 25.si düzenlendi Barcelona'da, yaklaşık 160 bin kişi katıldı. Verilen istatistiklere göre -o istatistikler bizde yok, ama onlarda her türlü istatistik var- böyle bir festivale 116 ülkeden katılımcı gelmiş. Bu nasıl gerçekleşiyor diye baktığımızda festivalin ilk gününde zaten o görüntüyle anladık. Kültür Bakanı başta olmak üzere Ekonomi Bakanı, hatta İçişleri Bakanı da vardı

Yekta KOPAN

Harika, buraya geleceğim, bu yurt dışına çıkarabilme meselesine... Görgün, dünyadaki kültür kurumlarıyla ilgili meseleyi soracağım, ama ondan önce şunu söylemek istiyorum. 2030 diyoruz tamam ama biz daha 3 ay sonrayı göremiyoruz Murat'ın söylediği tabloyla. Karar verici olmak, başat aktör olmak hiç kolay değil, hatta mümkün değil. Bütün bu durumun içinde 2030'a giderken dünyadaki kültür kurumlarıyla ilişki nasıl kurulmalıdır, nasıl kurulabilir ya da şu andaki durumda neredeyiz sence?

Görgün TANER

Şu anki durumda önce yine yapılması gerekenlerle ilgili bazı şeyler söyleyeyim. Aslında Murat çok önemli bir şeyin altını çizdi. Pazarlama alanında çalışanlar da bilirler; “İçerik kraldır” diye bir laf vardır. Hoş sonradan müşteri godzilladır gibi başka türlü şeylere de dönüştü, ama bizim için, özellikle sanatsal alanda “İçerik kraldır” kavramı çok geçerli.

Sanatsal üretimin olabilmesi için hangi koşulların başat olduğunu biraz önce söyledik, o koşulların sağlanması lazım. Uluslararası alana çıkabilmek için de temel iki tane değeri en yukarıya yazmamız ve ondan hiç taviz vermememiz lazım. Çünkü standardizasyon gerekli, senin konuştuğun dili belki uluslararası kültür kurumları konuşmuyor. Bütün kültür kurumlarının ve bütün kurumların konuşması gereken iki dil var: Bunlardan bir tanesi **İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi**, ikincisi de

galiba, bayağı bir devlet çıkarması vardı. Elektronik müzik festivalinin ilk gününde böyle bir devlet desteği vardı. Şehre baktığımızda şehrin her tarafında mutlaka bu festivalle ilgili tanıtımlar, güçlü destekler söz konusu. Bizim özerk kuruluşlar olarak bölgede liderliği mümkün kılabilmemiz çok olası değil açıkçası, seneler geçtikçe farklı farklı zorluklarla baş etmeye çalışıyoruz. İki hafta önce Londra'da IFF-International Festival Forum konferansına katıldık ve şunun farkına vardık; iki sene önce ajanslara terörden yakınıyorduk, şimdi de ekonomik sebepleri konuşuyoruz.

Yekta KOPAN

Hep bir şekilde yakınıyorsunuz ama.

Murat ABBAS

İnsanların karşısında hep bir mazeret açıklamaya çalışıyoruz. Zorlu PSM geçtiğimiz hafta içerisinde 5. yaşını doldurdu, ben de 4 senemi doldurdum. Ben göreve başladığımda kurlar üç katı aşağıdaydı. Bunlar tabii ki bizi çok çok zorluyor, ama aynı zamanda klişe bir cümle kuracağım, bu tip krizler yerel değerlere yönelmemiz için bir fırsat da yaratıyor. Şimdi sürekli ithal eden değil, biraz da ihraç eden nasıl olabiliriz, onun üzerine kafa patlatıyoruz. Bölge lideri olabilmek için de ilk önce bu işin içeriğiyle ilgili yurt dışından belli başlı kültür kurumlarıyla iş birlikleri yapmamız gerekiyor.

UNESCO'nun **Kültürel Çeşitlilik Bildirgesi**. Bunların ikisinin de altında hem bizim ülke olarak imzamız hem de ilişkiye geçeceğimiz kültür kurumlarının bulunduğu ülkelerin hükümetlerinin ya da devletlerinin imzası var. Önce bunu temel olarak almamız lazım.

Buradan yola çıktığımızda da sanatsal üretimi teşvik etmek için parasal olsun, sosyal olsun, kültürel ve eğitim alanlarında bütün fonksiyonları harekete geçirecek bir mekanizmayı, bir iklimi, bir ekosistemi harekete geçirmemiz lazım. Belki söylediklerim çok teorik gelecek, ama önünde-sonunda işin özü bu. Bu da sanatsal üretimi artıracak ve bu sanatsal üretim de önce komşularımızdan başlayarak dünyaya açılacak. Çünkü sanat evrenseldir sınır tanımaz diyoruz. Ama şu anda dünyaya çıksanız ve hangi sanatçımız dünyanın 365 ya da bilmem kaç ülkesinde tanınıyor deseniz, belki başkaları da vardır, saygısızlık etmek istemem, ama Nuri Bilge Ceylan, Fazıl Say ve Orhan Pamuk ilk üçü teşkil ederler. Bundan sonrakiler nasıl yetişir, bunu bir tartışmamız lazım.

Kültür kurumlarının uluslararası olmasıysa sadece kurumların kendi aralarındaki değil, ülkeler arasındaki ilişkilere de bağlı. Batıdaki kültür kurumlarıyla ilgili ilişkinin de temel

bir özelliği var. Aman biz size yardım etmek istiyoruz, ne yapıyorsunuz, nedir bu haliniz şeklinde yaklaşımlara artık maalesef karnımız tok diyoruz. Eşit ilişki olması lazım. Bu da yapımçı, oyuncu ya da bu alanda çalışan bütün kültür sanat aktörlerinin eşit bir şekilde masaya oturması ve bu iş birliğini tetiklemesi ve planlamasıyla oluşur.

Yekta KOPAN

Murat, yeşil renk sarı renge döndü. Gerildin mi?

Görgün TANER

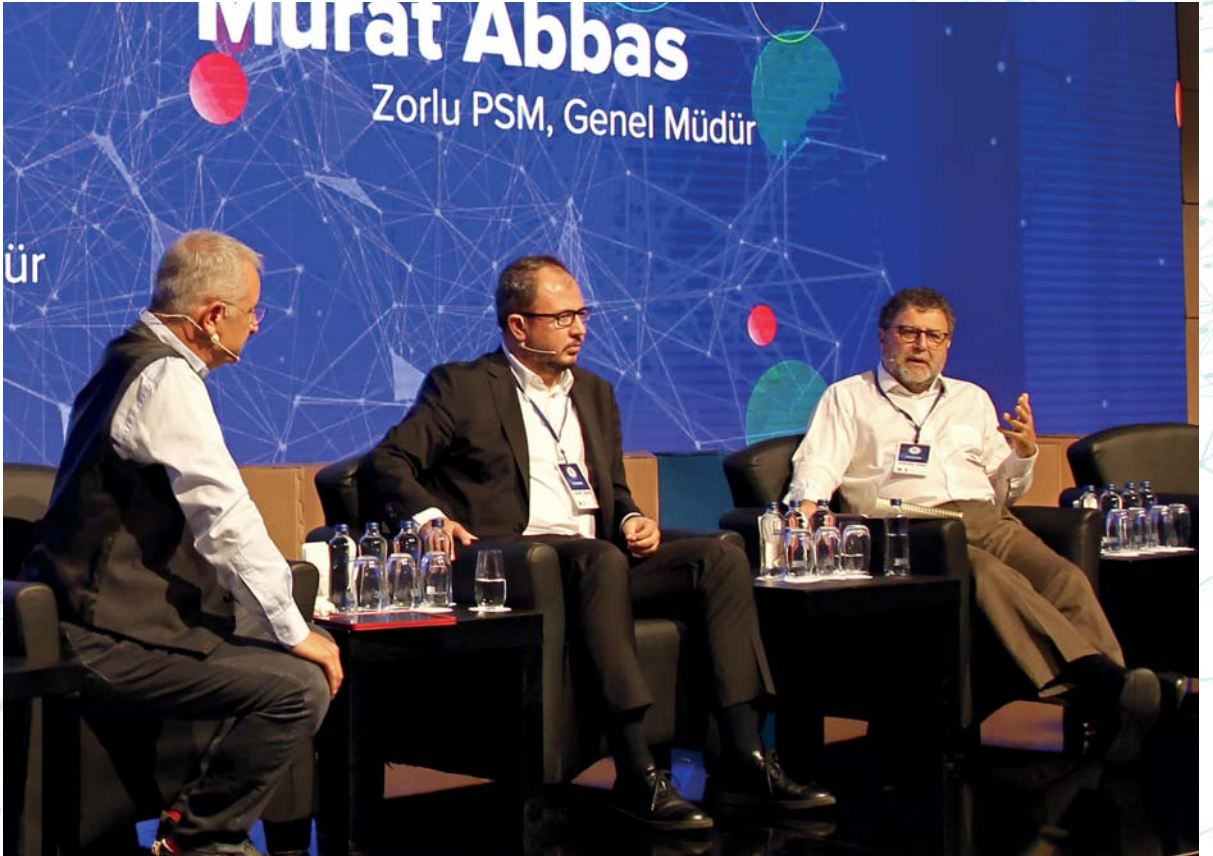
Ama bak, çok kısa konuştum.

Yekta KOPAN

Nasıl kısa konuştun, renk değişti sen konuşurken, mevsim geçti. Bayağı baharda aldın, sonbaharda bıraktın. Her yurt dışına gittiğimizde çok konuştuğumuz bir şey var: Bizim gerçekten de bir konser turları rotasında merkez olmamız mümkün mü? Mümkünse sence neyle mümkün?

Murat ABBAS

2008 yılında bambaşka bir şey konuşuyorduk açıkçası, İstanbul hakikaten yükselen bir yıldızdı, hem kültür sanat alanında hem de

dijitalizasyona bağlarsanız iyi olur.” dediler. Ben de bağlayarak bir final yapmak istiyorum. Dijitalize etmek ya da dijitalizasyon sihirli bir değnek değil, sihirli bir değneğe de ancak akıllı bir zekânın elinde sihirli bir değnek olabilir. Ona çok fazla güvenip onunla yarınlara gidebileceğimizi düşünmeyelim. Biz kültür sanat üretiyoruz ve kültür sanat hikâye anlatır. Biz hikâyeler anlattığımız, insanı insan yapan hikâyeleri birbirimize taşıyabildiğimiz için değerli bir şey yaptığımızı ve bütün bu ekonomik, siyasi sıkıntıları çözebileceğimizi düşünüyorum.

Hikâyelerimize din, dil, ırk, cinsiyet ayrımı yapmaksızın sahip çıkmazsak 2030 rakamdan, dijitalizasyon da sihri olmayan bir değnekten öte başka bir şey değildir.

Hepinize çok teşekkür ediyoruz. Sahneye çıkmadan muz yemeyi unutmayın.

daha dar bir alanda, müzik sektöründe. Biz ajanslara turne programlarına göre sanatçı almak için toplantılara gittiğimizde İstanbul’dan geldiğimiz için çok havalıydık. İnanılmaz itibarlıydık. Newsweek’in “Cool İstanbul” diye bir kapak konusu vardı hatta hatırlayacak olursan. 2010’da İstanbul Avrupa Kültür Başkentiydi. O noktadan sonra biz Sisyphus’un hikâyesi gibi bir yere tırmanıyoruz tırmanıyoruz, sonra tekrardan geri düşüyoruz.

Şu anda hem ekonomik anlamda hem güvenlik anlamında hem de politik sebeplerle ilgili işimiz çok çok zorlaştı, ama PSM adına konuşayım, biz yine de her şeye rağmen geçtiğimiz sene 1.000’den fazla etkinlik yapmış durumdayız. Bunların %50’den fazlası da yabancı içerikli şeyler. Çok zorlanıyoruz, ama başarılı olduğumuzu da düşünüyorum. Bunu kırabilmek için de yan yana durabilmek çok önemli. Hem kurumlar olarak hem de kişiler olarak yan yana durmaktan bahsediyorum. Mesela, **İKSV** yanımızda, festivallerini bizimle birlikte yapıyorlar, **BKM**’yle çalışıyoruz, **Devlet Opera Balesiyle** çalışıyoruz. Hakikaten yan yana durarak bu zorlukları aşmaya gayret ediyoruz. Burada resmi görevliler veya resmi makamlar varsa da büyük hedeflerle ilgili bu destek olmadan özel kuruluşlar adına coğrafi anlamda çok fazla ileri gitme şansımız yok.

Yekta KOPAN

Çok teşekkür ediyorum. Ben de son olarak şunu söyleyeceğim: Bize “Bir de her şeyi

Bölüm 13

Sosyal Faydayı Fonlamak

Halit ERGENÇ

Evet, şimdi sıra geldi en önemli noktalardan birine: “*Sosyal Faydayı Fonlamak*”. Pek çok sosyal fayda sağlayacak çalışma nedense teoride kısıtlı kalabiliyor, mutlaka finansal bir desteğe ihtiyacı olabiliyor. İşte bu noktada neler yapmalıyız? Pek çoğunuzun aklında biz o finansal desteğe nasıl ulaşırız, onlar bizi neye göre fonlar, ne şekilde buluşuruz ve bu gerçeği nasıl hayata geçiririz soruları

var. Düşünülen pek çok proje muhtemel ki “*Canım, biz buna para bulamayız, bu gerçekleşmez.*” denildiği için proje olarak kalıp, dosyaların arasında kaybolup gidiyor.

Böyle olmamalı bundan sonra. İşte bunun için sahneye Ali Ercan Özgür, Bülent Özcan, Burçak Çullu ve Fabio Sofia’ı çağıracağım. Alkışlarınızla gelecekle.

Moderatör

Ali Ercan ÖZGÜR

IDEMA, Kurucu

Bülent ÖZCAN

Proje Uygulama Başkanı, Dışişleri Bakanlığı
Avrupa Birliği Başkanlığı

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

Burçak ÇULLU

ICE Türkiye Direktörü

Fabio SOFIA

Sustainable Finance Geneva, Başkan

Ali Ercan ÖZGÜR

Şimdi konu finans, para olunca bana parayı koklayan adam diyorlar arka tarafta. Panelimizi yarı Türkçe, yarı İngilizce yapacağız. Fabio'yla başlayacağız. Fabio, bir sivil toplum kuruluşu olan **Sustainable Finance Geneva**'nin başkanı, aynı zamanda kendi yatırım şirketi var. 15 yıldır "social impact" alanında finansman sağlıyor. Bugüne kadar 5 milyar avronun üzerinde fon sağlamış durumdadır ve Latin Amerika'dan Afrika'ya kadar birçok projeyi destekliyorlar. Konuşmasında bize biraz "impact finance"ın çerçevesini çizecek.

Bülent Bey Dışişleri Bakanlığından. Yeni AB Bakanlığımız Dışişleri Bakanlığı oldu, ama uzun yıllardır Avrupa Birliği fonlarını getirerek sivil toplumdan başlayıp birçok alanda kalkınma fonlarını geliştiriyorlar.

ICE Avrupa'da, Afrika'da, pek çok ülkede 100 milyon avroluk portföy yöneten Belçikalı bir şirket. Burçak Çullu Avrupa Birliği ve diğer fonlarla ilgili kendi tecrübelerini anlatacak. Aslında sabahın beri birçok konuyu konuşuyoruz sosyal tarafla ilgili, peki bu işin finansmanı nasıl olacak?

Fabio SOFIA

Okay, thank you very much. I did not understand what he said, but sorry, I am from Geneva. So, in Geneva, there is a lot of chocolate and there are a lot of mountains, but there is also money. When there is a

lot of money, people try to think about it and what to do with this. Many things have changed for the past 10 years, because since the crisis, many people start asking for a sense of purpose of what to do with the money. And that's how actually was started talking about impact investing. So, 10 years ago, impact investing did not exist as words together, but now you do not find a single bank that is not asking or talking about impact investing. So, what is impact investing? I think there are two things that you have to retain about this. The first thing is the intention: The intention to have an impact on society or environment. The second thing that you have to retain about impact investing is the capacity to measure the impact. So, if you have the intention to have an impact and you can measure it, then you can do impact investing. And that is very important, because there's a lot of interest coming from the banks and from capitals. There has never been so much money in the world today. So, if you bring a project that has a kind of sense of purpose, there's a lot of chance that you will be able to find money. I started fifteen years ago in an investment company, doing micro finance in emerging markets. So, our goal was to identify, selecting assets banks in Africa, in Latin America or in Asia that we are doing microfinance, financing microentrepreneurs. So, it was about financial inclusion. So, it was difficult, at the beginning, to convince people to invest in there, but actually we

had a great success and we gather many billions of dollars in microfinance. We've been investing in seventy countries, and almost never lost any money. So, that was a big success actually to convince pension funds, banks, high-net-worth individuals, that you can do something for good, and still get some return, and not to lose money. And, if I can give other examples: For example, microfinance today is an example. It's about fifteen billion dollars that were invested in microfinance. So, you talk about a financial inclusion and the number of jobs. It's also a woman empowerment tool that is very important. I give you another example. It is green bonds. Green bonds are securities that invest in the energy transition. So, you structure a security with the intention to have an environmental impact. And today, there are about two hundred billion dollars that are invested in green bonds. I worked personally in Geneva, for the Canton of Geneva, the city of Geneva, to structure the first bond, the green bone. It was an amazing success actually to show to the political side that can raise capital, and it's easier to raise capital, if you give this green color to the security. So, my message now is that if you have a sense of purpose and you want to create an impact, whether social or environmental, there are many people looking for this. You have to structure investment in a way that bankers and investors can understand it. And if you do it well, there are a lot of chance that you can do it. We talked a lot about sustainable development goals. As you've probably heard, there is a lot of capital that is requested to be invested in the development. And we all know that ninety five percent should come from the private sector. So, it's an invitation to think differently for your investment, and to present your investment in a way that bankers can understand it. So, that's my small and short introduction of four minutes.

Ali Ercan ÖZGÜR

Hemen Türkçeye geçelim, Bülent Bey.

Bülent ÖZCAN

Öncelikle çok teşekkür ediyoruz. UNDP bizim beraber çalıştığımız kuruluşlardan bir tanesi, her ortamda da birlikte paslaşarak ilerlemeye gayret gösteriyoruz. Bizi de bugün buraya davet ettiler. Aslında Fabio da çok güzel söyledi, dünyanın neresine giderseniz gidin

ortak akıl ve herkes birbirini takip ediyor. İyi bir şey yapmak isteyen, gerçekten topluma yararlı sosyal anlamda fayda üretmek isteyen kişilere, kuruluşlara her zaman için kaynaklar var. Bu sadece dünyanın farklı yerlerinde değil Türkiye'de böyle.

Bugün Türkiye'de başta sivil toplum örgütleri olmak üzere, kooperatifler, sosyal girişimciler, sosyal anlamda fayda sağlamak isteyen mahalle girişimleri, bir araya gelmiş yapıların her biri aslında çok farklı kurumların kaynaklarına ulaşabilecek durumdalar. Ama en büyük problem nasıl ulaşacaklarını, ne yapacaklarını, nasıl başlayacaklarını bilmiyorlar ve içlerinde çok büyük korku var. Örneğin, biz daha önce Avrupa Birliği Bakanlığı, şimdi yeni adımızla Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığı olarak Türkiye'de AB mali yardımlarının koordinasyonundan sorumlu kuruluşuz ve ana unsurda da özellikle sivil toplum örgütlerine sağlanan kaynakların koordinasyonunu yapıyoruz. Derneklerle, vakıflarla, onları temsil eden kuruluşlarla, kooperatiflerle ve az önce saydığım kişi ve yapılarla beraber çalışıyoruz.

Türkiye'nin hangi bölgesine gidersek gidelim karşılaştığımız en büyük tereddütlerden bir tanesi şu oluyor; "Biz bir çalışma yapmak istiyoruz, ama Avrupa Birliği bize mi kaynak verecek? Türkiye'de biz mi kaldık AB'nin destek vereceği?" Aslında İstanbul'da bile zaman zaman karşıımıza geliyor, biz bunu

alabileceğimize veya böyle bir destekten yararlanabileceğimize inanıyoruz diyorlar, ama nasıl ilerleyecekleri ve ne yapacaklarını bilmiyorlar. O yüzden sosyal fayda üretmek isteyen tüm kişilerin, grupların, girişimlerin, sivil toplum örgütlerinin bu süreçleri biraz yakın takip etmeleri gerekiyor.

Aslında hepsi birbirine benziyor. Bir proje, bir fikir geliştirebilirsiniz ve bir özel sektör firmasına, bir girişimciye, bankaya ya da devlet kuruluşuna fikrinizi anlatabilirsiniz. Peki neden sizi seçsin? Sizin gibi fikir geliştirebilen pek çok yapı var. O zaman bir farkınız olmalı, bir yapınız olmalı. Bu yüzden de ister Avrupa Birliği kaynakları olsun ister devlet kurumlarının kaynakları olsun, bu kaynaklar yarışmacı bir modelle, hibe programları dediğimiz modellerle ya da desteklerle hayata geçiyor. Bu sabah Gençlik Spor Bakanımız buradaydı. Örneğin, Gençlik Spor Bakanlığının da sivil örgütlere ve girişimlere destek verdiği programlar vardı. İçişleri Bakanlığımızın sivil toplum örgütlerine yönelik destekleri var, AB'nin sivil toplum örgütlerine yönelik destekleri var; bunları doğru bir şekilde takip etmek lazım.

Türkiye'nin herhangi bir şehirden, bir ilçesinden, ilinden ne tarz yapıda olursanız olsun kendinize güvenerek bu hibe programlarını takip etmeniz gerekiyor ve bu yapıların, bu sistemlerin nasıl işlediğini öğrenmeniz gerekiyor. Bunu öğrendikten

sonra gerisi gerçekten kolay. Zaten bu ekosistem içine bir kere girdiniz mi, bu yapının içerisinde bir kere bulundunuz mu ilk etapta fon almanız da önemli değil, ama o özgüvenle, o yapıyla bundan sonrakileri bile takip ederek fon alabilme imkânına sahip olabiliyorsunuz. Dolayısıyla ister UNPD'nin ister Avrupa Birliği'nin ister devlet kurumlarının ister sosyal girişimlere fon sağlayan destek yapılarının her biri o açıdan bakıldığında sizlere birer imkân sağlıyor.

Biz Avrupa Birliği Bakanlığı olarak bugüne kadar sivil toplum örgütlerini destekleyen birçok program yürüttük. Bu programların içerisinde sivil toplum örgütlerinin kapasitesini güçlendiren, yani faal oldukları alanda daha faal olmalarını sağlayan programlar da vardı. Türkiye'deki STK'ların, AB üyesi ülkelerdeki STK'larla ortak Türkiye'deki sosyal sorunlara çare üretmeyi hedefleyen projelere de destek programları da vardı. Bugüne kadar binlerce proje bu programın altında finanse edildi. Siz de bunlardan bir tanesi olabilirsiniz. Önemli olan bu programları doğru bir şekilde takip etmek, kendinize güvenmek ve bu ekosistemin parçası olabilmek adına gerekli araştırmaları yapmak.

Ali Ercan ÖZGÜR

Vallahi ağzınıza sağlık. 5 milyar avro oradan, 5 milyar avro buradan, 10 milyar avroluk bir sahne var. Peki Burçak, bu fonlar nasıl oluyor? Hakikaten kamu tarafında, özel sektör tarafında bu fonlar ortada var. Buna erişmenin yöntemleri neler ve siz buna nasıl yol açıyorsunuz?

Burçak ÇULLU

Ben de Bülent Beyin sunumundan sonra şöyle bir davette bulunacaktım: *"Hadi o zaman buyurun, hepiniz için fonlar burada var, mekanizmalar mevcut."* Biz 25 yıldır Avrupa Birliği ve diğer fonlarla ilgili proje yürüten uluslararası bir şirketiz. Türkiye'de özellikle sivil toplum alanında çok etkiniz. Burada arkada videosu dönen Bülent Bey'in de bahsettiği **Sivil Toplum Diyaloğu** projesini 6 yıl süresince yürüttük. Bu proje kapsamında hibe programları, hibe destekleri veriliyor. Konular çevreden başlıyor ve enerji ve diğer konulara kadar uzanıyor ki yeni dönemde konu bağımsız olacak. Çok ciddi öğrenmeler var içinde, öncelikle buradaki bütün konuşmacıların bahsettiği *"Siz gerçekten ne istiyorsunuz?"* sorusunu soruyor olmak, *"Sizin*

hedefiniz gerçekten ne?”, bu soruyu soruyor olmak ve Bülent Bey’in bahsettiği üzere “Sizin projenizin unique value proposition denilen hani sizi farklı kılacak, özgün kılacak noktası nedir?” sorusunu kendinize soruyor olmak çok kıymetli. Bütün proje hazırlıklarımızda bizim kendimize sorduğumuz sorular bunlar ve bunların biraz da ötesi.

Özellikle sivil toplum alanında 6 yıldır yürüttüğümüz Sivil Toplum Diyalogu projesinin teknik destek tarafından sonra edindiğimiz çok ders var. Bu dersi daha sonra alıp Türkiye’de Sivil Düşün projesine aktardık ki **Sivil Düşün** projesinin de harika bir hikâyesi var. Hatta takım lideri de şu anda aranızda, hikâye şöyle: 2010-2011 yılında yapılan bir analiz sonrasında daha erişilebilir, daha hızlı destek mekanizmalarına ihtiyaç duyulduğu saptanmış. Bu mekanizmalara başvurmak için illa ki bir tüzel kişiliğiniz olması gerekmiyor, tek bir aktivistseniz ve topluma hak temelli fayda sağlayacak bir fikriniz varsa bireysel düzlemde dahi başvurabiliyorsunuz. Burada tekrar ikinci *“Hadi buyurun!”* çağırımı yinelemek isterim. Çünkü şu anda Sivil Düşün programında 50 avrodan 5.000 avroya kadar destek veriliyor. Program kapsamında fikrinizle gidip destek almanız mümkün, bilgi transferi desteği alabiliyorsunuz. Başvuru modelleri oldukça kolay, sadece ne istediğinize çok iyi karar veriyor olmanız önemli ve çalışmalarınızın hak temelli olması lazım.

Bir diğer proje yine ICE tarafından yürütülen çok kıymetli bir proje olan ve hâlâ devam eden **Kamu-Sivil Toplum İş Birliği Projesi**. Benim gibi projeci olanlar bilirler, asıl amacımız kamu-sivil toplum diyalogunu kurmak, bilgi transferini kolaylaştırmak, iyi uygulama örneklerinden faydalanmak ve fayda sağlamak, sosyal fayda sağlamak çerçevesinde çiziliyor.

Diğer bölgelere de açılacak olursam örneğin şu anda Kongo’da sağlık projesi aldık ve yürütüyoruz. Afrika’da 16 milyon insanın sağlık hizmetlerine erişimi hedefleniyor. Bu biraz bir elin nesi var, iki elin sesi var çerçevesiyle çizilebilecek ve başarılabilecek bir şey. Sevgili dostum Ercan da bahsetti, şimdi yeni dönemde bizi bekleyen çok ciddi engeller de var. Şu anda bizim şirket olarak bir tüyümüzü sizlerle paylaşayım. Bundan sonra biz etkinlik odaklı proje ihale sunmayacağız, sunacak olduğumuz

projelerin hepsi çıktı odaklı projeler olacak. Yani biz bu faaliyeti yapacağız ya da örneğin, etkinlik düzenleyeceğiz demeyeceğiz, ama düzenlediğimiz etkinliğin çıktısı toplumsal etki anlamında bu olacak diyeceğiz, bu da bizden size güzel ve küçük bir hediye olsun. Çünkü şu anda İpek Yolu gibi açılmış çok büyük bir yol var önümüzde, Avrupa Birliği projeleri çok fazla, geniş ve derin, bunu yaparken de **İdema**’yla ve diğer yerelde sahada etkin olan kuruluşlarla ortaklıklar kurmayı hedefliyoruz ki bunların adımlarına başladık. Sanırım çok hızlıca, nefes nefese aktarabileceklerim şu anda bunlar.

Ali Ercan ÖZGÜR

Kısa bir süremiz daha var. Dünyada kalkınmanın finansmanı 500 milyar dolarlık bir sektör ve bu işin geleceği çok büyük yerlere doğru gidiyor. Ama bunun için de doğru projeleri bulmamız gerekiyor ve Türkiye bunun için müthiş bir laboratuvar. Son birkaç cümle için sözü Fabio’ya veriyorum.

Fabio SOFİA

Well, the future of finances would be the question, because there’s a question on what the financial sector needs to do now. This is because, we saw, last week, that two Nobel prizes for economy were granted to professors that actually said something very intuitive. Actually, when you

invest in something that doesn't respect the environment, there's a problem of sustainability of your investment. I would think that even my kids would understand this, but actually you need Nobel prize, and you need the economist to prove that it's actually true. If you are investing in an industry that doesn't respect environment, you will have a problem in the long run. So, now I think there's a combination of academics, of politics, that truly infuse stress into the financial sector to change the behavior —behavior in the decision-making process to really change and integrate other things rather than only short-term profits. So, it's important, I think for you, and for everything that has been said, to integrate this into your way of thinking is a way to be more sustainable. Really, integrating non-financial criteria is a way to do it differently and sustainably.

Ali Ercan ÖZGÜR

Thank you very much.

Bülent ÖZCAN

Ali Ercan, bitirmeden az önce bir şeyler eklemek istiyorum. Bu kaynaklara erişimin nasıl olması gerektiğini ve cesaret konusunu söyledik. Aslında bizler konuşurken arkamızda, size bahsettiğim bu programlardan finanse edilmiş, sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda hayata geçmiş, kimi devam eden, kimi bitmiş, Rize'den Ankara'ya, Aydın'dan başka şehirlere kadar 17 tane küçük sivil toplum örgütünün hikâyelerini gördünüz.

Önümüzdeki 2-3 aylık zaman diliminde bununla ilgili, sosyal fayda yaratmak isteyen sivil örgütlere, kooperatiflere yönelik olarak belki iki hibe duyurusu olacak. Bunlardan bir tanesine biz Sivil Toplum Destek Programı diyoruz. Bir Avrupa Birliği programı olacak bu, yaklaşık 3 milyon avroluk bir program. Sivil toplum örgütlerinde proje başına 150 bin avroya kadar destek sağlayacağız ve konu sınırlaması yok. Silah kaçakçısı değilseniz, çocuk kaçırmayacaksanız, uyuşturucu satmıyorsanız, öyle bir faaliyette bulunmuyorsanız çocuk haklarından insan haklarına, girişimcilikten kırsal kalkınmaya her alandaki sivil girişimler bu programa başvuru yapabilecekler.

Bir başkasıysa ekranda örneklerini gördüğümüz Sivil Toplum Diyalogu Programları. AB sürecinin her konusuyla, yani yine bölgesel kalkınmadan teknolojiye, sosyal girişimcilikten finansmana, sivil toplumu güçlendirmeden çevreye, belki de enerji verimliliğine kadar her alana dokunabileceğiniz programları destekleyecek bir programımız olacak. Onun da teklif çağrısı yine bu 2-3 aylık zaman dilimi içinde olacak. Ben salonda sivil toplum şapkası olan, sivil girişim şapkası olan, kooperatif şapkası olan bütün sosyal fayda yaratmak isteyenleri bu programlara davet ediyorum.

Ali Ercan ÖZGÜR

Konuşmacılarımız gün sonuna kadar buradalar, o yüzden aralarda bütçe arayan varsa bize gelsin deyip kapatıyorum.

Sizlere ve organize edenlere çok teşekkürler.

Bölüm 14

Fayda için Gıda

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

76

Halit ERGENÇ

Şimdi sıra geldi “Fayda İçin Gıda” panelimize. Türkiye’de TÜİK’in verilerine göre 2018 haziran ayında 4 kişilik ailenin açlık sınırı 1.714 lira olarak açıklanmış. Bu yoksulluk sınırı değil, açlık sınırı ve hepimiz biliyoruz ki Türkiye’de pek çok ailenin geliri bunun altında. Bana sorarsanız bu bizim medeniyetimizin, bu kadar köklü bir toplumun, bu kadar birbirini seven, yardımlaşmayı seven misafirperver, dostundan, tanımadığı insandan dahi esirgemeyen bir toplumun en evvel çözmesi gereken sorunlardan biri. Tabii ki sadece Türkiye’ye has bir sorun değil, dünyanın pek çok yerinde yaşanan bir şey. İşte bu noktada şunu düşünmek gerekiyor: Başta sormuştum “Yemeğinizi tabağınızda bırakıyor musunuz?” diye, sadece o da değil mesele. Tüketimimizi ihtiyacımızla kısıtlayıp, aynı zamanda acaba faydalı yere ulaşacak, ihtiyacı olan insanlara ulaşacak gıdayı nasıl temin edebiliriz, bunu nasıl organize edebiliriz, önümüzdeki engeller nelerdir, o engelleri kaldırmak için nasıl bir çalışma yapmamız gerekiyor sorularına yanıt aramamız gerekiyor.

Fikirlerini almak üzere sahneye Rama Alkalas, Serhan Süzer ve Ebru Baybara’yı davet ediyorum alkışlarınızla.

Rama ALKALAS

Topluluk Yöneticisi,
Refugee Life Food Incubation

Serhan SÜZER

Kurucu Başkan, TİDER (Temel İhtiyaç Derneği)

Ebru BAYBARA

Şef, Girişimci, Cercis Konağı Mardin

Rama ALKALAS

Good afternoon everyone. My name is Rama, I am working in IDEMA, for the Life Project, and I am here to introduce the Life Project to you. As we know, for this powerful tool to connect human beings and bring people together, it can tell a great deal about people, culture and history. No wonder, why immigrants always start a food business abroad. We believed in the power of food, and because of that, the entrepreneurship is an ideal way to integrate Arabic speaking communities with Turkish hosting society and to introduce such rich culture to each other. "Life" is a project is that a training program for Arab and Turkish food sector entrepreneurs, where social integration may be possible. Founded by the US government, we are five partners which are IDEMA, CIPE, Union Kitchen, the William Davidson Institute of the University of Michigan, and Stimson Center. Over the past years, Life Project graduated two cohorts of fifty-five members. As we enter the second year, we launched the training of the third cohort in Istanbul and started establishing another center in Mersin. We are training our members on how to open a business in the food sector through a three-month course of theoretical models, complemented with workshops tailored for our members' needs, and opportunity to use a professional test kitchen to prepare their recipes, many gastro diplomacy events and mentorship program. After that training is completed, we offer consultancy service

relating to legal, financial and food value chain method. At the end of the trainee program, members have the chance to join a business pitch competition and the best projects get seed funding. Most importantly, the Life Project is a chance for our members to connect and meet new friends in a foreign place. For many, it was a glimpse of hope and the second home. As the staff, indeed, acted as a family this compassionate outlook of the Life Project is what makes it more than just that a training center, as change takes place for days on. Moreover, many of our graduate members have taken big steps in establishing their businesses. And I would like to introduce you one of them. Her name is Fatma Fuad, a Yemeni lady who had her own bakery banking Yemen but had to move to Istanbul. 10 days ago, we attended the big opening of a Yemeni Café in Faith, Istanbul, to which Fatma supplies her lovely cupcakes and other delicious sweets. Life Project is designed to keep entrepreneurs and environment where they can stand on their feet again. And we believe that food is culture, but it's also power. I would like to thank you for your listening and presence here today.

Thank you. Now I will give the word for Mr. Serhan, founder of TİDER.

Serhan SÜZER

Size hızlı bir şekilde TİDER'i anlatmaya çalışacağım. Özetle TİDER israfı önleyerek

İhtiyaç sahiplerinin kendi ayakları üzerinde durmalarını sağlıyor. TİDER'in israfı önleme vizyonu bu şekilde. Biz ne yapıyoruz? Gıda üreticileri, toptancılar ve perakendecilerden ürünleri üçe ayırıyoruz İhtiyaç sahipleri için olan ürünleri gıda bankalarına aktarıyoruz. Gıda bankalarına da depo, market ve aşıevi olmak üzere 3 formatta geliyor. Vaktim olmadığı için detaylara inemiyorum, ama daha fazla bilgi etmek istiyorsanız TİDER'le her zaman temasa geçebilirsiniz. İhtiyaç sahipleri için gıda bankalarına, hayvanlar için hayvan bakımevleri ve hayvan gönüllülerine ve artık organik atık statüsünde olmuş ürünlerin de biyogaz ve kompost tesislerine bağışlanmasını sağlıyoruz. Bu vizyonu koyduk ve 2010 senesinden beri Türkiye çapında, bunu oturtmaya çalışıyoruz.

Burada belirtmek istediğim bir şey var. Sonuçta iyilik kopyalanarak çoğalır, buna hiçbir itirazım yok ama bu modeli bire bir kopyalayıp, bu şekilde devam eden birtakım firmalar var. Burada bir tek itirazım var; gıda bankaları üzerinden komisyon geliri elde etmek kesinlikle etik değildir. Bunun altını çizmek istiyorum. Örneğin, sivil toplum kuruluşları bir satış noktası değildir. Siz sivil toplum kuruluşuna gidip de ondan ürün alırsan ben sana ürün vermem diyerek yaptırım koymaya çalışmazsınız. Bu çok yanlıştır, bunu bir sosyal girişim olarak piyasaya süremezsiniz.

İsraf önleme vizyonumuzu Destek Bulutu Platformumuzla destekliyoruz. Destek Bulutu Platformu Türk yazılımcıların geliştirdiği bir yazılım. Bu yazılımla gıda firmaları, perakendecileri, üreticileri boşa çıkan ürünleri

bu platforma yüklüyorlar, paylaşımı gören gıda bankaları o ürünleri rezerve ediyor, anlaşılan saat zarfında gidiyor ve alıyorlar. Otomatize ettiğimiz bu sistemi şu anda Türkiye çapında yaymak için uğraşıyoruz.

Ürünleri kurtardık, ihtiyaç sahiplerinin karınlarını doyurduk ama bununla bitmiyor. Biz Gıda Bankacılığı Derneği olarak başladık, ama işi çok dönüştürdük ve farklı bir yere getirdik. Ne yapıyoruz? Meslek edindiriyoruz. STK dayanışmasını başlattık ve mikro girişimciliği teşvik ediyoruz. Meslek edindirme konusunda Destek İK Platformunu geliştirdik. Bu da bir başka yazılım, burada bildiğiniz kariyer.net'in ihtiyaç sahibi versiyonunu hazırladık. İhtiyaç sahibi platform üzerindeki açık pozisyonları görüp iş başvuruları yapabiliyor. Aynı şekilde insan kaynakları yöneticisi de TİDER'in veri tabanına bakarak ihtiyaç sahibini mülakata çağırabiliyor. Destek İK Platformunda, STK dayanışmasını bu sene başlattık. Bu çok önemli, çünkü ihtiyaç sahipleriyle yaptığımız mülakatlar bir anlamda psikolojik terapi gibi geliyor ve o terapide birçok farklı ihtiyaçları olduğu ortaya çıkabiliyor. Örneğin tekerlekli sandalye ihtiyacı oluyor. Biz onları **TOFD'**ye yönlendiriyoruz ki tekerlekli sandalyeyi alabilsinler. Kendi ayakları üzerinde durmaları için kendimizi bunları yapmak zorunda hissediyoruz ve yapıyoruz.

Aynı şekilde bebemoss projesi ile mikro girişimciliğe başladık. Bu da harika bir proje, ilk Maltepe'de başladık. Bizim derneğin kuruluş yeri de Maltepe. Burada hanımlar, özellikle evden çıkmak istemeyenler örgü oyuncak bebekler yapıyorlar. Bu ürünler Amerika'da, Avrupa'da çok çeşitli yerlerde satılıyor ve gelir elde ediyorlar. Dolayısıyla kendi ayakları üzerinde durmalarının bir başka yolu da bu.

Bizim için neler yapabilirsiniz dersek; ürün bağı, nakdi bağış, Gitti Gidiyor, Givin, yardımsever koşulları, gönüllü günlerine katılma, Pro Bono destek ve bizim tanıtımımıza katkıda bulunarak yardımcı olabilirsiniz. Bir sivil toplum kuruluşu açısından gurur duyduğumuz bir inovasyon ödülünü de size anlatmak isterim. Biz **Global FoodBanking Network** tarafından Destek İK modülümüzle 2017 senesinde bu ödülü kazandık ve şu anda Global FoodBanking Network'un Türkiye'deki tek üyesi ve çatı kuruluşuyuz. Gıda bankacılığının düzgün,

tarafsız, şeffaf, sürdürülebilir ve dürüst bir şekilde Türkiye’de yapılması için de büyük çaba sarf ediyoruz. Teşekkür ederim.

Rama ALKALAS

Now I will leave the board Mrs. Ebru Baybara, entrepreneur of Cercis Murat Konağı, Mardin.

Ebru BAYBARA

Teşekkür ediyorum. Öncelikle Serhan, sana teşekkür ediyorum bana fazla vakit ayırdığın için. Ben Mardin’den geliyorum. Size Mardin’de yapmış olduğumuz bir tarım projesinden bahsetmek istiyorum. Ben bir şefim, her gün yüzlerce insanın karnını doyuran, üstelik üç çocuğu olan bir şefim. Dolayısıyla yaptığım yemeğin lezzeti kadar aslında bu yemeğin ne kadar sağlıklı olduğu ve ne kadar sürdürülebilir olduğu da benim sorumluluğum. Biliyorsunuz artık savaşlar, göçler, iklim değişikliği sebebiyle gıdaya erişimin zor olduğu bir noktada. Hepimiz artık toprakta yetişen ürünün, ürünün yetiştiği toprağın, toprağın yetiştirdiği, bunu işleyen çiftçinin ve onun yetiştirme koşullarından sorumluyuz. Bu sorumluluk hepimizi bir başka tarafa götürüyor. Toprağımızın gücü bizim geleceğe bırakacağımız en önemli emanetlerden bir tanesi. Ben Türkiye topraklarının %70’ine gıda sağlayan bir coğrafyadan geliyorum.

Dolayısıyla yaşadığım yerdeki insanların temel yaşam, temel geçim kaynağı tarım ve içinde bulundukları zorlukları son zamanlarda basında daha çok duyuyorsunuz. Belki de gıda fiyatlarının yükselmesinden bunu daha çok hissediyorsunuz. Size gıdanın, Türkiye’nin gıdasını sağlayan toprakların tarımı hakkında kısa bir bilgi vermek istiyorum. Öncelikle toprakta verim düştü. Toprakta verimin düşmesi nedeniyle insanlar tarım girdi maliyetlerinin yüksek olması ve en önemlisi kuraklıkla birlikte artık tarımdan para kazanamıyorlar, çiftçi toprağından vazgeçiyor, tarımı bırakıyor ve onu devam ettirecek nesil arkasından gelmiyor. İnsanlar topraktan para kazanamayınca, devam ettiremeyince göçü düşünüyor. Şu anda bölgemizin en büyük sorunu göç ve %29,5 oranındaki işsizlik. Tarımdan para kazanamayan insanlar şansını başka yerlerde, büyük şehirlerde arıyorlar.

İkinci konu, iklim konusu. Özellikle bu son yıllarda daha fazla yaşamaya başladık. Çünkü kuraklık en büyük sorunumuz. 1999 yılında Mardin gibi bir yerde 200 metrede bulduğumuz yeraltı suyunu, tarım suyunu artık 800 metrede bulamıyoruz. Biliyorsunuz Orta Anadolu’da özellikle Konya Ovası’nda çökmeler, yeraltı suları bittiği için obruklar açılmaya başladı. Avantaj olarak görmek ne derece doğru bilemiyorum ama, bizim en büyük avantajımız aynı tarım havzasından beslendiğimiz Suriye’de savaş nedeniyle 6

yıldır tarım yapılmaması nedeniyle hala 800 metrede su bulabiliyor olmamız. Ama tehlike çanları hepimiz için çalıyor.

Üçüncü bir konu da Suriyeli mülteciler meselesi. 800 bin nüfusu olan Mardin'de yaşıyorum. Bölgenin nüfusunun %30'unu artık Suriyeli mülteciler oluşturuyor ve demografik yapı ciddi bir şekilde etkilenmiş durumda. Bizim aynı zamanda çözmemiz gereken bir Suriyeli mülteci krizimiz var. Mülteci konusu büyük şehirde pek çok kişinin kulaklarını kapattığı bir konu olabilir, ama benim çocuğum, dışarıya çıktığı zaman oyun oynadığı arkadaşı artık Suriyeli ve bu benim yaşamımın bir parçası. Dolayısıyla bir kriz varsa, bu krizi birlikte çözmemiz, doğru yönetmemiz gerekiyor. Doğru politikalarla yönlendirildiği zaman bu insanların ekonomiye çok faydalı olabileceklerini gördük. Bütün bu sorunları görüp alt alta yazmak çok kolay. Mesele bu sorunların

çözümünün birer parçası olmak. Çözüm üretmek noktasında koltuğumdan kalkıp bugün karşınıza gelme sebebimin bu olduğunu

“*Topraktan Tabağa*” diye bir proje başlattık. Bu proje aslında ortak dili toprak olan herkesi birleştiren bir proje oldu. Öncelikle toprağın veriminin neden düştüğünü araştırdık. Toprağın veriminin düşmesinin en büyük sebeplerinden bir tanesi küreselleşme ve endüstriyel tarımla birlikte kullanılan hibrit tohumlar. Hibrit tohumlarının kullanılmasıyla birlikte kullanılan kimyasal zirai ilaçlar önce toprağımızın verimini düşürüyor, sonra toprağımızı zehirliyor, sonra bizi öldürüyor. İkinci konu iklim konusu. Su konusunda mutlaka bir şeyler yapılması lazım ve dolayısıyla tarımda kullanılan suyun en aza indirilmesi önemli bir konu. Üçüncü olarak bölgedeki işsizlik konusunu çözmek için ekonomik düzeyi düşük olan yerlerde insanların en iyi bildiği işi onlara ekonomiler yaratarak çözmek en doğru yol. Dolayısıyla tarım bunlardan bir tanesi. Gastronomi inanılmaz bir dönüştürücü ve büyük bir güç. Dolayısıyla bütün bunları ve Suriyeli mülteci konusunu yan yana koyduğumuz zaman Türkiye’de ve dünyada yapılan bir yanlış var. Ben şuna inanıyorum ki insanların geçmişle bağlarını koruduğunuz zaman ve onları yapabilecekleri doğru işlere yönlendirdiğiniz zaman çok güzel sonuçlar alabiliyorsunuz. Biz bütün bunları yan yana koyduk ve Mardin’de bir tarım projesi başlattık. Bu önce Mardin’e, sonra Türkiye’ye, belki de çok yakın bir zamanda dünyaya mal olacak çok özel bir proje oldu. Şükran Derneği adında bir sivil toplum örgütü kurduk ve Birleşmiş Milletler Gıda Tarım Örgütü FAO’yla birlikte Tarım Orman Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının da bize destek olduğu bir projede özellikle kadın çiftçileri ve Suriyeli mülteci kadınları dahil ettiğimiz bir proje gerçekleştirdik. Şunu fark ettik ki aslında biz tarım alanında Suriye’den 60-70 yıl daha ilerideyiz ve sanayileşmişiz, küreselleşmişiz. Fakat topraklarımız hasta ve tohumlarımız yok. Anadolu toprakları 8.000 yılda oluşmuş bir tohum kültürünü şu anda yitirmiş vaziyette. Bir ekip kurduk, saha çalışması yaptık ve yerel tohumlarımızı bulduk. Bu yerel tohumlarımızdan 11 çeşidinin 5’ini üretmeye başladık. Bu tohumlar susuz yetişiyor, susuz yetişmeleri nedeniyle bölge için çok önemli bir kaynak olduklarını gördük ve Türkiye’nin kuraklığına karşı bir B planı

üretmeye başladık. Suriyeli kadın çiftçilerin geleneksel tarım bilgilerinin bize örnek olduğunu gördük ve bize çok şey öğretmeye başladılar. Toprağımızı temizlemeyi, sağlıklı gıdaya ulaşmayı ve yerel tohumları nasıl çoğaltabileceklerimizi onlardan öğrendik. Şu anda 310 kadın çiftçiyle birlikte çalışıyoruz, 2 ton ektiğimiz buğday bize 20 ton olarak geri döndü ve bu 20 tonu 650 dönüm toprakla buluşturmak üzere önümüzdeki hafta bir araya geleceğiz. Bu önemli bir proje.

Tarım 13.000 yıl önce Mezopotamya’da başladı. Üretilen ilk ürün buğdaydı. Biz şimdi bir avuç Mezopotamyalı kadın olarak tohumlarımızla önce Mardin’i sonra dünyayı değiştirmeye niyet ettik.

Teşekkür ediyorum.

Bölüm 15

Tüm Çocuklara Nitelikli Eğitim

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

82

Halit ERGENÇ

Sıradaki panelimiz “Tüm Çocuklara Nitelikli Eğitim”. Dünyadaki herkesin -UNDP’nin maddelerinden biri bu- eğitime koşulsuz şartsız erişim hakkı ve bunun sağlanması bizim için çok kıymetli. Biz bugün dünyayı değiştirecek adımları atıyoruz ve bunda başarılı olacağız. Ama çocuklarımızın bunu sürdürülebilir hale getirmesi için doğru eğitilmesi ve bunu doğru şekilde kavrayabilmesi icap ediyor.

Eğitim dediğimiz şey o kadar hassas ki eğer bir çocuğu doğru şekilde eğiterseniz olumlu sonuç alırsınız, öteki türlü maalesef geleceğinizden emin olamazsınız. Elimde birtakım veriler var. Ülkemizde 2012 yılında %99’a ulaşan okullaşma oranı 2017’de maalesef %91’e gerilemiş. 18-24 yaş aralığındaki her 10 kişiden 4’ü ortaöğretimini tamamlamadan okulu terk ediyormuş. Gerçekten ciddi bir sorun. Bu konuda neler yapabiliriz, hangi konuda desteklemeliyiz, çocuklarımız için nasıl bir eğitim istiyoruz? Şimdi sahneye moderatörümüz Burcu Kayımtu ile birlikte Gökçe Bahadır ve Ece Çiftçi’yi çağırıyorum alkışlarınızla.

Moderatör

Burcu Kayımtu ÖZDEMİR

Genel Müdür, TBWA

Gökçe BAHADIR

Oyuncu

Ece ÇİFTÇİ

Mütevelli Heyeti Başkanı, SosyalBen Vakfı

Burcu KAYIMTU

Herkese merhaba. Bu panelde oldukça ilham verecek ve bence geleceğe karşı umudumuzu tazeleyecek iki misafirle birlikteyiz; Ece Hanım ve Gökçe Hanım. Ece Hanım panele hazırlanırken neler yaptığınızı duyunca çok şaşırdım. 14 yaşınızdan beri bir iyilik yolculuğundasınız ve **“SosyalBen”**i yarattınız. SosyalBen nedir ve niye bu projede varsınız, anlatır mısınız?

Ece ÇİFTÇİ

Öncelikle çok teşekkür ediyoruz. Böyle davetler ve etkinlikler sayesinde yapılan faydanın daha görünür hale gelmesi sürdürülebilirliğine ciddi bir katkı sağlıyor. Biz SosyalBen’le birlikte yola çıkarken temel derdimiz ve gayemiz kendi köylerinde okul olmayan taşınmalı eğitimdeki çocukların yeteneklerini keşfetmelerini ve geliştirmelerini sağlamaktı. Bu salonda iş temposunun yanında kendini gerçekleştirmeyle ilgilenebilen insanlar olarak kaçımızın bir müzik enstrümanıya ya da sanatın diğer dallarıyla ilgilendiğini, profesyonel olarak spor yapabildiğini sorsak da bir avuç olduğumuzu görürüz. Bunların hepsi birer deneyim ve bu deneyime de erişmek şu an için büyük şehirlerdeki biraz daha avantajlı çocuklar için geçerli. Biz SosyalBen’le bunu köy okullarına da taşıyarak çocukların resim, müzik, dans, yaratıcı yazarlık, kısa film, spor, icat gibi alanlarda kendi yeteneklerini keşfetmelerini,

bunu bir deneyime dönüştürmelerini ve sonrasında da vakıftaki gönüllülerimiz eşliğinde yönlendirilerek uzmanlarla buluşmasını sağlıyoruz.

Burcu KAYIMTU

Çocuğun sosyal zekâsını bu yaş grubunda geliştirmek çocuğun geleceğine verilecek en büyük hediye. Çalışmalarınızı incelediğimde projenizin Türkiye’de hayata geçmiş olmasına rağmen ününün yurt dışına ulaştığını gördüm. Dünyada birçok şehirde, ülkede aktifsiniz. Bir de son olarak bir ödül almışsınız ABD Dış İşleri Bakanlığından, bundan biraz bahseder misiniz?

Ece ÇİFTÇİ

Ödül kısmına en son cevap vereyim, öncelikle SosyalBen’in örgütlenme yapısından bahsetmek istiyorum. Biz Türkiye’de yola çıkarken aslında ilk olarak Urfa’da çalışmaya başladık. Sonrasında o yolculuk o kadar büyüdü ki 65 ile kadar ulaştı. Şu an 65 ilde 36 saatlik eğitim programlarımız ve atölye çalışmalarımızı çocuklarla buluşturuyoruz. Kendi köyünde sanata erişimi yoksa biz ona götürüyoruz, o deneyimi ona sağlamaya çalışıyoruz. Neden o köylerden, o bölgelerden geleceğin ressamı, müzisyenleri çıkmıyor? Bu tamamen deneyimle doğru orantılı. 7 temsilciliğimiz ve 350 gönüllüyle birlikte bu yola çıktık. Yolculukta ben şunu fark ettim ki aslında gelişmekte olan ülkelerin çok temel dertleri var, sorunlarımız çok temel. Bu

84

sorunlara getirdiğimiz çözüm önerilerimize göre gelişmekte olan veya gelişmiş ülke olarak sınıflanıyoruz. Biz bu noktada yaptığımız saha çalışmasını mobilileştirdik. Moğolistan'dan Kamboçya'ya, Nepal'den Afrika'ya, Gambiya'ya, Hindistan'dan Ürdün'e kadar şimdiye kadar 11 ülkede çalıştık.

Burcu KAYIMTU

Modeli oralarda uyguluyor musunuz?

Ece ÇİFTÇİ

Evet, aynı saha çalışmalarını oralarda yapıyoruz ve sürdürülebilirlik noktasında da öğretmenleri işin içine dahil ediyoruz. Biz sorunları kendi sınırlarımız içerisinde tutuyoruz oysa bunlar dünyanın sorunu. Bundan belki de 20 yıl önce Türkiye'nin bir mülteci konusuyla ilgileneceği akıllarımıza gelmezken şu an gündem olarak bunu konuşuyoruz. Aynı şekilde şu an küresel ısınmayı çok dillendirmiyoruz belki, ama bundan 20 yıl sonra belki temel konumuz o olacak. Eğitim de bunların hepsinin temeli. Geleneksel matematik, fizik, kimya derslerinin yerine değil de onun yanında olan ve nitelikli eğitimi çok güçlendiren bir şey aslında bizim yaptığımız. Çocuğu kişisel gelişimiyle de birlikte harmanlayan bir süreç ve biz bunu uluslararası alana taşıdık.

Burcu KAYIMTU

Yaklaşık ne kadar çocuğa dokundunuz bu çalışmalarınızla?

Ece ÇİFTÇİ

Şimdiye kadar 22 bin çocukla çalıştık. Bu süreçte yaptığımız çalışmalarla, bulunduğumuz ülkeden de dünyaya bir şeyleri anlatabiliyor, dertleri paylaşabiliyor olmak noktasında, bu yolculuğun hikayesiyle Amerika Dışişleri Bakanlığının her yıl düzenlediği "Gelecek Vaat Eden Genç Liderler" ödülünü alan ilk Türk oldum.

Burcu KAYIMTU

Gurur duyduk, tebrik ederiz.

Ece ÇİFTÇİ

Çok teşekkürler.

Burcu KAYIMTU

Gökçe Hanım sizin bu projeye yol birlikteliğiniz nasıl oldu? Ece Hanım, isterseniz siz biraz başlayın, sonra Gökçe Hanım projeyi kendi dilinden anlatsın.

Ece ÇİFTÇİ

Aslında sürdürülebilirlikten konuşurken en önemli şeylerden bir tanesi de bu katılıma destek olmak, fonu sürdürülebilir kılmak. SosyalBen Vakfında bizim **SosyalBen Store** ve **SosyalBen Akademi** olmak üzere iki ayrı girişimimiz var. Fonu özgürleştirebilmenin yanı sıra katılıma teşvik edebiliyor olmak çok değerli. Gökçe Hanım bizim gönüllü elçimiz ve kendisinin bizimle birlikte olan yolculuğunu çok daha iyi anlatacağından eminim. Ben izninle kendisinin bu örgütlenmeye olan etkisinden biraz bahsetmek istiyorum. Biz SosyalBen Vakfına eylül ve ocak aylarında gönüllülerimizi dahil ediyoruz. Öncelikle şu an çok ciddi bir katılma isteği, bir gönüllü katılım durumu var. Bunun temel sebeplerinden bir tanesi de Gökçe Hanım'la çıktığımız yolculuk, yani insanlar duyuyor, farkında oluyor, biz evin içine giriyoruz, güveniyor ve bünyeye dahil olmak istiyor. İkincisi, çocukların atölye çalışmalarında uzmanlarla buluşabiliyor olması çok değerli. Birlikte yaptığımız projelerde Gökçe Hanım'la tiyatro atölyesinde bir araya geldiler. Üçüncü kısımda aslında hayallerine inanan ve hayallerini gerçekleştirmiş bir rol modelle dokunabilmeleri, konuşabilmeleri ve iletişime geçebilir olmaları, onunla aynı alanda aynı şeyleri paylaşabiliyor olması çok değerli. Bu noktada da bizim çocuklarımızın böyle bir rol modelle buluşabilmeleri için büyük şehirlere gitmeleri gerekmiyor. Yaşadıkları köyde gerçekten bir rol modelle buluşabiliyorlar. Biz bu noktada Gökçe Hanımın yolculuğuna da *"Benim Gücüm Hayal Gücüm"* diyerek başladık.

Burcu KAYIMTU

Gökçe Hanım, *"Benim Gücüm Hayal Gücüm"* mottosuyla yola çıktınız ve neler yaptınız, neden SosyalBen dediniz?

Gökçe BAHADIR

Öncelikle ben de size çok teşekkür ediyorum böyle bir platformda bu şansı yarattığınız için. Ayrıca sizlere ulaşma şansı bulduğumuz için burada Ece'ye de çok teşekkür ediyorum. İyi ki böyle bir işe gönül koymuşsun, iyi ki SosyalBen diye bir yer var. Evet, *"Benim Gücüm Hayal Gücüm"* mottosuyla yola çıktık. Aslında kendi kendine söyleyince bile çok içi dolu ve çok güzel bir cümle gibi geliyor bana. Eminim hepimizin hayalleri var. Kimilerimiz hayallerimizi belki gerçekleştirdik, kimimizin belki içinde ukde kalan hayalleri var hâlâ, ama şu yadsınmaz ki hayal gücü diye bir şey var ve aslında çok güçlü. Belki büyüdükçe hayal kurmayı biraz unutuyor olabiliriz. O yüzden bu konuda çocuklar çok başarılı, o yüzden de bu kadar önemsiyorum zaten.

Burada oturup sizle uzun uzun küçükken şöyle hayaller kurdum da ondan sonra buralara geldim diye anlatmayacağım, ama bildiğim bir şey var ki *"bir şey hayal ettim ve o gerçek oldu"*. Ben buradan yola çıkarak aslında şu anki yolumda ilerliyorum. Ben bunun olabildiğini gördüm. Aslında bir anlamda kendi hayalime rehberlik ettim, şimdi de çocukların hayallerine rehberlik etmek istiyorum. Bütün hayattaki misyonum bu olsun istiyorum açıkçası.

Burcu KAYIMTU

Çok güzel bir misyon tanımlamışsınız.

Gökçe BAHADIR

Teşekkür ederim. İşte bu aklıma düştüğü andan itibaren araştırma yapmaya başladım, SosyalBen'le, Ece'yle tanıştım ve çok etkilendim. Neden SosyalBen'leyim? Çünkü SosyalBen'in çocuklar için yaptıklarıyla benim çocuklar yapmak istediklerim çok iyi örtüşüyordu. Yani aynı noktadaydık ve çok aktif çalışan bir vakıf olduğu için, yani çok masa başı değil de daha çok sahada çalışan bir vakıf olduğu için SosyalBen'le olmak istedim. Çünkü ben de o sahada o çocuklarla beraber olmayı çok istiyordum, bu beni çok heyecanlandırdı. Gidip onları birebir yakından görmek, onlarla birebir temas

etmek, konuşmak, heyecanlarına tanık olmak istiyordum ben de ve biz bu yolda beraber yürümeye karar verdik.

Burcu KAYIMTU

Bir videomuz var. Biz bunu anlatırken arkada dönsün mü, ne dersiniz?

Gökçe BAHADIR

Evet, dönsün.

Burcu KAYIMTU

Babaeski’de ve İstanbul’da gerçekleştirilen çok güzel saha çalışmaları ve onları anlatan bir video var. İsterseniz üzerine de biraz anlatabilirsiniz. Oradaki deneyimler nasıldı, çocuklarla iletişim nasıldı?

Gökçe BAHADIR

Evet, ilk Kırklareli Babaeski’de bulunan Karahalil İlköğretim Okuluna gittik. Videoyu tekrar izleyince heyecanlandım bu arada, çünkü benim için onlarla beraber atölyelerde olmak inanılmaz güzel bir deneyimdi. Bilim atölyesi, müzik atölyesi, resim, tiyatro atölyesi, çok güzel vücut, beden çalışmaları yaptık beraber. Hem çok heyecanlandılar hem etkilendiler, hoşlarına gitti. Fotoğraf çektiler. Bununla da ilgili bir şey söyleyeceğim hatta... O fotoğraf makinesini çocukların fotoğrafını çekmek için ben götürmüştüm, o kadar heyecanlandılar ki fotoğraf makinesini aralarında paylaşamadılar. “Ben de çekmek istiyorum, ben de çekmek istiyorum!” diyerek tek tek fotoğraf çekmeye başladılar ve çıkan karelere de inanamadılar. Böyle heyecanla bakıyorlar o kareye... Eminim içlerinden biri ya da ikisi geleceğin iyi fotoğrafçılarından biri olabilir. Yeter ki hayallerine rehberlik edecek biri olsun.

Bu da İstanbul projesi, vakfın gerçekleştirdiği diğer güzel bir proje. Türkiye’nin çeşitli köy okullarından çocukları İstanbul’a getirdiler, 5 gün boyunca burada ağırladılar ve onlara şehir gezileri, müze gezileri yaptırıldılar, üniversite kampüslerine götürdüler. Ben de onlar için ne yapabilirim diye düşündüm ve onları bir oyuna götürmeye karar verdim. Onları bir çocuk oyununa götürdüm ve orada sahnede vakit geçirdik, kuliste oyuncularla konuştular. Aslında Babaeski’de yaptığımız o atölyenin gerçek bir tiyatro salonunda uygulaması gibi bir şey oldu ve çok heyecan duydular. Merak ettikleri soruları sordular,

içlerinde profesyonel olarak tiyatro yapmak isteyenler var çünkü.

Burcu KAYIMTU

Ne güzel.

Gökçe BAHADIR

Evet, oyuncu olmak isteyen var.

Burcu KAYIMTU

Zaten onlara ilham verebiliyorsak ne mutlu... Bugün burada olan herkesin en büyük mottosu da o olmalı, buradan ne alacağız ve hangi ilhamla evimize gideceğiz? O tortuyu çocuklarda bırakmaktan daha önemlisi yok.

Gökçe BAHADIR

Kesinlikle, ben günümüzün mutlu çocuğunun yarının, geleceğin başarılı, işini severek yapan yetişkini olduğuna inanıyorum. Bu benim için bu yüzden çok önemli, bu yüzden o çocukların hayalleri ya da yetenekleri doğrultusunda ilerleyebilmeleri çok önemli. Zaten bizim ortak amacımız da şu anda bu.

Burcu KAYIMTU

Süremizin son bir dakikasına girmişken sizden yakın dönemde neler yapmak istediğinizi, planlarınızın neler olduğunu öğrenebilir miyim? #2030Şimdi mesajını nasıl noktalamak istersiniz, yani bugün zirvede akılda ne bırakacaksınız?

Ece ÇİFTÇİ

Önümüzde açıkçası çok proje var. Gönüllü elçimiz Gökçe Bahadır’la birlikte gideceğimiz bir sürü okul ve bir sürü köy var. SosyalBen hep sahada olan bir sivil toplum örgütü olduğu için şu an için yeni saha çalışmalarımız devam ediyor.

Burcu KAYIMTU

Yeni noktalar belirlenecek ve beraber ziyaretler yapacaksınız.

Ece ÇİFTÇİ

Evet, birlikte gideceğiz. 2030 için SosyalBen kimliğimin yanındaki mesajım şu; biz kurduğumuz bu modelle ve bu hikâyeye birlikte aslında aktif vatandaşlığı konuşmak istiyoruz. Yani benim 14 yaşında başlayan bireysel yolculuğumda derdim, yaşıtlarımı, arkadaşlarımı, akranlarımı biraz daha gönüllü

olmaya teşvik edebilmek. SosyalBen nezdinde de kesinlikle Türkiye’den dünyaya konuşabilen, dünyaya konuşurken de iyi örneklerimizi de geliştirilmeye açık yanlarımızı da şeffaf bir şekilde paylaşılabileceğimiz bir sivil toplum örgütü olmayı ve dolaylı olarak da sürdürülebilir faydayı hayal ediyorum ve hedefliyorum.

Burcu KAYIMTU

Teşekkür ederiz. Gökçe Hanım, sizin?

Gökçe BAHADIR

Bugün konuştuğumuz çocuklar 2030 yılı geldiğinde ya üniversite çağında ya da üniversite çağını geçmiş olacak. Belki de bu çabalarımızın karşılığı olarak iyi bir müzisyen adayı, iyi bir ressam ya da mesela, iyi fotoğraf çeken bir avukat ya da piyano çalabilen bir doktor olarak onlarla karşılaşacağız. Bu nedenle şu an çok önemsiyorum, ama sadece bizim önemsememiz yetmez. Çocukların etrafındaki büyükler, yani anneleri, babaları, öğretmenleri lütfen onların hayallerini önemsesinler, hayallerini keşfetmeye çalışsınlar ve lütfen çocuklarının hayallerine rehberlik etsinler. Çünkü onlar bizim geleceğimizin gözü pek öncüleri.

Burcu KAYIMTU

Çok teşekkür ederiz.

O zaman hep beraber hayal kurmaya ve inanmaya devam edelim.

Bölüm 16

Sosyal Girişimcilik için Artan İlg

Halit ERGENÇ

Şimdiki panelimiz “*Sosyal Girişimcilik İçin Artan İlg*” başlığını taşıyor. Sosyal girişimcilik nedir? Var olan onlarca problem var. Bu problemlerin çözümü ile ilgili hepimizin iyi kötü bazı fikirleri var. Sosyal girişimciler ise var olan sorunlara o güne kadar düşünülmemiş, aynı zamanda kazanç sağlayacak çözümler bulmaya odaklanıyorlar. Bu bazen daha önce hiç

düşünmediğimiz bir çözüm olabiliyor, yeni bir sektörün ortaya çıkmasını sağlayabiliyor.

Şimdi sosyal girişimcilik için artan ilgin ne olduğu ve örnekleri dinlemek üzere sahneye moderatörümüz Seher Arner’le beraber Semih Boyacı, Olcay Silahlı ve Mesut Keskin’i çağırıyorum alkışlarınızla.

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

88

Moderatör

Seher ARINER

Temsilci Yardımcısı, UNDP Türkiye

Semih BOYACI

Impact Hub, Kurucu Ortak

Olcay SİLAHLI

Fazla Gıda, Kurucu Ortak, CEO

Mesut KESKİN

E-Bursum, Kurucu, CEO

Seher ARINER

Hepinize iyi hafta sonları diliyorum, UNDP Türkiye adına tekrar hoş geldiniz demek istiyorum. Bugün sizlerle sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada sosyal girişimciliğin önemine değineceğiz ve bunun üzerine tartışacağız. Sürdürülebilir kalkınma hedefleri ve oluşturduğu küresel gündemde öne çıkan kalkınma sorunları bildiğiniz üzere çok boyutlu ve çok karmaşık. Mevcut çözümler, mevcut yapılar ve yaklaşımlar, ekonomik modellemeler de bu sorunların çözülmesinde yeterli kalmıyor. Bu noktada sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmak için yenilikçi, kapsayıcı, çevreci ve etkili çözüm önerilerine hepimizin ihtiyacı var. Son dönemlerde ortaya çıkan sosyal girişimcilik, sosyal değişim yaratan global bir hareket olarak tüm dünyada yükselen bir trend haline gelmiş durumda. Sosyal girişimciler doğaları gereği sosyal fayda yaratabilmek için kapsayıcı ve sürdürülebilir iş modellerini geliştiriyorlar ve bunu yaparken de faydalanıcıları çözümün odağına yerleştiriyorlar. Sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin odağında da aynı yaklaşım yer almaktadır. İnsan odaklı katılımcı ve kapsayıcı yeni çözümlere ihtiyaç duymaktayız.

Bugün dünya genelinde sosyal girişimcilerin ürettiği çözümler temiz su tedarikinden yenilenebilir enerji kullanımına, yüksek kalitedeki eğitim fırsatlarına erişimden bilginin geniş kitlelere yaygın bir şekilde dağılmasına kadar çok geniş bir alanı

kapsıyor. Sosyal girişimcilik alanı bu denli gelişirken çözüm bulunması gereken sosyal sorunlar, kalkınma problemleri de bir o kadar derinleşiyor. Cinsiyete dayalı ayrımcılıklar, çevresel faktörler, insan hakları ihlalleri, gıda dengesizliği, teknolojik gelişmelerin istihdam üzerindeki negatif etkisi ve göç de bunların en önde gelen sorunların başında yer almaktadır. Bu noktada ben panelimizde öncelikle Semih Boyacı Bey'e dönmek istiyorum. Sizlere göre Türkiye'de sosyal girişimcilik alanında artan ilgiye karşılık gelen bir ekosistem var mı ve bu alanda karşılaştığınız zorluklar nelerdir, bize kısaca aktarabilir misiniz?

Semih BOYACI

Tabii ki, isterseniz öncelikle sosyal girişimciliğe neden ihtiyacımız var, çok kısa anlatarak söze başlayayım. Birincisi, sizin de çok iyi bahsettiğiniz gibi problemler çok derinleşiyor ve kompleks hale geliyor. Bu gibi bir durumda mevcut iş modellerinin halihazırdaki yapılarını bir anda değiştirmeleri kolay değil, dolayısıyla yeni iş modellerine, sosyal fayda odaklı çözüm üreten iş modellerine ihtiyacımız var. Burada da sosyal girişimciler devreye giriyor. Çünkü hem serbest piyasa yöntemlerine sahip olan hem de sosyal fayda tasarlayacak bir etki modelini hayata geçirebiliyorlar.

Türkiye'de daha çok son 3 yılda gelişen bir ekosistem var. 3 yıl öncesine baktığımızda girişim sayısı da destek mekanizmaları da

çok azdı. Aslında burada bir analogi yaparsak, yani sosyal fayda odaklı olmayan ticari girişimcilik ekosisteminin gelişimine de baktığımızda sosyal girişimciliğin gelişimine yönelik bir projeksiyon sahibi olabiliriz. 10 yıl önceye gittiğimizde, şu anki gibi bir girişimcilik ekosistemi de yoktu. Ama özellikle Yemek Sepeti gibi başarı hikayeleri bir anda girişimcilik ekosistemini hızlandırdı. Burada da **Fazla Gıda** gibi, **E-Bursum** gibi hikâyelerin artması bir anda hem destek mekanizmalarını artıracak hem de yeni gençlerin daha çok girişim kurmasını sağlayacak.

Zorluklara gelirsek, ne gibi zorluklar yaşıyoruz bu alanda? Aslında sosyal girişimciliğin gelişiminin önündeki en büyük zorluklardan bir tanesi önyargılar ve algılar. Bunlardan en önemlisi de sosyal girişimci gelir üretir mi, üretmez mi algısı. Sosyal girişimci kesinlikle gelir üretebilir. **Impact Hub** olarak bizim savunduğumuz ve platformdaki girişimlere tavsiye ettiğimiz de hem gelir modelini hem de etki modelini koordineli bir şekilde düşünmek. Çünkü bunlar ayrı düşünülürse ölçeklenmek, büyümek mümkün olmuyor. Yine sosyal girişimlerin aslında sürdürülebilir kalkınma hedefleri çerçevesindeki problemleri çözmek için ölçeklenmesi ve büyümesi gerekiyor ki bu kadar büyük problemlere çözüm sunabilsin. İşte bunun için de sermaye gerekiyor. Şimdi gelirle ilgili algılar sermaye sahiplerinin de kafalarında biraz soru işareti yaratıyor. Bu algı sorunu çözüldüğü zaman ben çok hızlı bir gelişim olacağını düşünüyorum. Özellikle bugünkü panelde de birlikte olduğumuz E-Bursum ve Fazla Gıda gibi örnekleri gördükçe daha da umutlanıyorum diyebilirim.

Seher ARINER

Peki, Impact Hub küresel anlamda da katkı sağlayan bir girişim. Ulusal perspektiften ve küresel deneyimden baktığımız zaman, Türkiye'deki mevcut ekosistemde bahsettiğiniz gelir elde etme ve sürdürülebilirlikle ilgili yaşanan sıkıntıları nasıl aşabiliriz?

Semih BOYACI

Burada bence yapılabilecek birkaç şey var tabii ki, bunlardan en önemlisi daha yolun başında demin bahsettiğim etki modeli ve gelir modelini entegre kurgulamak çok önemli. Bunun için ön araştırmalarını, sosyal girişimlerin araştırmalarını güçlü

yapıp girmeleri ve aynı zamanda teknoloji entegrasyonu çok önemli. Çünkü bahsettiğimiz problemler çok büyük problemler, bunları da ölçeklemenin yolu teknolojiden geçiyor. Dijital bir iş modeli olmasından geçiyor. Yerel modeller de tabii ki önemli, ama sosyal girişimcilerin ölçeklenebilmek için teknolojiyi entegre edebiliyor olması lazım. Buna ek olarak söyleyebileceğim bir şey de sosyal girişimcilikle negatif algıların devam etmesi nedeniyle sosyal girişimcilerin farklı paydaşlara kendilerini nasıl anlatmaları gerektiği üzerine biraz düşünceleri lazım. Bunu çok iyi yapan örnekler var bugün burada, yani bir yatırımcının dilinden de konuşabilmek, hani onlara modelin aslında gelir de üretebildiğini anlatabilmek önemli. Impact Hub gibi, bizim gibi oluşumların da aslında misyonu girişimleri biraz bu doğrultuda yönlendirmek oluyor.

Seher ARINER

Bir araya getirmek ve birbirine tanıtabilmek...

Semih BOYACI

Aynen öyle.

Seher ARINER

Ben hemen iyi örneklerden birine dönmek istiyorum. Mesut Bey, siz de eğitim alanında çalışıyorsunuz. Sosyal girişimcilik ve eğitimde fırsat eşitliği ve herkesin eğitime erişimi arasındaki bağı nasıl kuruyorsunuz?

Mesut KESKİN

Maalesef eğitim hâlâ hem ülkemizde hem dünyada çözülemeyen bir konu. Hâlâ nasıl çözedik, onun da anlamış değilim açıkçası. Türkiye olarak OECD sıralamasında çok gerideyiz ve günden güne maalesef daha kötü bir duruma düşüyoruz. Bunun en büyük nedeni de günden güne her şey çok pahalı oluyor. Sayıları karşılaştırdığımızda daha fazla insan eğitime katılıyor, ama nitelikli eğitime katılım maalesef gittikçe düşüyor. Çünkü eğitimin pahalılaştığı ama yaşam standartlarımızın o kadar da artmadığı bir sistem içerisindeyiz. Bu da eğitime erişimin önündeki en büyük engel. Özellikle Türkiye'de bırakın nitelikli eğitime katılmayı, temel eğitime katılamayan yüz binlerce öğrenci ya da çocuk var. Bunun dediğim gibi en büyük nedeni finansal

kaynağa ulaşamama, olsa bile bunu devam ettiremem sorunu ortaya çıkıyor.

Bizim gibi eğitime odaklanan sosyal girişimler de acaba nasıl herkes için ulaşılabilir eğitim sistemi oluşturabiliriz sorusuna cevap arıyor. Eğitimin temel bir hak olduğuna ve herkesin ulaşması gerektiğine inanıyoruz. Bunun için de herkesin en azından ihtiyacı olan temel eğitimi alacak kadar -temel eğitimden kastım lise de olabilir, üniversite de olabilir- ve onu devam ettirebilmesine yetecek minimum finansala erişimini sağlamak. Biz E-Bursum'da işte bunu yapıyoruz. Ne yapıyoruz? Öğrencilerin burslara, kredilere, yani eğitimlerine devam edebilmeleri için gereken paraya ulaşmalarını sağlıyoruz. İşte sosyal girişimcilikte güzel olan şey Semih'in de bahsettiği gibi böyle bir sosyal etki yaratırken aynı zamanda sürdürülebilir bir yapı kurmak. Yani bu işi yaparken bağışlarla ya da başka şeylerle onlara bağlı olmaktan ziyade ki vakıflar, dernekler genelde bunu yapıyor, güzel de şeyler yapıyorlar, ama sosyal girişimcilikte biraz daha hızlı olmasını istiyorsak finansal yapısı olan bir yapı üzerinden gitmemiz önemli oluyor.

Eğitim çok temel ve acil bir şekilde çözülmesi gereken bir konu olduğu için açıkçası ben sosyal girişimcilerin eğitimi çözecek temel yapılar olduğuna inanıyorum. E-Bursum'u kuralı 3 yıl oldu ve yüz binlerce öğrenciye ulaşip milyonlarca Türk Lirasının finansal olarak dağıtılmasını sağladık ki bu Türkiye'de 40-50 yıldır faaliyet gösteren vakıflardan derneklerden çok daha hızlı olan bir şey. Bu da tabii ki bakış açımızla, sosyal girişimcilik formatıyla gerçekleşiyor, böyle bir bağ var.

Seher ARINER

Peki, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin

temel mottosu biliyorsunuz *"kimseyi geride bırakma"* kavramı. Bu doğrultuda yaptığınız çalışmalarda özellikle kız çocuklarına, kadınlara ve diğer dezavantajlı kesimlere özel bir uygulama sağlıyor musunuz, bununla ilgili özel bir politikanız var mı?

Semih BOYACI

Biz E-Bursum olarak doğrudan kız çocuklarına ya da Türkiye'de yaşayan göçmenlere, mültecilere yönelik bir program uygulamıyoruz, ama teşvik ediyoruz. Nasıl teşvik ediyoruz? Zaten alanı çok iyi bildiğimiz için alanda bir eksik yön varsa, yeni gelen kurumları ya da kendini değiştirmek isteyen kurumları bu alanlara teşvik ediyoruz. Örnek vermem gerekirse, Türkiye'de eğitime finansman sağlama konusunda biliyorsunuz mühendislik, tıp, hukuk gibi alanlara çok büyük bir destek var. Çünkü herkesin onayladığı çok başarılı alanlar bunlar, ama sanat ya da daha sözel bölümler maalesef kimsenin desteklemediği alanlar. Bizim işte böyle eksik alanlar var ya da kadın öğrencilerimize daha çok destek verilmesi gerekiyor gibi analizler sonucunda yönlendirici olabiliyoruz. Dediğim gibi teşvik edici olup, o şekilde oradaki etkiyi artırmaya çalışıyoruz.

Seher ARINER

Teşekkür ederiz. Tabii eğitim alanında sosyal etkiyi artırmaya çalışan birçok aktör var. Siz kendinizi diğer sosyal etki aktörlerinden sosyal girişimci olarak nasıl ayırıyorsunuz?

Semih BOYACI

Biz E-Bursum olarak sosyal etki aktörlerinden kendimizi ayırırken aslında bir nevi platform oluyoruz onlar için. Onların tarafında

yıllardır süregelen bir etki alanı var. Biz hem kurumsalın, yani özel sektörün oluşturduğu o kurumsal yapıyı da biliyoruz hem de o taraftaki sosyal etki yapısını biliyoruz. İkisini birleştirip onlara daha verimli, etkisi daha fazla olacak bir yöntem sunuyoruz. Aslında biz diğer sosyal etki aktörleriyle büyük bir yap bozun parçalarıyız. Çünkü eğitim sadece bizimle ya da sadece onlarla çözülecek bir olgu değil. Büyük bir yap bozun parçaları olduğumuz için onlardan gelen ve yılların birikimi olan sosyal etkiyi bizim taraftan gelen sosyal etkinin ölçümünü ve kurumsal taraftan gelen finansal sürdürülebilirliği birleştirdiğimizde bu problemi çözeceğimize inanıyorum. Genel anlamıyla dediğim gibi bir iş birliği içerisinde devam eden bir süreç.

Seher ARINER

Çok teşekkür ederiz. Ben Olcay Bey'e dönmek istiyorum. Bildiğiniz gibi Birleşmiş Milletler Gıda Fonunun son verilerine göre üretilen gıdaların yılda yaklaşık 1,5 milyon tonu boşa harcanıyor. Siz fazla gıda yolculuğuna başlarken sürdürülebilir kalkınma hedeflerine erişme noktasında nasıl bir planınız, nasıl bir projeksiyonunuz vardı ve bunu hayata geçirdiğinizi düşünüyor musunuz?

Olcay SİLAHLI

Öncelikle aslında gıda atığının miktarından bağımsız olarak bir adım geriye gidersek 2015 yılında sürdürülebilir kalkınma hedefleri ortaya çıktığı zaman yurt dışında katıldığım zirvelerde bu hedeflerle tanışma şansım oldu. Aslında çıkış noktamız da ilk olarak burada bu hedefler için ne yapabiliriz sorusundan kaynaklandı. Çünkü yurt dışındaki etkinliklerde Türkiye'den hiçbir sosyal girişimcinin orada olmadığını, ama Gürcistan'dan, Bulgaristan'dan, Yunanistan'dan, Endonezya'dan birçok genç sosyal girişimcinin gelip ülkelerinde yaptıkları güzel şeyleri anlattıklarını gördüm. O senenin ana teması: *"İklim Eğilimi ve İklim Değişikliği"* olarak belirlenmişti. Biz oturduk, hepsine baktık ve iklim değişikliğine kafa yorarken gıda atığının karbon salınımına %8 etkisi olduğunu gördük. *"Açlığa son"* hedefi var, aslında bununla onu çözemez miyiz? Bir yandan sorunlu üretim, sorunlu tüketim, bunlar gıda atığının sebepleri... Bu hedefleri seçerek ne yapabiliriz diye düşünmeye başlayıp bu noktaya geldik ve

şirketimize de ana amacı şöyle koyduk: Biz gıda atığını %50 oranında azaltmak istiyoruz. Bu da 12.3 kalkınma hedefinin tam olarak karşılığına tekabül ediyor. Şu ana kadar geldiğimiz noktada Türkiye'de ilk 18 ay içerisinde 8 milyon öğün gıdanın ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmasını sağladık. Bu Ankara'nın bir akşam yemek yemesi gibi bir şey, inanılmaz bir rakam. Bu daha aslında bir bebek adımı, bunu çok daha ileriye götürebiliriz diyoruz. Bunun da ötesinde Türkiye sınırlarının dışına çıkarak dünyada sosyal girişimcilik anlamında iyi bir örnek olarak fazla gıdayı konumlandırıran, gıda atığı sorununu çözen ve tedarik zinciri sürecinde önemli bir yere oturan bir sosyal girişim olarak yer almak istiyoruz. Vizyonumuz bu ve çalıştığımız bölgelerde kurtarma oranımız şu an %70'lere varmış durumda. Ancak daha fazla destek, daha fazla çalışma ve daha fazla ilerlemeye ihtiyacımız var. Bu hedeflere de ulaşacağımızı düşünüyoruz. Şu anda globalleşme konusunda çalışmalarımız sürüyor. İki hafta önce New York'taki Sosyal Fayda Zirvesindeydik. Bu da UNDP'nin bizi dünyadaki en iyi örnek dokuz sosyal girişimden biri seçmesiyle oldu. Aslında bu tam da yola çıktığımız amaç, yani Türklerin dışarıda sosyal girişimciliği temsil etmesini isterken bunun 1,5-2 sene içerisinde olduğunu görmek beni ayrıca mutlu etti. O yüzden inancım daha da pekişti diyebilirim.

Seher ARINER

Teşekkür ederiz. Ben Semih Bey'e sorduğum soruyu size de yöneltmek istiyorum. Global düzeyde iddialı bir sosyal girişimci olarak fazla gıdayı nasıl bir finansal yapıya oturtunuz ki sürdürülebilirliğini sağlayabiliyorsunuz?

Olcay SİLAHLI

Bu en önemli ve en zor kısımdı aslında. Yola çıkarken kesinlikle tabanda teknoloji olması lazım, sorun çözmesi lazım, ama sürdürülebilir finansmana dayalı olması lazım dedik. Aslında gıda atığı ve gıda geri kazanım hiyerarşisi kapsamında Amerika'da Çevre Koruma Ajansı zamanında bunu bulmuş. Tekerleği tekrar icat etmedik, ama bu hiyerarşinin hem manuel operasyonlarda hem de dijital anlamda hiçbir karşılığı olmadığını gördük. Dolayısıyla biz dijital platformda topyekûn bir atık yönetim sistemi geliştirdik ve şirketlere de şunu söyledik: *"İklimi değiştirmeyin, atık yönetimi değiştirin"*. Bunu sağlamak için

de çeşitli hizmetler sunuyoruz. Örneğin gıda bağı... Gıda bağışını firmalar bizim sağladığımız operasyonel ve dijital altyapıyla birçok lokasyonda ihtiyaç sahiplerine kolayca ulaştırabiliyorlar. Burada gıda bankaları, aşevleri tamamen ücretsiz destek alırken firmanın tasarruf ettiği ölçüde biz bir hizmet bedeli kesiyoruz. Keza hayvan yemi için hammadde satışı... Türkiye’de bugün hayvan yemi üretiminde özellikle dolar bazlı hammadde alımı çok yüksek. Burada son kullanma tarihi geçmiş fakat hayvan yemine uygun besin ve enerji değeri yüksek birçok gıdanın hayvan yemi sektöründe değerlendirilmesini sağlayabiliyoruz. Diğer yandan da biyogaz tesislerinde ciddi bir doluluk sorunu var, bunların tek elden hızlı bir şekilde artırılmasını sağlıyoruz. İki tarafın da kazandığı bir model ortaya koyduk. Biz şunu söylüyoruz firmalara: *“Siz ne kadar tasarruf elde ederseniz biz onun üzerinden bir komisyon alırız. Eğer tasarruf etmiyorsanız da hizmetimiz ücretsizdir”*

Seher ARINER

Son olarak üçünüze de sormak istiyorum. Sosyal girişimcileri bu alana girmek için nasıl teşvik edersiniz? Türkiye’de sosyal girişimciliğin geleceği sizce nasıldır ve de buradaki katılımcılarımıza ne tavsiye edersiniz, bu alana girmesinde ne etkili olabilir?

Semih BOYACI

Hani az önce bazı yanlış algılardan bahsetmiştim. Burada bu konuda insanları desteklemek ve teşvik etmek isterim. Sosyal girişimcilikle bir model oluştururken burada gördüğümüz örneklerde olduğu gibi bu modelin sürdürülebilirliğini de sağlayabiliyorsunuz. Bu çağda bu sadece bir yardım aktivitesi olarak algılanmamalı. Dolayısıyla hem etki modeli hem de gelir modeli sağlam olan modelleri düşünmek ve kafa yormak lazım. Hayata geçirme noktasında da bence durduracak hiçbir şey yok. Ekosistem de çok hızlı bir şekilde geliyor, o yüzden bence çok ihtiyaç var.

Olca SİLAHLI

Ben özellikle şunu söyleyebilirim; Türkiye gelişmekte olan bir ülke olarak aslında bu sürdürülebilir piyasa hedefleri için çok doğru bir ülke, çok da güzel bir vizyon konuldu. Bu konuda niyeti olan, iyi bir iş

kurmak isteyen gençlerin bu hedeflere bir göz atarak öncelikle ilgi alanını seçmesi, yapabileceklerini düşünmesi, ne bildiğini düşünmesi bence en iyi başlangıç noktası. Biz bu yoldan geçtik ve gerçekten bu noktadan gidince nasıl ilerlediğini gördük. Ancak Semih’e de katılıyorum. Yani ekosistem çok dar ve çok da bilgi kirliliği de var. Dolayısıyla gerçekten doğru ekosistemlere, doğru platformlara girerek sosyal girişimciliğin ne olduğunu biraz daha detaylı araştırmaları ve özellikle finansal yapısını, modelini çok doğru kurmaları önemli, çünkü dayanışma kültürümüzden dolayı Türkiye’de genelde o yöne kayılıyor. Ama bu tam olarak aslında sosyal girişimciliğin karşılığı olmadığı için bazı çalışmalar uzun vadede hüsrarla bitebiliyor. Bu nedenle en başından sonunu düşünerek yola çıkmak çok önemli. Modeli yolda kuramaz dememek, en baştan bu işin finansmanının nasıl kurulacağını da amacını da ortaya koymak ve bu yoldan sapmamak lazım.

Seher ARINER

En baştan bütün yönleriyle planlayıp o şekilde yola çıkmak...

Mesut KESKİN

Aslında ben de Olca’yı katılıyorum. Türkiye sosyal girişimciler için çok doğru bir ülke, çünkü inanılmaz fırsat var, çünkü maalesef inanılmaz sorun var. Bu rekabetçi ortamdan çözüm bulmak gerçekten çok doğru. Ben ekosistemin çok hızlı geliştiğine ve çok çok iyi noktalara geleceğine inanıyorum. Yani 10 yıl önce Yemek Sepeti ile alay ettiğimiz bir ekosistemden bahsediyoruz. Konvansiyonel girişimcilikte 3 yıl önce de bizimle alay ediyorlardı. Sosyal girişimcilerle çok hızlı büyüyecek bir alan. Sosyal girişimcilik çok zor, doğruya doğru, ama kimse de dünyayı değiştirmenin kolay olduğunu söylemedi. Dolayısıyla zorluklarla karşılaşıyoruz, ama sorunun bir parçası olmaktansa çözümün bir parçası olarak devam etmek her zaman daha iyi diye düşünüyorum.

Seher ARINER

Tekrar çok teşekkür ederiz. Tabii sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılması için sizler gibi sosyal girişimcilere ve sizin önderliğinizde gelecek diğer gruplara çok ihtiyaç var. Tekrar çok teşekkür etmek istiyorum, sağ olun.

Bölüm 17

Sosyal Girişimciler için Yeni Platformlar

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

94

Halit ERGENÇ

Sırada yine sosyal girişimcilerle ilgili bir panelimiz var: “*Sosyal Girişimciler İçin Yeni Platformlar*”. Tabii sosyal girişimcilik bu kadar revaçta olunca belki birtakım finans veya fonlarla buluşmak, kendine yeni çözüm yolları bulmak için sosyal girişimciliğe adım atmak isteyen insanların farklı platformlarda bir araya gelmeleri gerekiyor. İşte onlara bu platformları sağlayan, bir arada çalışmalarına, daha farklı bakış açılarına sahip olmalarına yardım eden bir grup var. Şimdi Buğra Çelik, Engin Ayaz ve Emrah Kurum sahneye gelecekler ve bize ne yaptıklarını, nasıl bir fayda sağladıklarını anlatacaklar.

Emrah KURUM

Sürdürülebilirlik Adımları,
Kurucu Ortak, Genel Koordinatör

Engin AYZ

Kurucu Ortak, Tasarım Direktörü, ATÖLYE

Buğra ÇELİK

Direktör, imece

Emrah KURUM

Merhaba, hoş geldiniz. **Sürdürülebilirlik Adımlarının** kurucu ortağı ve genel koordinatörüyüm. Engin ve Buğra'yla bu panele başlıyoruz. Ben panele Sürdürülebilirlik Adımları olarak bizim neler yaptığımızı ve neden böyle bir platform kurduğumuza değinerek başlamak istiyorum. Biz ekip olarak sürdürülebilirliğin çeşitli alanlarında yer aldık. Ben de bireysel olarak iletişim, danışmanlık ve proje geliştirme kısımlarında yer aldım. Bu süreçlerde farklı paydaşlarla sürekli diyalog halinde olmanın yanı sıra yapılan projelerdeki deneyimlerin çıktılarını değerlendirdiğimiz noktada aslında hep çeşitli şeyler dikkatimizi çekti. Bunlardan biri iletişim noktasındaydı. Kurumlar inanılmaz güzel işler yapıyor. Fakat kurumun yaptığı bu projelerden şirket çalışanlarının haberdar olmadığını ya da sivil toplum ya da başka bir paydaş ortak o kurumla ilgili iş birliği yapmak ve onların yaptığı çalışmaları incelemek istediğinde sürdürülebilirlik konusunda kimin ne yaptığının belirsizliğini fark ettik. Diğer taraftan kurumlarda projeleri hayata geçiren bireyler arasında sürekli artan bir iş yükü olduğu için insanların bir araya gelerek ortak işler üretemediklerini fark ettik. Sürdürülebilirlik Adımları olarak da aslında hem kurumların yaptığı bu iç ve dış iletişim çalışmalarını daha etkin hale nasıl getirebileceği, hem de farklı kurumlarla nasıl iş birliği yapabileceği üzerine platform kurduk. Kısaca kendimizi sürdürülebilirliğin iletişim ve etkileşim platformu olarak

tanımlıyoruz. Bu noktada Türkiye'de de keyifli, güzel platformlar var. Bunlardan ikisi de aramızda, hoş geldiniz tekrar. **Atölye**'den Engin'le başlamak istiyorum. Siz Atölye olarak neler yapıyorsunuz ve aslında bu yaptığınız işlerin sosyal faydaya katkıları neler?

Engin AYZ

Atölye olarak son 4-5 senedir faaliyet gösteriyoruz. Aslında iki ayaklı bir yapı; bir tarafta yaratıcı platform dediğimiz 150 kişilik bir komüniteyi bir araya getiren ve bu komünitenin kendi işlerini gerçekleştirdiği aynı zamanda farklı etkinlikler düzenleyen bir mekân var, bir yanda da stratejik tasarım odaklı farklı ölçekte projeler üreten disiplinler arası yaklaşık 25-30 kişilik bir ekip var. Bu ikisinin de birbirini sinerji oluşturacak şekilde desteklediğini düşünüyoruz. İlk adım aslında bu panele de adını veren Sosyal Girişimcilik Platformu adına örnek olabilecek bir model. Burada, içerideki üyelerin hepsinin tamamıyla sosyal girişimlere odaklanmasındansa teknoloji, tasarım, sosyal bilimler, girişimcilik gibi farklı alanlarda pratik eden küçük şirketler ve bireyler var. Bunların içinde de tamamen sosyal girişime odaklanan da küçük bir grup var, ama bunun oranının belli bir seviyede olmasına dikkat ediyoruz ki bu dengeli bir sistem olsun. Örnek vermek gerekirse, bugün daha erken saatlerde konuşmuş **Re:Coded** ekibi, Feel Ready adında Suriye'deki durumları çözmek için donanım geliştiren bir ekip var. Dezavantajlı gruplara yeni hikâyelerle

ürün geliştiren **Incomplit** adlı bir ekip var ve bu ekiplerin ötesinde de aslında bir girişimci için bir arada olmak o kadar kritik ki, bu bir topluluk olma üzerinden, iş birliği kültürü üzerinden ve güven üzerinden yeni projelerin doğmasına izin veren bir alan var. Bu işin yaratıcı platform kısmı, aynı zamanda UNDP ile gerçekleştirdiğimiz *Blockchain For Goods* etkinliği, *Connect For Change* gibi etkinlikler de bunun daha kamuya bakan ayağını oluşturuyor, ama esas odağımız yine de içerideki o kitlenin gerçekten kuvvetli bir bütün olması.

Diğer taraftan projeler kısmında da aslında ülkemizde cevap verilebilecek, sosyal etki yaratabilecek çok fazla problem var. Eğitim reformu girişimiyle birlikte birkaç sene önce başlattığımız öğretmen ağı projesi şu anda Türkiye'deki farklı vakıflar tarafından desteklenen, yeşeren öğretmenlerin gelişimine katkı sağlayacak bir ağ kurma çabası. Yani Atölye bir platformsa ve biz onu yarattıysak aslında derdimiz buna benzer farklı kitleler için yine platformlar yaratmak.

KOBİ'ler odağında finansal okur-yazarlığın nasıl gelişebileceği üzerine bir proje üzerine çalışıyoruz. Seneye bir aplikasyon üzerinden yayınlanacak. Bunun dışında yakın zamanda tamamladığımız projelerden bir tanesi de Abdullah Gül Üniversitesiyle gerçekleştirilen "Kentsel Sürdürülebilirlik Yaz Okulu". Proje, okulun içinden değişim ajanı olarak tanımlayabileceğimiz 15 kişiyi nasıl seçeriz ve

biz kendimize göre bir yaz okulunu tasarlarız, bu öğrenciler 4-5 hafta içinde Birleşmiş Milletlerin sürdürülebilirlik hedefleri üzerinden ezbere dayalı olmayan bir proje üretmeye yaklaşan bir yaklaşımı nasıl okullarına geri götürürler sorularına odaklandı.

Herhalde sosyal girişim adına yaptığımız en önemli proje de **"İmece Projesi"**. Zorlu Holdingle birlikte ve UNDP'nin ciddi destekleriyle son birkaç senede hayata geçirdiğimiz İmece aslında atölyenin farklı bir alanda daha odaklı ilerleyen bir türevi diyebiliriz.

Emrah KURUM

O zaman sözü İmece'ye verelim. İmece olarak siz ne yapıyorsunuz? Günümüzde sosyal girişimcilik çok konuşulmaya başladı ama sizin gelenekselleşmiş yaklaşımlardan öte biraz daha yenilikçi çözümler üretme yaklaşımınız var. Biraz buna değinir misiniz?

Buğra ÇELİK

Aslında bugün sabahtan beri kamudan, özel sektörden, sivil toplumdan herkes sorunların çözümünüyle ilgili bir niyet ortaya koydu, ama baktığımızda şu an bu niyeti çözüme dönüştürecek mekanizmalar ya da platformlar elimizde yok. İmecede yapmaya çalıştığımız şey bireylerin, kurumların meseleler etrafında çözüm geliştirmek için bir araya gelmesini sağlamak, ismi de oradan geliyor.

İlk iki yılımızda sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda erken dönem sosyal girişimler yetiştirmek üzerine yola çıktık ve burada bu sosyal girişimlerin sistemsel bir dönüşüm oluşturabilmelerini sağlamaya çalışıyoruz. Bu noktada baktığımızda son 10 yılda iş yapış biçimlerimizde çok ciddi bir değişim var, ama bunu sosyal meselelerin çözümünde henüz yeterince uygulamadığımızı düşünüyoruz. Şu an dünyanın en iyi algoritmaları bize reklam tıklatmak için uğraşır, ama Antep'e baktığımızda ya da mülteci bölgelerine baktığımızda kayıtlar hâlâ defterlere tutuluyor ve merkezi bir data sistemi yok. Ama toplumdaki kutuplaşmadan dolayı fiziksel olarak da bir araya gelip sorunlara kafa yoramıyoruz. Dolayısıyla yenilik dediğimiz şey bir anlamda teknolojiyi barındırıyor, bir anlamda da o tekrar toplum olmayı, tekrar komünite olmayı barındırıyor. Genel olarak yapmaya çalıştığımız şey bu aslında, sadece teknolojik bir inovasyondan bahsetmiyoruz.

Emrah KURUM

Teşekkürler. Burada tekrar Engin'e dönecek olursak, sorunlar artık küreselleşiyor fakat bunun yerelleşme kısmı da çok ön plana çıkıyor günümüzde. Bu önemle üzerinde durulması gereken konulardan biri. Atölye olarak paylaşabileceğin küresel sorunlara geliştirdiğiniz yerel çözümler var mı?

Engin AYAZ

Burada insan odaklı tasarım, tasarım odaklı düşünce, artık ürün değil, deneyim ekonomisine geçiyoruz döngüsel ekonomi gibi çok yaygın kullanılan kavramlar var. Bütün bunlar özellikle Silikon Vadisi, daha genel anlamda Amerika kökenli yaklaşımlar. Bu terimleri geliştirmekte her ne kadar kuvvetli olsalar da dünyadaki bu çetrefilli problemlerle ilişki kurma konusunda da bir o kadar zorlanıyorlar. Zira şu an San Francisco'da *"Ben nasıl çamaşırhaneye daha hızlı gitmeden derdimi çözerim?"* sorusu üzerine milyon dolarlar veriliyor, ama bu dünyadan bakarak çok daha girift olan enerji, trafik, eğitim gibi problemleri aynı şekilde çözmek mümkün değil. Aslında Türkiye'nin bulunduğu ilginç bir ara kesit var. Çünkü hem bütün bu problemlerin içinde yaşıyoruz hem de yetenek geliştiren kuvvetli bir eğitim sektörümüz var. Ama bu problemlerle bağ kurmakta doğru metotları her zaman hayata geçiremiyoruz. Hayat geçirdiğimiz noktada buradan çıkacak projelerin belki Endonezya'da, Brezilya'da, Hindistan'da bize benzer yerlerde fonlanması, büyümesi çok daha olası olur. Biz en azından bu tezle ilerliyoruz. O yüzden de buradan çıkabilecek projelerin ciddi fark yaratabileceğine inanıyoruz.

İkincisi, topluluk oluşturma ve bir arada durmayı bence Buğra çok iyi ifade etti.

Teknoloji bir adım, ama bir arada durabilmek çok daha gerekli bir adım. O topluluk oluşturma da aslında kendi başına çok meşakkatli bir konu. Yani bir bahçeyi her gün sulamak, her gün bakmak gibi bir şey bu topluluk yönetmek. Bir gün yaptım, daha sonra saati kurdum, 6 ay sonra yeniden bakacağım şeklinde işleyemiyor. Birkaç tane tanımlı büyük topluluktansa- çünkü ölçeklenemiyor topluluk dediğiniz şey, 100-150 kişide tıkanıyor- çok daha farklı alanlara odaklanan, öbikleşen yeni topluluklar doğmasını biz de gerekli buluyoruz. O yüzden de bizim rolümüz Atölye'yi nasıl ölçeklendiririz, nasıl her tarafta yeni atölyeler yaratırız değil. Biz kendi operasyon modelimizi ve çalışmamızı nasıl yayarız, bilgimizi paylaşıyoruz ve bundan herkes kendine göre pay çıkartıp kendi topluluklarını yaratır, bu daha doğru bir yaklaşım diye düşünüyoruz.

Son olarak bu makroda sosyal girişim ya da sürdürülebilir kalkınma hedeflerine odaklanan çok ciddi fonlar var ve bu fonlar her ne kadar ellerinde belli bir güç ve odak olsa da riske o kadar açık değiller. Bu riske açık olmayan uzun vadeli planlama gereken fonlarla, riske çok açık olan ve kısa vadede harekete geçmeye ihtiyacı olan startupların, girişimlerin -ki bunların hepsinin ölçeklenebilir girişim de olması gerekmiyor, sadece sosyal fayda üreten bir inisiyatif de olabilir- arasında bir katman eksikliğini gözlemliyoruz.

Atölye'nin rolü kesinlikle bu aradaki katmanı doldurmak değil. Biz farklı yerlerde kendimizi konumlandırıyoruz, ama o ara katmanda daha fazla aktör çıkmalı, çünkü konu gerçekten problem ya da fikir üreten insan eksikliği değil, makro ölçekteki fon ve alttaki problemi birleştiren arabulucular diye düşünüyorum.

Emrah KURUM

Teşekkürler. Biraz da Buğra'nın da deneyimlerini alalım. Bildiğim kadarıyla üçüncü çağrıya çıkacaksınız. Geriye dönüp baktığınızda destek olduğunuz sosyal girişimlerde çözüm konusundaki deneyimleriniz neler, neler aktarmak istersin?

Buğra ÇELİK

Özet olarak sosyal girişim yetiştirmek gerçekten çok zor, kan, ter, gözyaşı içeren bir süreç. En önemli öğrenim bu, ama üç önemli başlık var. Çok iyi bir kuluçka programına ihtiyacımız var. Burada biz 200 saatlik eğitimden 600 saatlik birebir mentorluk görüşmelerine kadar bir süreç işlettik. Bu yüzden tüm süreçlerimizi mümkün olduğunca dijitalle aktararak, bunu başka partnerlerle de paylaşabildiğimiz bir sürece girmeye çalışıyoruz ki hani biz çektik, başkaları çekmesin, bu kadar hızlı çözüm üretmemiz gereken bir dönemde aynı hataları yapmayalım.

Bir diğer konu sağlıklı ekosistem, burada ekosistem aslında yavaş yavaş oluşuyor. Bu

yıl mayıs ayında biz bu ekosistemin daha hızlı gelişmesine katkıda bulunmak için Zorlu Holding ve Londra merkezli bir organizasyon olan Social Innovation Exchange ile Wayfinder etkinliği düzenledik. **sixwayfinder.com**'dan raporları incelemenizi tavsiye ederim.

Üçüncü olarak en önemli konu finansman. İmece, Zorlu Holdingin kurumsal sosyal sorumluluk bütçesini yenilikçi bir şekilde harcayan bir proje ve finansman için UNDP'yle birlikte kitlesel fonlama kampanyaları tasarlıyoruz. Kasım ayında 4 projemiz yayına çıkacak. Çözümün bir parçası olmakla ilgili yapabileceğiniz şeylerden biri İmece'yi takip edip o kampanyaları görmek. Bir yandan da *My Impact* adında yatırımcıları girişimcilerle mentorluk seviyesinde buluşturduğumuz bir platform üzerinde çalışıyoruz. Dolayısıyla bir yandan finansmanı sosyal girişimcilere, sosyal girişimcileri de finansmana yaklaştırmaya çalışıyoruz.

Emrah KURUM

Aslında konu biraz uzun ve detaylı, üzerinde saatlerce konuşabiliriz ama son 12 saniyedeyiz. Her birimizle ne zaman isterseniz iletişime geçebilirsiniz. Son olarak Sürdürülebilirlik Adımlarının küçük bir çağrısını yapayım. Belirlenen 17 hedefle ilgili Türkiye'de kimin ne yaptığı ile ilgili ciddi bir belirsizlik var. Bu belirsizliği yok etmek için Türkiye Sürdürülebilirlik Ağı adında bir platform oluşturarak, hangi şehirde, hangi hedefle ilgili kimin ne yaptığını listeleyeceğiz. Platform ücretsiz olarak herkesin kullanımına açık olacak.

Hepinize teşekkürler.

Bölüm 18

İnsanlar ve Dünyamız için Çalışmak

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

100

Halit ERGENÇ

Şimdi yine ilham verici bir panelimiz var: *"İnsanlar ve Dünyamız İçin Çalışmak"*. Dünyanın çözülmesi gereken pek çok sorunu var. Birazdan bunlara çözüm düşünmüş ve öneriler sunmuş konuklarımız çıkacak sahneye. Onlardan gerçekten uğraşılıp gönül bağlanılırsa bazı sorunlara

nasıl sonuçlar alınabileceğini göreceğiz. Önemli olan insan olarak birbirimize dokunabilmek, sahip olduğumuz değerlere sıkı sıkı sarılmak. Konuklarımız moderatör Bahar Özay, Aslı Durukan Pasinli, Leyla Arslan ve Ferhan Geylan. Alkışlarınızla onları sahneye davet ediyorum.

Moderatör

Bahar ÖZAY

SDSN Türkiye Direktörü

Aslıhan Durukan PASİNLİ

WWF Türkiye Genel Müdürü

Leyla ARSAN

TAGES, CEO

Ferhan GEYLAN

Ogliv Vakfi, Kurucu

Bahar ÖZAY

Hoş geldiniz, merhabalar tekrar. Öğleden sonra hâlâ daha bu enerjiyle birlikte olduğumuz için çok mutluyuz. **Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağının** direktörlüğünü yürütmekteyim. Sözlerime 4.000 yıl önce bu topraklarda yaşanmış gerçek bir hikâyeye başlamak istiyorum izin verirseniz:

“Kentler kuruldu kurulalı ilk kez koca arazilerden tahıl alınamadı, sulak arazilerden balık çıkmadı. Sulak bahçelerden ne şurup çıktı ne şarap. Toplaşan bulutlardan damla düşmedi yere, masgurum büyüyüp yeşeremedi. Bir paraya çeyrek şişenin yarısı kadar yağ alabildin ancak, bir paraya çeyrek şişenin yarısı kadar tahıl alabildin ancak. Her kentin her pazarında hep bu fiyatlar vardı. Derken damda yatan adam damda kaldı, evinde yatanın cenazesi evinde kaldı. Açlıktan insanlar göğsünü, bağrını paraladı.”

Karamsar bir tablo, öyle değil mi? Kuraklık ve kıtlık sonrasında yaşananları özetleyen günümüzden tam 4.000 yıl önce yaşanmış, Akat İmparatorluğu'na ait bir kitabeden alınan bir öykü bu. Bana sorarsanız dünyanın başındaki en büyük tehdit iklim değişikliği. Gün içinde konuşmacılar dünyamızın sorunlarına çokça değindiler. Çok karışık ve büyük sorunlarımız var. Belki de bu sorunları çözecek son nesiliz. İşin ucundan tutmazsak çocuklarımıza yaşayabilecekleri bir dünya bırakamayacağız belki de. İşte bu noktada

Sevgili Aslı Durukan Pasinli'ye dönmek istiyorum. WWF Türkiye olarak önemli çalışmalar yürütmekteler. Sorunlarımız çok, bunları nasıl çözeceğiz Aslı?

Aslı Durukan PASİNLİ

Baharcığım, teşekkür ederim. Öncelikle tüm katılımcılarımızı sevgiyle, saygıyla selamlarım. Bugün havada iyilik var, böyle bir ortamda olmak gerçekten bana çok iyi geldi. Bazen maalesef felaket tellallığı yapıyor gibi buluyorum kendimizi, ama gerçekten sorunlarımızın giderek arttığı bir dönemi yaşıyoruz ve biliyoruz ki çözümlerimizde çok farklı davranmak zorundayız. Aynı işi yaparak farklı sonuçlar alamayacağız, çözümlerimizin inovatif olması gerekiyor. Biz **WWF** olarak geleceği teknolojiye ve inovasyonda görüyoruz. Bununla ilgili ne yapıyoruz? Öncelikle birçok alanda teknolojik gelişmeler var, inovasyon var, hele bankacılıkta çok çok ileri durumdayız ülke olarak ama tarım alanında bir eksiklik görüyoruz. Bunun için tarımda teknoloji çalışmamızı başlattık Anadolu Grubunun iş birliğiyle, geçen ay itibarıyla toprak sensörlerimizi yerleştirdik. Çiftçilerimizin cep telefonlarına toprağının analiz ve ne kadar ilaçlama yapması gerektiğinin bilgileri geliyor. Genel bir ilaçlama yapmak yerine bunu yaparak tarım ilaçlarını %50 oranında azaltabileceğimizi gördük. Ayrıca hava meteoroloji istasyonlarından o bölgedeki günlük nem oranı bilgisi cep telefonlarına gelebiliyor. Böylece gerekli önleyici ilaçlamayı

yapıyorlar ki bu hastalık sonrası daha fazla ilaçlama yapmalarının önüne geçiyor. Dijital uydudan tarlalarını takip edebiliyoruz. Bunun gibi inovatif yaklaşımlarla tarım alanında gerçekleştirmiş olduğumuz bu uygulamaları alanına Türkiye'nin birçok noktasına yaymayı umuyoruz.

Başka ne yapıyoruz teknoloji ve inovasyonda? Farkındalık kampanyaları yapıyoruz. Bilinçlenmek ve alışkanlık değiştirmek için kampanyalar çok önemli. Biz bu sene ilk defa destekçilerimizden bize alışkanlık bağışlamalarını ve bunu ölçmek istedik. Oyunlaştırmayı kullanarak bir hedef koyduk. **1 Güzel Hareket** kampanyamızda tek kullanımlık plastik alışkanlığı ile ilgili bazı değişimler talep ettik. 100 bini hedeflemiştik, bugün itibarıyla 96 bindeyiz. Kampanyamızda 12 milyon kişiye ulaştık. Bu aslında bir farkındalık kampanyasının oyunlaştırmayı kullanan ve çok ölçülebilir bir versiyonu.

Neler yapmak istiyoruz, gündemimizde neler var fonlamaya çalıştığımız? Türkiye'de denetim konusunda çok eksiklikler görüyoruz, birçok alanda insan faktörü araya giriyor, cezalar yeteri kadar etkin olamıyor ya da kesilmiyor. Çünkü cezayı kesenle cezayı alan akşam -hele kırsalsa- aynı masada oturuyorlar. Google Earth, Asya'da bir uygulama başlattı. Onun pilotu için başvuracağız. Bu teknolojiyle hem kaçak balıkçıları hem akarsu kirliliğini takip edebileceğiz. Büyük Menderes'de çok önemli çalışmalarımız var. Bu bölgede elektrik sarfiyatını engellemek için akşam saati olduğunda arıtmaları kapatıp deşarjlar olabiliyor. Bunları teknolojiyle takip edebilmek istiyoruz. Dijital şamandıralarla üç yılda süren işimizi birkaç ayda yaparak su kirliliğini ölçebilecek duruma gelmeyi hedefliyoruz. Bunun dışında sualtı balık sayımları yapıyoruz, istilacı türlerin çok arttığını belgeleyebilmek için dalgıçlarımız aylarca suda daldılar, bilgi topladılar. Bunları yüz tanıma teknolojisiyle su altına yerleştirilen kameralarla takip edip, bu araştırmaları çok hızlı yapmamız artık mümkün. Ayrıca yine pet şişe konusunda bir STK, kamu ve özel sektörün bir arada olduğu bir etkin geri dönüşüm komitesi kurduk. Burada da aralarında sizin de olduğunuz, Boğaziçi Üniversitesi'nin de olduğu bütün paydaşlarımızla ortak komitemizde inovasyon konuşuyoruz. Nasıl daha az atık yaratabiliriz, nasıl paketlerimizi azaltabiliriz? Mesela, havayollarında bir komitemiz var,

havayollarında çok ciddi atık var. Maratonlar gibi özel etkinliklerde de su topları gibi hiç paket kullanmadan su içmek mümkün olur mu, bunları sorguluyoruz. Bu inovasyonlarla da geometrik olarak başarı sağlayacağımızı düşünüyoruz.

Bahar ÖZAY

Çok değerli çalışmalar, çok teşekkür ederiz Aslı. Ümit ederim son turda mesaj verme fırsatı da tanıyacağız. Sevgili Leyla Arslan **TAGES**'in Yönetim Kurulu Başkanı, çok önemli ve değer katan inovasyon ve Avrupa Birliği projeleri yazan önemli bir ekipte çalışıyor. Sevgili Leyla, siz bu konuda neler yapmaktasınız? Özellikle tek kullanımlık plastiklerle nasıl başa çıkacağız ve insanlarımızı bu konuyla ilgili nasıl bilinçlendireceğiz, onları bu sürece nasıl dahil edeceğiz?

Leyla ARSAN

Teşekkürler Bahar. Ben projelerimi cebimde getirdim, iki proje getirdim. Bir tanesi *plastic twist* işte bu senin bahsettiğin proje. **PlasticTwist** projesi. Adı üstünde plastiği *twist* ediyoruz. Plastiği yeniden kullanmak için bir farkındalık platformu yaratmak gerekiyor. Farklı toplumlara, farklı kişilere, kurumlara bu farkındalığı yaratırken birtakım araçlar kullanmak gerekiyor. Artık konvansiyonel araçlar bir işe yaramıyor, çünkü dijital teknolojiler, internet hayatımızın her yerinde. Bu bir Avrupa Birliği projesi, Avrupa Birliği fonu ve farklı ülkelerden farklı kurumlar var. Bu projede herkesin dahil olabildiği, bilgiye sahip olabildiği, dijital bilgilendirme yapan açık bir platform yapacağız. Özellikle plastiğin geri dönüşümü ve bütün bu süreçleriyle ilgili *gamefication* adı verilen oyunlaştırmalar, *craftsource* adı verilen kitlesel bilgi kaynaklarının kullanılması ve paylaşılması ve aslında en ilginç de *blockchain* altyapısıyla bir *PlastikToken* - plastik jeton mu desek Türkçe bilemiyorum- yapısı kurarak bu farkındalığı arttırmayı hedefliyoruz. Proje henüz başladığı için daha sonuçlarıyla ilgili bilgi veremeyeceğim, ama yakın zamanda bu konuda daha çok bilgi sahibi olabilirsiniz. Buradaki en önemli konu da açık veriyi oluşturuyor olması. Açık bir platform olduğu için daha çok veri oluşacak ve küresel anlamda farkındalıkla birlikte daha çok veri de paylaşılmış olacak.

Hemen ikinci projemi cebimden çıkarıyorum. TAGES olarak geliştirdiğimiz ikinci projemizin adı **DIGITgame**. Çocukları iklim değişikliği ile hakkında daha çok geliştirmeye yönelik bir proje. Çocuklarda farkındalık oluşturmak ve çocukları bu bilimsel düşünceye teşvik etmekle ilgili *gamefication* projesi. Çocuklar oyun geliştiriyorlar ve bu oyunlarla iklim değişikliği stratejileri de geliştiriyorlar. Yani hem oyun kodluyorlar hem de kodladıkları oyunlarla strateji de geliştirebiliyorlar. Okullarda bu tip çocukları daha çok göreceğiz. Hedefimiz de bu. Teşekkür ederim.

Bahar ÖZAY

Ben teşekkür ederim. Bir noktayı daha açmanı çok kısaca rica edeceğim. **Openisme** adını verdiğiniz, kurumlara yönelik araştırma konusunda da desteklediğiniz önemli bir platform daha var. Ondan da çok kısa bahsedebilir misin?

Leyla ARSAN

Openisme, fikri olan kişilerin ya da kurumların ben neredeyim, aslında ne kadar yenilikçiyim sorularının yanıtını görebilmeleri ya da bu konuda çalışan dünyadaki farklı uzmanlara erişebilmeleri için yapay zekâyla geliştirilmiş bir araç. Bu çerçevede bu kadar söyleyebiliyorum.

Bahar ÖZAY

Ogliv Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Sevgili Ferhan Geylan'a dönmek istiyorum. Sosyal inovasyon konusunda çok önemli bir çalışmanız var. Kaliforniya'da gördüğünüz bir örneği Türkiye'ye taşımak istediniz. Varlık temelli sürdürülebilir kalkınma modeli nedir? Bilecik Pazaryeri Kınık Köyünde yaptığınız çalışmayı bize kısaca aktarırsanız çok seviniriz.

Ferhan GEYLAN

Teşekkür ederim. Herkese merhaba, ben uzun yıllar önce bir proje vasıtasıyla tanıştığım varlık temelli sürdürülebilir kalkınma modeliyle, yani aslında bölgelerin kalkınması, sürdürülebilir kalkınmasıyla ilgili çalışıyorum. Bu çalışmayı mahallelerimiz, köylerimizin kalkınmasıyla ilgili daha mikro ölçekli bölgelere indirgeyerek, eşit ve adil kalkınmayı, refahı dünyanın her noktasına taşıyabileceğimiz nitelikte bir modelimizin olmasına inandığım için yaklaşık 10 yıldır sürdürüyorum.

Bu çalışmaların neticesinde de bu sene yaklaşık 6-7 ay önce, Bilecik Pazaryeri İlçesinin Kınık Köyünde bu projemizi hayata geçirmeye başladık. Kınık Köyü aslında çok enteresan bir köy. 100 yıl önce Bulgaristan göçmenlerinin gelip yerleştiği bir köy, oradan da bir sanat getiriyorlar. Çömlek sanatıyla geliyorlar. Akıtma deseni dedikleri çok önemli bir tarihi sanatları var çömlek üzerinde uyguladıkları. Bir şekilde bu projemizden haberi olan yerel yönetim, kaymakamlık bize böyle bir değerleri olduğunu, bunu nasıl geliştirebileceğimizi danışmak için davet etti ve o günden sonra Kınık'ta çok önemli projeler başlattık.

Geçtiğimiz yaz yine kaymakamlık, **BEBKA** ve **Ogliv**'le birlikte bir çalıştay düzenledik. O çalıştaya Türkiye'nin değerli hocalarını davet ettik. Atölyedeki sanatçı ustalarımızla güzel bir çalışma yaptılar. Onlara tasarımlarını hediye ettiler. Mimar Sinan Üniversitesiyle

birlikte diğer ekosistemin içinde yer alan, orayı geliştirecek olan bir ekosistem kurduk. Bu ekosistemin içinde çömlekçi ustalarımızın orada gelişmesini sağlayıp ekonomik gelir üretebilecekleri bir yapıya kavuşmalarını sağlamak için kurulan ar-ge tesisimizi muhtemelen mart, nisan gibi hayata geçirmeyi hedefliyoruz. Bunun dışında 6-7 projemiz daha var, ama özellikle bizim üzerinde çalıştığımız konu bölgenin varlığını keşfedip, o varlık üzerine bölgenin kalkınmasını inşa etmek. Bu sadece bir ekonomik varlık olarak gözüксе de aslında bölgedeki halkın bir kalkınma noktasına odaklandığı zaman kendi aralarındaki birlik ve beraberliği de sağlaması nedeniyle çok önemli bir model olduğunu düşünüyorum. Çünkü o birliktelik bölgenin sosyokültürel kalkınmasını da sağlıyor. Bunun yanında yeni bir çalışma daha başlattık. O bölgede yapılacak olan bu tesisin içine Birleşmiş Milletlerin 17 hedefini de taşıyıp, mahalli yerleşim bölgesinde diğer sorunların çözümüyle ilgili de bir bölüm açmaya karar verdik.

Bahar ÖZAY

Çok kısa bir zamanımız kaldı. Tek bir cümleyle değerli bizi izleyen kitleye ne iletmek istersiniz efendim?

Ferhan GEYLAN

Bu çalışmalardan çıkardığımız çok önemli bir sonuç var. Bu da bölge halkıyla bölgesel varlıkları kullanarak, toprağa, suya, havaya zarar vermeden, kaynaklarımızı doğru kullanarak çok nitelikli ürün elde edebileceğimiz üretim yapmalarını sağlayabiliriz.

Bahar ÖZAY

Çok teşekkür ediyorum. Sevgili Leyla ve Sevgili Aslı sizden de mesajlarınızı alabilir miyim?

Leyla ARSAN

Bundan sonra özellikle bilgi iletişim teknolojileri alanında inovasyon yapanların, ar-ge yapanların, çözüm geliştirenlerin mutlaka ya iklim değişikliğine ya döngüsel ekonomiye, yani topluma daha büyük etkisi olan fayda sağlayacak projelere yönelmesi gerekiyor.

Aslı Durukan PASİNLİ

Doğa sorunları çok komplike algılanıyor, insanlar o yüzden kendini çok kopuk hissediyor. Bir STK, bir kurum, bir kamu yöneticisi olmanıza gerek yok, bireysel olarak da bugün itibarıyla yapabileceğiniz şeylerin etkileri çok büyük. O yüzden sizi **1guzelhareket.org**'a girerek güzel bir hareket yapmaya davet ediyorum.

Bahar ÖZAY

Çözümler var, hep birlikte bugünden çalışmalıyız. 2030'a sadece 11 yıl kaldı.

Çok teşekkür ederiz bizleri dinlediğiniz için.

105

#2030ŞİMDİ

Bölüm 19

Dayanıklı Platformlar

Halit ERGENÇ

Evet, sıradaki panelimiz: “*Dayanıklı Platformlar*”. Bu ne demek oluyor? Siz bir iş kurdunuz veya sosyal fayda sağlayacak bir çalışma içerisindeyiz, bunu ilerletiyorsunuz veya bir firmanız var. Bunun uzun vadede sağlamlığını garanti etmeniz icap ediyor. Mesela, doğal felaketler aldı başını yürüyor. Sosyal fayda sağlayan, geleceğe dönük sürdürülebilir kalkınmayı

sağlayacak olan işlerin her birinin doğal felaketlere karşı, ekonomik krizlere karşı olası her noktada sağlam birtakım platformların üzerinde olması lazım. Şimdi bunlarla ilgili önerilerini söylemek ve yine umut verici birtakım çözümler anlatmak üzere huzurlarınıza moderatör Ali Ercan Özgür, Burak Kılıç, Matt Kendon ve Matthias Zwingli geliyor. Hoş geldiniz efendim.

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

106

Moderatör

Ali Ercan ÖZGÜR

IDEMA, Kurucu

Burak KILIÇ

UPS Türkiye, Ülke Müdürü

Matt KENDON

Outlandish, Kurucu

Matthias ZWINGLI

Girişim Kolaylaştırıcı, Digital Switzerland

Ali Ercan ÖZGÜR

Merhaba. Günün sonu geliyor, hâlâ enerji yerinde mi? Teşekkürler. İngilizce ihtiyacı olanlar kulaklıklarını ayarlayabilir, Matt ve Matthias'ın konuşmaları İngilizce olacak, ben de onlara İngilizce eşlik edeceğim, o yüzden biraz benim İngilizceme maruz kalacaksınız, baştan özür diliyorum.

So, I will switch to English. We have a resiliency platforms panel, which we designed and where we have speakers from Outlandish UK. Outlandish is a cooperative that links the technology cooperatives in the UK. We have Digital Switzerland, linking startups and trying to make Zurich Silicon Valley of Europe. And, we have Burak Bey, who is the Country Director of UPS Turkey, and they have social investments for SMEs to get prepared to disasters in Turkey with a technology platform. So, I will first give floor to Matt Kendon from Outlandish to talk about their story on how they built platform as a platform cooperative and other technology examples.

Matt KENDON

Hi, everyone. Yes, so, Outlandish started as a cooperative. It started as a partnership between two friends, who wanted to do technology better. And then, over time, it grew and eventually it became a cooperative. When Outlandish became a cooperative two years ago, it became the largest digital cooperative in the UK, which

came as a surprise. We were not expecting that, So, at that point, we reached out to other cooperatives in the UK to find what they were doing and how they were doing their work, because we were new to the game. We started working with them to create a network to help each other support ourselves in our business, to share work and share ideas, and share technologies. And then, that's been successful, and that's been running for two years now. And what we have been able to achieve there is a great sharing of knowledge, which has allowed new cooperatives to pop up, and old ones to grow and succeed where, perhaps in the past they haven't been able to. Outlandish has started a coworking space in our office in London, and that's where we bring on new people, young people, who are new to the cooperative sector, new to the digital sector. And we help them with their business ideas, and with their social enterprise. We engage them with other people, with our clients, to help them to build their ideas into something that will work and something that can be sustained. Outlandish also works with clients. One of the platforms that we have built is called School Cuts, which is a campaign website. In the UK, now schools are suffering massive budget cuts, and the national union of teachers in the UK wanted to tell that story to the public. And we built a map-based platform that allowed them to upload data of how the schools were suffering, so that people can search for the local area, find

the schools in their local area and see how much money is being lost per child, And that has grown into a massive grassroots campaign movement, and the second phase of the platform has just come into effect, and we're now looking at actions for parents and teachers and students to take, so that they can track what they're doing and how their work is changing their local environment.

Ali Ercan ÖZGÜR

Thank you. Can I have a special clap for Matt? He is smiling at me. Matt was not flying, as a result of his personal approach to climate change. You were not flying for over twenty years, right? And he flew for this event to Turkey to share the Outlandish. Really, thank you again for coming Istanbul. Now Mathias, what's going on in Zürich? Are you inviting all you know young startups and social entrepreneurs to your programs in Zürich?

Matthia ZWINGLI

I hope so soon. Now, thank you so much for being here. It's a pleasure. I just have to say that there is one day, which is the first of August 2018. Two things happen then. First of all, it's the Swiss national day, which we always celebrate dearly. And second of all, it's the day when we use up all the resources our Earth provides in one year. And I believe there are two ways to change that. First of all, we have to change and adapt our behavior, and second of all is technology and digital solutions. We already heard two really good examples today. Needs Pap, as you presented, and Hello Hope. I think these are two brilliant examples for how you can help the planet and how you can make a future more sustainable. That's exactly what we're doing at Digital Switzerland as well, for the Swiss Base. We are an association that wants to focus and push the Swiss startup ecosystem to come up with more of the great solutions such as these two. And we do that in various ways. We are based in six pillars. We start with education. It's our first pillar. We really focus on how we can change the educational system in Switzerland, to create the workforce and the highly-skilled people we need in the future, for example, computational thinking and coding, and how can we implement that in our education system. And the Swiss system,

for those of you who don't know it, is really structured. So, we have twenty-six cantons, and they all want to have this part. So, it's a lot about consensus, it's a lot about talking with the people and creating a dialogue. The second pillar we are focusing on is public economic dialogue. We are bringing the top leaders of our corporations in Switzerland together with the top politicians, and let them talk what we need and what is needed in Switzerland, that we can change and adapt as a digital hub, where are ready for the digital transformation and they're talking right now, and coming up with an action plan that we can hopefully fulfill in the future. And the efforts lead the corporate startup enablement, that's where I come from. There, we are focusing on really helping and growing the ecosystem, what we can do to create more startups, what we can do to really have a social and sustainable impact on the world. And we, as a hub of providers, we are a neutral source, who are connecting all the different activities from our investors from corporations, from hubs, to one Switzerland, and help them to grow and scale. And that brings me, I think, to the fifth pillar, which is in our public dialogue pillar. Actually, next week in Switzerland, we are having a huge event all over Switzerland. It is called Digital Talk or Digital Day, and we are shaping and re-focusing on creating the dialogue about the digital transformation and the digital age with all the people from Switzerland. So, if they have a question about data security, about education about health, such as "What is going to happen?", we are going to answer them. We work together with a lot of academics and corporations from all over Switzerland to bring them all to bring them all together on this date and help them to shape the dialogue. And last but not least, we have the sixth pillar of us. It's international communication. That's one of the reasons why I'm here, and I'm really happy to be here, because, I think, if you really want to tackle these issues and if you really want to reduce our footprint, we only can do it by getting together and sharing and collaborating on what we know.

Ali Ercan ÖZGÜR

This actually bring us to the 17th Goal of UNDP Sustainable Development Goals, which is partnerships. So, which has created

the environment with the likes of TBWA and UNDP, designing the content based on the partnerships and how partnerships can build and develop new ecosystems. So, here is a platform of ecosystem. That's why we have a resiliency platform, because we overconsume sustainability. There are sustainability issues. So, we need new terms, new concepts and resiliency. So, I will switch to Turkish for Burak Bey also.

Burak Bey tabii sürdürülebilirlikte dayanıklılık kavramı ile ilgili UPS dünyada da Türkiye'de çok önemli ve uzun yıllara dayanan çalışmalar yapıyor. Lojistik sektörü sizin alanınızla ilgili. Afetler, insani yardım konuları, onlarca uçağınız var, bazen hiç haberimiz olmadan bir sürü yere uçaklar iniyor ve yardım götürüyor. O anlamda hayatın, uluslararası yardımın, kalkınmanın çok içinde bir şirket UPS. Afet ve afetlere hazırlıkla ilgili platformlar, teknolojik platformlar oluşuyor. Sizin açınızdan nasıl özel sektör? Şirketiniz açısından bu dünya nasıl gözüküyor ve siz ne katkı sağlıyorsunuz?

Burak KILIÇ

Teşekkürler Ali Ercan Bey. M.Ö. 2000 yılında yazılmış bir duvar yazısı bulmuşlar. Yazıda; "Dünya kötüye gidiyor, çocuklarımızı bundan korumamız lazım." yazıyormuş. Dünya gördüğünüz gibi özellikle iklimle ilgili felaketlerde son yıllarda ciddi kötüye gidiyor. Biz UPS olarak bu yıl globalde 111, Türkiye'de 30. yılımızı kutluyoruz. 111 yıldır ayakta kalmak bize ciddi bir mukavemet, bir "resilience" kazandırıyor.

Tabii burada sadece bizim güçlü olmamız, bizim mukavemetimizin güçlü olması yeterli değil. Çünkü biz çalıştığımız, iş yaptığımız toplumların gücü ve oradaki işletmelerin gücü kadar iyiyiz. Bu konuda da 2013 yılında Dünya Ekonomik Forumu, Türkiye Kurumsal Sosyal Sorumluluk Derneği ve Amerikan Ticaret Odasıyla yaptığımız **Sağlam KOBİ** adını verdiğimiz bir çalışmamız var. Sağlam KOBİ projesi sayesinde şu ana kadar 11 ilde 10 bin kişiye ve 1.050 işletmeye dokunmuş ve onlarla "sağlam olmak" temasında destek vermiş durumdayız. Burada elektronik bir platformumuz var. Bu platforma girdiğinizde işletme olarak siz mukavemetinizin *check-up*'ını yapabiliyorsunuz ve mukavemet durumunuzu rakamsal değerlerle ölçebiliyorsunuz. Sistem size diyor ki: "Şu konularda zayıfsınız, bu konularda iyisiniz." Aynı zamanda da buradan aldığınız check-

up'la kendinize bir tedavi biçebiliyorsunuz. Şimdi burada esas olarak amaçladığımız ne? Tahmin ediyorum şu an salonda 200 kişiye yakınız, aramızda evinde yangın söndürme cihazı olan arkadaşlar el kaldırabilir mi? Yani kaba bir hesapla söylüyorum, %10 civarında ya varız ya yokuz. Evimizde yangın çıkma riski hepimiz için eşit. Fakat bazılarımız bunu ciddiye alarak tedbir alıyoruz. Yaklaşık 25 lira değerinde bir yangın söndürme cihazıyla kendi çapımızda tedbir alıyoruz. Allah göstermesin mutfakta yaptığımız bir kızartma esnasında çıkabilecek yangına tedbir alabiliyoruz. Bizim de Sağlam KOBİ'yle özellikle yapmaya çalıştığımız KOBİ'lere -Allah göstermesin- kötü bir anda afet durumunda ne yapmaları gerektiğini hatırlatmak. Aslında bunlar bilmediğimiz konular değil, hepimiz yangın söndürme cihazına olan ihtiyacımızı biliyoruz ve fakat günün hareketiyle birlikte unutuyoruz. Bu platformda 1.050 işletmeye ulaşırken özellikle İdema'ya da burada çok teşekkür ederim. Onlar sayesinde eğitimcileri de eğitmeye başladık. Artık ticaret odalarında bu konuda bizim elçiliğimizi yapabilecek arkadaşlar yetiştiriyoruz ki Türkiye'de 3,5 milyon küçük işletme var ve biz şu ana kadar sadece 1.050'sine dokunabilmiş durumdayız. Bu 1.050 arkadaş eğer 10 kişiye dokunursa 100 bin, onlar 10 kişiye dokunursa 1 milyon işletmeye dokunma, hatırlatma şansımız olabilir.

KOBİ'ler Türkiye ve bizim için neden önemli? Türkiye'nin ihracatının %57'sini 250 ve altında işçi çalıştıran işletmeler ve Türkiye ihracatının %10'unu da 9 kişiden az çalışanı olan işletmeler yapıyor. Çok küçük, dükkân diyebileceğimiz, bazıları evlerde olan ihracatçılardan bahsediyoruz. Ekonominin sağlıklı büyümesi ve sağlıklı ilerleyebilmesi için bu işletmelerin kötü güne hazır olmasını istiyoruz. Bu konuda burada birçok paylaşım oluyor. Eğer bir işletmeyi, bir insanı tüm bu gayretimiz sonucunda afet olduğu gün o afete dayanıklı, mukavemetli hale getirebilirsek hem ülkemiz hem dünya için hem de insanlık için iyi bir şeyler yapmış olmayı umuyoruz. 111 yılda 1929 Büyük Buhran'dan 2008'e kadar yaşadığımız onlarca felaketi atlattığımız bu öngörü ve planlamayla mümkün oldu. Bunu da özellikle küçük ve orta büyüklükteki işletmelerle paylaşarak, onların hayatını sürdürülebilir ve kötü güne hazır hale getirmek istiyoruz. Burada aramızda eğitmenimiz var, bu tür konularda eğitmek için. Allah göstermesin,

ama afet olduğu güne kadar kimse bu işleri dikkate almıyor. Malumunuz hepimiz aynı memleketin insanıyız. Rüya Hanım aramızda mı, ayağa kalkabilir mi? Rüya Hanım Ordu'da, Giresun'da tek tek eğitimler veriyor. Devlet memurlarına, işletmelere eğitimler veriyor, büyük bir alkış rica ediyorum, çünkü kolay bir şey yapmıyor.

Çok teşekkür ederim dinlediğiniz için, inşallah afetsiz bir hayatımız olur, ama özellikle iklim değişikliğinden dolayı görüyorsunuz her gün artarak ve şiddetlenerek afetler olmaya devam edecek. Dua edelim, umut edelim ve fakat bir yandan da hazır olalım ve hazırlıklı olalım. Çok sağ olun.

Ali Ercan ÖZGÜR

Sağ olun. Hakikaten çok kıymetli bir katkı sağladınız. Biz afetlere hep evde yakalanacağız zannediyoruz. Ben de '99 depremine Avcılar'da yakalandım, çok yakınımızı da kaybettik, ama aslında gecenin 03.00'ünde yakalayamayacak bizi afet, her an olabilir. O yüzden bizim de KOBİ'lerimizin de hazırlıklı olması gerekiyor. İşlerimizi afetlere hazırlarken güçlü yapılar oluşturmamız gerekiyor.

Just maybe, as a last-second word, you are also engaged in coding. So, what is the future of coding, and social aspects, i.e., how they can talk to each other?

Matt KENDON

I think the biggest thing related to coding is the open source community. That is where people work together and collaborate on pieces of software that is owned by everyone. So, it's not owned by a particular company. You can just turn up and start working on that piece of software and improve it and change it into something that's useful for you. And that's how we can share the things that we learn, and the knowledge that we've gained. So, they are all there and humanity can benefit from them.

Ali Ercan ÖZGÜR

Thank you. And Mathias, how do you see the future? Because in Zurich, you have the capital and you have the knowledge. What makes startups resilient for the future?

Matthia ZWINGLI

I think that we don't really realize it, but there is a big gift we have in Europe. We are forced early on to go global, and not just focus on the domestic market, and I think that really helps to be resilient. That really helps you to think in a different scale and think a lot more diverse ways. I mean, for example, America and China, they have the big a domestic market, and they expand quite late. So, if we can use that to our advantage, and if we can collaborate on that on a worldwide scale, I think that will be amazing, and we will have a good future ahead of us. I hope so.

Ali Ercan ÖZGÜR

Burak Bey, son sözü size bırakıyorum.

Burak KILIÇ

İşimizi şansa bırakmayalım, bizim sahada dağıtım yapan kuryelerimize öğrettiğimiz bir şey var: Olma ihtimali varsa olur. Onun için olma ihtimaline göre hazır olalım. Dinlediğiniz için çok teşekkürler, size de moderatörlüğünüz için teşekkürler.

Ali Ercan ÖZGÜR

Benim genelde toplantılarda verdiğim bir örnek var. Kayserili varsa aranızda, onları çok seviyorum, Kayserililerin güzel bir sözü var “Çağırırlarsa gitmiyek, çağırmazlarsa laf edek.” diye. Sizler geldiniz, iyi ki geldiniz, çünkü buradaki en önemli şey aslında gelecek yıllar için ilham almamız, yeni fikirler oluşturmamız. Fikirleri paylaşmaktan, kopyalamaktan hiç korkmayalım. Buradaki fikirlere, dünyadaki fikirlere, Matt’in dediği gibi açık kaynaklara çok ihtiyaç var. Afet projesi kopyalanabilir, bizim çalışmalarımız kopyalanabilir, iş ki ortaklıkları artıralım. Bu etkinlik de aslında UNDP ve TBWA ile 2 yıl önce bir araya geldiğimizde konuştuğumuz bir projeydi. Yenilikçi, sosyal alanda birbirimizi bir araya getirecek ilhama ihtiyaç var. Bunu yapabildiğimiz için de herkese çok teşekkürler, ayağınıza sağlık.

Bölüm 20

Geleceğin Dili Kodlamayı Bugünden Konuşmak

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

112

Halit ERGENÇ

Sıradaki panelimiz “*Geleceğin Dili Olan Kodlamayı Konuşmak*”. Evet, şimdi ilkokulda bile çocuklara seçmeli ders olarak yer yer kodlama eğitimi veriliyor. Kodlama gerçekten enteresan bir dil, lisedeyken biraz bilgisayar programlama öğrenmiştim, kodlamanın ne olduğunu üç aşağı beş yukarı biliyorum, ama mesela bugün kullanılan dili bilmiyorum. Okuduğumuz pek çok yazıda söylendiği gibi, gelecekte bugün var olan mesleklerin yok olacağını düşünürsek kodlama büyük önem taşıyor. Şimdi gelecek olan katılımcılarımızdan bu dili nerede nasıl öğrettiklerini, çalışmalarını, deneyimlerini ve nasıl faydalar elde ettiklerini dinleyeceğiz. Moderatör Ozan Onat, Hasan Süel ve Sezai Hazır’la beraber geliyorlar alkışlarınızla.

Moderatör

Ozan ONAT

Gelecek Şimdi, Kurucu, Gazeteci

Hasan SÜEL

Yönetim Kurulu Başkanı,
Türkiye Vodafone Vakfı

Sezai HAZIR

Habitat, Başkan

Ozan ONAT

Hoş geldiniz. Dünya değişiyor. Sıklıkla son dönemde konuşuyoruz, yeni nesil teknolojilerin de etkisiyle bütün dünya hızlı bir şekilde bu zamana kadar hiç karşılaşmadığımız bir ölçekte büyük bir dönüşüm içinde ve bu dönüşüme bütün dünyayla beraber Türkiye'nin de adapte olması gerekiyor. Hatta bana sorarsanız belirli alanlarda liderlik etmesi gerekiyor. Bu liderlik edecek insanları, özellikle yeni nesli yetiştirmek şimdi iki önemli kurumun elinden geçiyor diyelim. Sayın Sezai Hazır **Habitat Derneği** Başkanı ve Sayın Hasan Süel **Türkiye Vodafone Vakfı** Başkanı. Öncelikle hoş geldiniz.

Hasan Bey, Türkiye Vodafone'u çok iyi biliyoruz, çok önemli bir marka, hayatımızın içinde. Ama önce Türkiye Vodafone Vakfı ne yapar, kimdir, kısaca özetleyebilir misiniz?

Hasan SÜEL

Evet, biz Türkiye'ye 2006 yılında geldik. Geldiğimizin birinci yılında Türkiye Vodafone Vakfını kurduk. Biz Türkiye'deki sosyal sorumluluk projelerimizi ayrı bir tüzel kişilik olan vakfımız üzerinden yürütüyoruz ve vakfımızın amacı ülkemizin coğrafyasındaki tüm insanlara hitap edecek, onların sosyal ihtiyaçlarını adresleyecek projeler geliştirmek. Bir önceliklendirme yaparak farklı alanlarda projeler geliştiriyoruz. Bunların içinde kadının

güçlendirilmesi ve toplumdaki yerinin dengelenmesi, engellilerin desteklenmesi ve bizi çok heyecanlandıran belki de burada olmamızın sebebi olan çocuklarımızın geleceğe yönelik eğitimi.

Ozan ONAT

Peki, hemen onunla başlayalım. Siz üç yıldır Habitat Derneğiyle beraber bir proje yürütüyorsunuz, **Yarını Kodlayanlar Projesi**. Dünyaya adapte olmak yolunda yeni neslin de birtakım becerilere sahip olması gerekiyor. Bu becerilerden belki de en önemlisi *"geleceğin dili"* diye adlandırdığımız kodlama. Siz de Habitat Derneğiyle birlikte Türkiye'nin dört bir yanında *"Yarını Kodlayanlar Projesi"* altında çocuklara kodlama eğitimi veriyorsunuz. Kısaca bahseder misiniz nedir bu proje ve çocukların hayatına nasıl dokunuyor?

Hasan SÜEL

Tabii, öncelikle şunu söylemem lazım, bugün dünden çok farklı, gelecek de bugünden çok farklı olacak. Büyük paradigma değişikliklerinin yaşandığı bir dünyada bulunuyoruz ve teknolojiye baş döndürücü değişim bu paradigma değişimlerinin aslında bizim beklemediğimizden daha hızlı bir şekilde gerçekleşmesine sebep oluyor. Bu bizim için bir veriydi, bir başlangıç noktasıydı. Bazı kehanetler var, bilimsel kehanetler. Örneğin, gelecekteki yeni mesleklerin

birçok kısmının şu anda bilinmediğini, bugünkü mesleklerin 2/3'sinin gelecekte bilinmeyen meslekler olduğunu söyleyen. Habitatla beraber oturup neler yapabiliriz diye düşündüğümüzde bu kehanetler bizi şu öngörüye doğru götürdü: *"Biz bu nesli geleceğe nasıl hazırlayabiliriz ki gelecekte hazırlıksız yakalanmayalım?"* Ben bilgisayar programlamayla, algoritmayla Ortadoğu Teknik Üniversitesinde 2. sınıfta tanışmıştım. 20 yaşındaydım neredeyse. Ama gördük ki bugün coding, yeni terminolojisiyle bilgisayar programlama dünyada 7 yaşına kadar düşmüş durumda. O zaman dedik ki Türkiye'de 7-14 yaşındaki çocukları odak noktasına alalım. Neden? Çünkü eğitimin çarpan etkisine çok önem veriyoruz ve eğer çocukların gündemine daha 7 yaşından itibaren bilgisayar programlamayı, kodlamayı getirebilirsek çocuklar hazır çözümlerle değil, kendi çözümlerini yaratarak bir şeyler yapabilir. Bir problemin çözümüne hangi aşamaları geçerek nasıl ulaşabileceklerini algoritma mantığıyla, şimdiden bu yaşta yapabilirler diye düşündük. Önce küçük başladık, baktık her yerden çok iyi geribildirim geliyor, sonra büyüttük. Bir rüyamız vardı, bir tırı kodlama sınıfına çevirdik. Şu anda Türkiye'nin köylerini dolaşıyor. Öğrencilerden, velilerden, 360 derece tüm paydaşlarımızdan olumlu geribildirim alıyoruz ve bu ülkedeki çocukların potansiyelini görüyoruz. Bizim geri kalmamamız lazım, bizim dünyadaki değişiklikleri çok yakından takip etmemiz lazım. Kodlama bu çorbadaki çok küçük tuzlardan bir tanesi, tüm toplumun bu konuda adımlar atması lazım diye düşünüyorum.

Ozan ONAT

Peki, hemen Sezai Bey'e döneyim. Siz Habitat Derneği olarak üç yıldır Yarını Kodlayanlar Projesini Türkiye Vodafone Vakfıyla beraber yürütüyorsunuz. Bu projeyi hayata geçirirken altında yatan motivasyonunuz neydi, nasıl doğru bu fikir ve sizce çocukların hayatına nasıl dokunuyor tüm bu eğitimler?

Sezai HAZIR

Teşekkür ediyorum. Aslında bizim Vodafone'la yolculuğumuz 3 yıl önce başlamadı. Vodafone, Türkiye'ye girdiğinden beri birçok alana projeler yürütüyoruz. Önce "Bilgisayar Bilmeyen Kalmayacak"

programıyla başladık, online ve yüz yüze eğitimlerle yaklaşık 1 milyona gence bilgisayar okur-yazarlığı eğitimleri verdik. Sonra girişimcilik ekosistemin geliştirilmesi konusunda uluslararası bir girişimcilik merkezi açtık, özellikle Türkiye'de girişimcilik alanında çalışan kurum ve kuruluşlarla ortak bir alan oluşturduk. G3 Zirveleri, Global Girişimcilik Haftaları etkinlikleriyle bunu Türkiye'nin her tarafına yaydık. Aslında İstanbul'la Anadolu arasında bir köprü kurduk. Habitat 25 yıllık bir kuruluş, son 2 yıldan beri de Türkiye'de özellikle sivil toplum alanında kariyer yapma konusunda ciddi bir farkındalık geliyor. Son iki yılda ne kadar bize başvuru yapıldı diye baktığımız zaman her yıl gönüllü olmak için başvuru yapan 30 bine yakın genç var. Biz geçmişte gençlere yönelik teknoloji eğitimleri düzenler ve farkındalık oluştururken, Hasan Bey'in de söylemiş olduğu gibi bunun geç bir süreç olduğunu gördük. Dünyada da zaten birçok gelişmiş ülke 7 yaşında kodlamayı bir zorunluluk haline getirdi. Bu aslında Hasan Bey'den gelen bir fikirdi. Genelde bir fikir geliştirilirken uluslararası şirketler genelde uluslararası alanda uygulanan iyi bir projeyi Türkiye'ye nasıl getiririz diye düşünür. Oysa bu proje Türkiye'nin kendisine özgü bir fikir olduğu için dünyada da çok ses getirdi. Ciddi bir gönüllü ağıımız, Türkiye'nin 81 ilinde ciddi bir networkumuz var. Bu gönüllü ağı ile elimizde zaten bu kapasite varken çocuklara yönelik kodlamayı nasıl yapabiliriz diye düşündük. İlk önce 15 ilde başladık, şu an 60 ilde 15 bin çocuğa -ki bunların 2 binini mülteci çocuklar- eğitim verdik. 5 büyük hackathon düzenledik. Önümüzdeki dönem hedefimiz bu sayıyı 30 bine çıkarmak, giderek sayısını artırmak. Bu projeyi yaparken Millî Eğitim Bakanlığı ile de iş birliği yapıyoruz. Çünkü asıl amaç bunun bir müfredat haline getirilmesini sağlamak ve bu eğitimi veren hocaların kapasitesini biraz daha geliştirmek. Şu anda Millî Eğitim Bakanlığı ile bu konuda ciddi bir adım attık. Kodlama çok büyük heyecan yarattı, çünkü bizim hedef grubumuz dezavantajlı gruplar. Mesela perşembe günü Mardin'e gidiyoruz, Şırnak'a gidiyoruz, Edirne'ye gidiyoruz. İstanbul'da özel okullarda bunu zaten veriyorlar, ama bizim hedefimiz imkânı olmayan çocukları teknolojiyle buluşturmak, o illerde bulunan gönüllülerimiz aracılığıyla çocuklarla olan ilişkimizi sürdürülebilir ve sürekli kılmaya çalışmak.

Ozan ONAT

Peki, gönüllüler deyince hemen biraz gönüllüler tarafına yönelmek istiyorum. Türkiye Vodafone Vakfı olarak Vodafone'un çalışanları da tüm bu projelere gönüllü olarak dahil oluyorlar. Onları nasıl motive ediyorsunuz, nasıl dahil ediyorsunuz bu projelere?

Hasan SÜEL

Evet, bizim gönüllülerden başlamadan önce biraz Geleceği Kodlayanlar projesinin diğer projelerden farkını söylemek istiyorum. Burada bir çağrıda bulunmak istiyorum aslında. Bir sosyal sorumluluk projesi 5 yıldızlı otelde profesyonel eğitim kuruluşları kullanılarak yapılmak zorunda değil. Habitatla beraber yürüttüğümüz bu projede tüm öğretmenlerimiz gönüllü, gönüllü üniversite öğrencileri, üniversite mezunları. Ayrıca Anadolu'da gittiğimiz mekânlarda belediyenin bize tahsis ettiği Halk Eğitim Merkezi gibi alanlarda eğitimleri veriyoruz. Dolayısıyla mekân ve öğretmen için para harcamıyoruz, tüm bütçemizi mümkün olduğu kadar dezavantajlı çocukların kodlamaya tanışmaları için, onların ayağına gitmek için harcıyoruz. Ölçek yaratmaya çalışıyoruz, farkındalık yaratmaya çalışıyoruz. Diğer STK'ların, diğer şirketlerin de bize benzer projeler yapması bizi gururlandırıyor, o yüzden gönüllülük çok önemli. Ben aynı konsepti şirket içinde de kullanarak kendi çalışanlarımızın kodlama eğitimi vererek projelerimizde yer almalarını sağlıyorum. Bence kurumların sosyal sorumluluk çalışmaları yapmasında bu çok önemli, çünkü önce kaleyi içten fethederseniz. Yani kendi çalışanlarınızın şirketinizle gurur duymasını sağlayabiliyor, onları projenin içinde fiilen yer aldırabiliyorsanız o çok büyük bir etki yaratıyor. O yüzden bütün şirketlerin kendi iç gönüllülerini aktive etmesini şiddetle öneriyorum.

Ozan ONAT

Habitat Derneği de düzenli olarak Türkiye'nin dört bir yanında gönüllü öğretmenlerle çalışıyor. Bu projede özellikle çocuklarla gönüllüler arasında nasıl bir bağ kuruyorsunuz?

Sezai HAZIR

Daha önce dediğim gibi çok ciddi bir gönüllü

ağımız var. Şu an aktif olarak 81 ilde farklı teknoloji projelerinde görev almış 3 bine yakın gönüllümüz var. Şöyle çalışıyoruz; gönüllüleri bir eğitimden geçiriyoruz. Çocuklarla çalışacakları için pedagojik eğitimler, formasyon eğitimleri alıyorlar. İstanbul'da büyük bir merkezimiz var, biliyorsunuz **İnogar** adında yeni bir merkez açtık, **Habitat**, **İdema**, **DigiGuardians**, **İhtiyaç Haritası** bir arada ortak bir merkez oluşturduk. Orada da özellikle dijitalleşme ve teknoloji konusunda eğitim veren bir laboratuvarımız oluşmuş durumda. Anadolu'da da bölgesel hatlar oluşturmaya çalışıyoruz. Denizli, Gaziantep, Antalya gibi ticaret odaları bölgelerinde. Bu işin sürekliliğini ve sürdürülebilirliğini sağlamak için zaten tecrübeli bir gönüllü ekimiz var, ama demin dediğimiz şirketlerin çalışanları da burada belirli günlerini veya saatlerini gönüllü olarak geçiriyorlar. Gönüllülerde ciddi değişimler gördük. Mesela, bu eğitimleri alan arkadaşlarımızdan bir grup şimdi Adana'dan Çin'e gidecek. Türkiye'de dereceye girdiler ve uluslararası yarışmaya katılmak için Çin'e gidiyorlar. Yine bu eğitimi alan çocuklar Amerika'ya gittiler, orada dereceye girdiler. O değişimi izleyebiliyoruz ve görebiliyoruz.

Ozan ONAT

Peki, son bir mesajımız var mı bitirmeden?

Hasan SÜEL

Ben son olarak şunu söylemek isterim. Ülkemiz çok şahsına münhasır bir ülke. Yurt dışında başarıyla uygulanan projeleri birebir almaktansa, ülkedeki sosyal ihtiyaç haritasını çıkartıp doğru alanlara odaklanıp, doğru iş ortaklarıyla uzun vadeli sürdürülebilir kendi içinde organik büyüyen projeler yapmanın gerçek kurumsal sosyal sorumluluk olduğunu düşünüyorum.

Sezai HAZIR

Katılıyorum. Kaynakları doğru ve etkin kullanmak lazım, sadece finansal kaynaklar açısından söylemiyorum, insan kaynaklarını da.

Ozan ONAT

Peki, çok teşekkür ediyorum.

Bölüm 21

İnsanlık için Açık Veri

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

116

Halit ERGENÇ

Şimdiki panelimizin ismi “İnsanlık İçin Açık Veri”. Bu ne anlama geliyor sizce? Herkesin erişebileceği, herkesin erişebilmesi gereken ve istediği zaman edinebileceği bilgiden bahsediyoruz. Peki, bu açık veri platformunu kullanarak nasıl faydalar sağlayabiliriz ve neler yapıyor? Bununla ilgili çalışma yapan bir grup var. Onun temsilcisi Sıla Alıcı şimdi bize açık verinin nasıl kullandığını, neler yaptığını ve bunun ne gibi faydalar sağladığını anlatacak. Alkışlarınızla kendisini çağırıyorum.

Sıla ALICI

Humanitarian OpenStreetMap,
İletişim Yöneticisi

Hi, my name is Sila Alici. I'm the communications manager of **Humanitarian OpenStreetMap Team**, HOT in short. We are an international team dedicated to humanitarian action and to community development through open mapping. We do all of our work through OpenStreetMap, which is a free, editable and community-driven map of the world. We work with NGO's, international organizations, government partners and local communities, themselves, to use and to contribute to OpenStreetMap. Today, I will be talking a little bit about maps, citizen generated data, open data and how we use this, at HOT, for humanitarian work, disaster response and development. I need to first clarify why we do what we do, though. This is because I do not think that most of us are fully aware of some of the fundamental things that are missing in the lives of vulnerable communities around us, and one of the biggest problems out there today is surprisingly the problem of missing maps. Millions of people are still not represented on maps, on any maps - digital or physical. This means that they do not get access to basic services like health and education. This also means, whenever disaster strikes, for example, they are not considered for relief operations. It is as if they do not exist at all, which is ridiculous, and this is why we do what we do. We map the most vulnerable places in the world, and we try to reach those in need through maps with thousands of volunteers online and on the ground to create open map data. And I want to tell you about some of the results we have achieved so far with the communities that we are working with. Each year, we run a fundraising campaign aiming to raise money and all of this money directly goes to our micro grants programs. Our micro grantees are OpenStreetMap community leaders all around the world, and we have seen these communities thrive and blossom within the past three years. And I will give you an example of that from Tanzania. So, there is a program called "Mugumu Safe House" for girls. It is supported by a Crowd2Map. And some of you might already know this, but even though it is illegal, the practice of female genital mutilation is unfortunately still pretty relevant in Tanzania, and especially in the rural areas of the country. In five regions of Tanzania, 51 to 80 percent of girls are still under the risk of female genital mutilation. And guess what? These regions

are often are often unmapped. They have inconsistent or unknown village names. They have unidentifiable features which make navigation extremely difficult. So, how can we solve this? Well, the answer is pretty simple. We map and here is how we do it. First, online volunteers trace roads and buildings from satellite imagery. Then the volunteers on the ground add names of villages, churches, schools and points of interest by using a free smart phone application called "Maps on Me". This data is an email to a remote volunteer to put into OpenStreetMap. And the output is the principle map of villages, of wards and of sub wards. And this is free for anyone to use and that's exactly what the Safe House does. They utilize the maps that volunteers have created to follow up on local reports and locate girls who are under the risk of female genital mutilation. And the impact is highly significant. In the last "cutting season", as they call it, better maps have prevented more than 2,000 girls from being cut, and the number of deaths has reduced from the yearly average of 12 to 4. This is another example from a project we are running in Mexico with a team called Geochicas in a region that suffered two major earthquakes in 2017. I will pass this quickly. Aside from all of our community projects, we are currently running programs all over the globe and the range of impact areas that mapping has is truly remarkable. We are mapping Guatemala to eliminate malaria. We are mapping Uganda to strengthen service delivery to refugee communities, in Indonesia, to improve the capacity for disaster preparedness, and many more that I cannot talk about now due to time limitations, but you can find all of them on our website. All of this and much more is possible due to the strength of this movement, and to the relentless dedication of our community. And technology is right there more accessible than ever before for us to utilize it. And being a part of our community is very easy. You do not need any prerequisites as to who you are. You just need to be willing to contribute, and you can always donate knowing that your money will have a direct impact on the lives of millions and millions of people. Accurate map data can revolutionize disaster and relief efforts. Empowered communities can become leaders of humanitarian revolutions. All it takes is a laptop, a strong Internet connection to be a part of this movement and to be a part of change. Thank you.

Bölüm 22

Dijital ve Sürdürülebilir

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

118

Halit ERGENÇ

Sıradaki panelimizin katılımcılarından Dmitry Frischin bize online gönüllülük konusunu anlatacak. Bu nedir, ne anlama gelir ve nasıl çalışır? Göksel Gürsel ise sürdürülebilir kalkınma programını sürdürülebilir kılmayı, yani çocuklara ulaşabilmesi için öğretmenleri eğitmeyi, onlara doküman sağlamayı ve bu konuda yaptıkları çalışmaları aktaracak. Dmitry Frischin ve Göksel Gürsel'i alkışlarınızla sahneye davet ediyorum.

Dmitry FRISCHIN

Avrupa ve BDT Bölgesel Programı Uzmanı,
BM Gönüllüleri

Göksel GÜRSEL

SOGLab, Kurucu, Tasarım Direktörü

Dmitry FRISCHIN

Okay. Good evening, dear colleagues. Let me stand up. This is because as volunteers, we are always in action and we always inspire. So, today we are talking about digital and sustainable. What is it about? And how can we link digital and sustainable to the socially good? Let's start with a small and a very nice exercise. Can you please greet your neighbor and smile? Just tell, "Merhaba, nasılsınız?" Tell your neighbor, please. You see, this small exercise? We created the connection in this studio, in this conference hall and at this event. Imagine that you could shake hands with people worldwide to create such connections globally and to contribute to social good. How? As online volunteers, we all remember the tragic incident, in Nepal earthquake. We remember that, well, in some cases, in some countries, we need to advocate for the rights of vulnerable groups and so on. And I am proud to say that online volunteers use an online volunteering platform which is absolutely free-of-charge for both organizations and online volunteers. They built the schools full of honorable people. They help disadvantaged. They have people with disabilities. They save their lives, living probably thousands of kilometers away, through this platform. Nowadays, well, we have plenty of good colleagues here, and our good friends. And we had a lot of

our volunteers. So, what do we suggest? We suggest the new opportunity, the you free platform. If you are an organization, have ideas and projects but if you lack capacities, you need web design, project development, help and assistance. You may register and you may find online volunteers. What is a benefit for online volunteers? First of all, for the people, it is skills, additional skills and professional development. So, by contributing to the social goal, we contribute to our personal and professional development. At the end of the assignment, if we are quite successful, we receive online certificates. That means that our contribution is appreciated and recognized. We are open to everyone. Unfortunately, nowadays this platform is available in English only, but we look forward and we work very hard with our country office in Ankara., because this platform is administered by UN Volunteers, to make it available in Turkish as well. And my sincere wish is to make this platform available. I am aware that, according to the rules, I suppose that we are not allowed to use smartphones. However, for digital and sustainable, smartphone is a way. If you open the smart phones, if you type "onlinevolunteering.org" and register as a candidate or organization, you will start the change in the world. You will affect the future. We talk about millions and millions of talented individuals, of young people in Turkey about volunteers. And what if we

connect them to more than 187 countries worldwide? This is an impact of the platform: 187 countries worldwide, online volunteers. They are probably key stakeholders and key influencers on sustainable development. I just bought some few more examples. Probably, these examples are about environmental, projects development, and contributing to vulnerable groups of population worldwide. Well, they are connected. Some of them are pushed; but I do not have an opportunity, due to lack of time, to share with you inspirational stories of online volunteers themselves. But, well, it is an opportunity and it is a great opportunity both for young people, for population and for organizations. Thank you and let me give the word to my colleague and great friend Mr. Göksel.

Göksel GÜRSEL

Merhaba tekrar herkese. Burada bu saate kadar beraber durmak çok güzel. Dijital araçlar gerçekten insanlığı ileri götürmek için ve eşitsizlikleri, özellikle bölgesel eşitsizlikleri azaltmak için mükemmel birer araç haline geldiler.

Ben Türkiye’de sosyal girişimcilik kavramının ilk konuşulduğu dönemlerde, çok genç yaşta bu kavramı kendi akranlarım arasında yaymak için bu araçlara yöneldim. Sosyal Girişimci Genç Liderler Akademisi -**SOGLA**- adı altındaki Türkiye’nin üniversite öğrencileri arasındaki sosyal girişimci platformu kurulana kadar, insani boyutu aşan sorunlar ortaya çıktıkça ve elimizden de bir şey gelmeyince İstanbul’a sıkışıp kalmıştık açıkçası. Çok ufak bir alanda kısıp kaldığınız zaman hayatta kalma olasılığınız oldukça düşüyor. Anladık ki bizim biraz daha konumdan bağımsız şekilde bildiklerimizi aktarmamız, yeni gönüllüler kazanmamız, dolayısıyla sosyal faydayı aslında herkesin kendi yerinde sağlayabileceği çeşitli araçlarla güçlendirmemiz gerekiyor.

2009-2015 yılları arasında bu bahsettiğim platform aracılığıyla neredeyse Türkiye’nin 50 şehrine erişebildik. Kendilerine SOGLA-can diyen SOGLA mezunu, SOGLA Akademi mezunu gençler türedi bütün Anadolu’da ve gerçekten kendi yerellerinde bir şeyler yapmaya başladılar. Hatta bugün salonda birkaç tane var. Hiç tanışmadığımız, internet üzerinden online dersler aracılığıyla birbirimizle bilgi paylaşımı yaptığımız ve bugün tanıştığım bir arkadaşım oldu örneğin, çok ilham verici bir şey.

Bu aslında biraz Dmitry’nin de bahsettiği gibi teknolojiyi insanileştirme boyutuna doğru geçiyor. Bu da bizim elimizde olan bir şey. Biz en basit teknolojik araçları, bir cep telefonu içinde barındırdığımız ve aslında gündelik hayatta baktığımız birçok uygulamayı bile bir şekilde yeni kontaklar, yeni bağlantılar kurmak için kullanabiliyoruz. Dolayısıyla hiç görmediğimiz, tanımadığımız yüzlerle bağlantı kurarak, aslında 17 sürdürülebilir kalkınma hedefini bizzat yerelde gençlerle ve çocuklarla başarabilmenin yollarını da keşfetmiş oluyoruz özetle.

Dmitry FRİSCHİN

Okay, thank you very much. That was a very exciting presentation. And as you see, sustainable and digital are quite creative and innovative. Therefore, through this platform, we have a great opportunity to interact with each other with our digital world. We do not limit ourselves by a city the rural settlement, or even a country. We go globally. We go around the world. And I am extremely pleased that my colleague, Göksel Bey, has this digital initiative for kids. In addition, while these kids grow up, we look forward to including them as online volunteers. This is because, then, we can position them globally. Globalization will require change of our mind, change of our mindsets, and, probably, using our digital technologies more and more to go online, and provide more opportunities for social goods that we have. So, we would like to thank you and encourage you to open this door to the digital world and bring some goods to the people. Thank you very much.

Göksel GÜRSEL

“dunyaninenbuyukdersi.org” adı altında yepyeni bir platformun açılışını bugün gerçekleştirdik. Sürdürülebilir kalkınma hedeflerini çocuklara götürmemiz gerektiğini düşünüyorum. Çünkü en büyük etkiyi onlardan alabiliyoruz. Özellikle dijital ortamların sahadan ayrıldıktan sonraki

sürdürülebilirliğini konuşursak eğer, öğretmenleri güçlendirebilecek bir platformu hayata geçirdik bugün. Hatta gönüllüleri de aramızda, SOGLab ve Dünyanın En Büyük Dersi ekibini bir ayakta görebilir miyim, ben sahneden ayrılmadan önce bir ayağa kalkar mısınız? Bu ekip küresel hedefleri çocuklara taşımak için çalışıyor, onlara da çok teşekkür ederim. Bu siteye erişir ve en azından bültene mail adresinizi bırakırsanız bağlantıda kalmış oluruz. Çok teşekkür ederim dinlediğiniz için, iyi ki buradasınız, sağ olun.

Bölüm 23

Sürdürülebilirliğin İletişimi

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

122

Halit ERGENÇ

Şimdiki panelimizin ismi “Sürdürülebilirliğin İletişimi”. Bu sürdürülebilirlik toplantısının Türkiye’de nasıl başladığını, TBWA’nın buna nasıl katıldığını, neler yaptığını, bu ateşin nerede kıvılcım bulduğunu kendilerinden dinleyeceğiz. Arkasından da yine UNDP’nin belirlediği kalkınma planı içerisinde yapılan işlerin nasıl değerlendirildiğini ve bazılarının belli platformlarda nasıl ödüllendirildiğini anlatacaklar bize.

Şu anda bizim burada yaptığımız toplantı dünya üzerinde 100 farklı ülkede de yapılıyor, yalnız değiliz, onu da söylemek istiyorum.

Sahneye Burcu Kayımtu Özdemir ve Gonca Karakaş’ı davete diyorum alkışlarınızla.

Burcu Kayımtu ÖZDEMİR

Genel Müdür, TBWA

Gonca KARAKAŞ

Türkiye Halkla İlişkiler Derneği (TÜHİD) Başkanı

Burcu Kayımtu ÖZDEMİR

Tekrar merhaba, kalan herkese sevgilerimizi gönderiyoruz, bizi bırakmadığınız için teşekkür ederiz. Uzun bir gündü, enerjiniz biraz düşmüş olabilir, ama son panele hazırlanın, çok güzel bir panel sizi bekliyor. Keza bizimki de oldukça keyifli olacak, çünkü bizim büyük bir mottomuz var. Biz inanıyoruz ki biz iletişimciler dünyayı kurtarabiliriz, değil mi Gonca? Bir video var, istersen onu izleyip üzerine sohbet edelim.

Bugün burada olan bütün misafirlerimiz ve konuşmacılarımızın aslında hepimizin dünyayı değiştirecek güçlere sahip olduğumuza inandıklarına eminim. İstersek mikro alanda olsun, istersek farklı daha büyük ölçeklerde olsun bu güce sahibiz. Sence de sahip miyiz iletişimciler olarak bu güce?

Gonca KARAKAŞ

Herhalde sahip olan en güçlü sektör bizim diyeyim. Ben 25 sene önce girdim sektöre, 25 sene önce kurumsal sosyal sorumluluk dahi konuşulmuyordu. Hayır işleri vardı, kurumsal sosyal sorumluluk bir dönem sonra hayatımıza girdi. Şirketleri kurumsal sosyal sorumlulukla sponsorluğun aynı şey olmadığını anlattık uzunca bir dönem. Ben kendi adıma “sürdürülebilirlik” terimini ilk defa 2007 yılında Davos’ta duydum. Orada o kadar çok zikredildi ki sürdürülebilirlik terimi, Türkiye’de biz fazlaca konuşmuyoruz ama böyle bir trend var galiba dedim. Şimdi bakın, sürdürülebilirlik, sosyal fayda

hepimizin hayatının bir parçası oldu. İyilik terminolojisi girdi hayatımıza, onu da daha çok duyacaksınız. Çünkü kurumsal sosyal sorumluluktaki gibi birtakım başı sonu belli projelerle bu işin olmayacağı aşikâr. İkinci etap olarak sürdürülebilirlik girdi hayatımıza, o konuda da yine ne şanslıyız ki biz iletişimcilerin uzmanlık alanına kaldı. Düşündüğünüz zaman bu konuda danışmanlık yapmak için sosyoloji, psikoloji, çevre bilimi finans... o kadar çok bilgi ve donanımına sahip olmanız lazım ki, iletişimcilerin elinde olması benim için bu mesleği en yapılabilir, en kendimizi mutlu hissettiğim yönü. Ben bir halkla ilişkiler uzmanı olarak şöyle söylüyorum; bizim şirketlere gidip de şunu şöyle yapın, bunu böyle yapın deme gibi bir lüksümüz yok. Fakat toplumu da çalıştığımız şirketleri de bunu böyle yaparlarsa doğru iletişimle ve doğru farkındalıklarla nasıl daha iyi bir dünyada yaşayacağımıza dair yönlendiriyor olmak bizim için çok büyük bir şans ve mutluluk. Ben TBWA For Good nasıl çıktı, onu merak ediyorum.

Burcu Kayımtu ÖZDEMİR

Aynen senin Davos’ta duyduğun gibi biz de For Good konseptini ilk 2014 yılında bir network toplantısında duyduk, ama o zaman daha ete kemiğe bürünmemişti. Tam da hamileliğimin ardına, ona nasıl bir gelecek temin edeceğimi, nasıl bir dünyada yaşayacağını düşündüğüm döneme gelmişti. Bunun üzerine farkındalığım da arttı ve yollar

birçok insanla farklı şekillerde kesişti. İhtiyaç Haritasıyla tanıştık, çocukluk arkadaşımı buldum derken iyi kalpli işlerin, markaların gelecekte gönül paylarını tüketicinin alacağına inandık ve böylelikle artık For Good'u içeride bir gönüllülük hareketi olarak başlattık.

Şu anda burada birçok arkadaşım var, Ceren, Ela, Dilara, Egemen, onlarla birlikte biz hep beraber içeride böyle bir ekip kurarsak markaların da kaderine etki etme gücümüz olacağına inandık. Çünkü her gün önümüzden milyon dolarlar geçiyor ve bu milyon dolarlarla markalar tüketicilere ulaşmaya çalışıyor, ulaşma teknikleri çoğu zaman başarısız olabiliyor. Gelecek dönemde tüketicilerin farkındalığının da arttığını düşünürsek hayat aslında daha çok şuna gidiyor: "Sen bana ne veriyorsun, benden aldığını dünyaya nasıl geri döndürüyorsun?" Bunu çok konuşacak tüketiciler, onun için TBWA For Good doğdu. Birçok markaya hizmet verdik ve aslında bugün burada olmamızın sebebi de TBWA For Good ve hayalleridir. Çünkü 2015 yılından bu yana

UNDP'yle çok yakın çalıştık ve bugün sizlerin de desteğiyle beraber inşa ettik. For Good bunun için var ve bunun için var olmaya devam edecek.

Gonca KARAKAŞ

Harika, biz de burada olmaktan çok mutluyuz hep birlikte.

Burcu Kayımtı ÖZDEMİR

Çok teşekkür ederiz. Bir de bahsetmedin ama ödüller var. Orada mütevazı olmamak lazım, dünyada hiç verilmeyen bir ödülü UNDP'yle birlikte Türkiye'de veriyorsunuz. Ondandan bahseder misin?

Gonca KARAKAŞ

Altın Pusula. Ben Türkiye Halkla İlişkiler Derneği Başkanı olarak ikinci dönemdir, 4 senedir, bu ödülleri içindeyim. Ama Türkiye'de 17 senedir iletişim sektöründe verilen sürdürülebilir bir ödül platformumuz var ve son 7 senesinde de özel bir ödül kategorimiz var. Bu da UNDP Sürdürülebilirlik Ödülleri. Halihazırda dünyadaki ilk ve

tek UNDP logolu ödöl. Sürdürülebilirlik konusunda aslında bizim dünyayı çok geriden takip etmediğimizin, öncü olduğumuzun da bir göstergesi. Toplumsal farkındalık, şirketlerin bu konuda motivasyonu için çok önemli, burada zaten ödülllerimiz de var, getirmişler. Hatta zannediyorum şu anda arkamızda 7 senedir yaptıkları muhteşem çalışmalarla UNDP jürisi tarafından değerlendirilen, ödüllendirilen projelerden ve ödöl seremonilerinden sunumları görüyoruz.

Burcu Kayımtu ÖZDEMİR

Evet, enteresan bir araştırma var. Amerika’da 2017 yılında yapılıyor bu araştırma ve halka soruyorlar: “Sizce devletler mi ülkelerin kaderini daha çok değiştirebilir sosyal fayda alanında, markalar mı?” %80 oranında markaların değiştirebileceğine inanıyor halk, çünkü biliyorlar ki tüketim alışkanlıklarından ötürü ciddi bir havuzun içine girdik hep beraber, bunun içinden çıkmaya da çalışıyoruz. Onun için markaların geri sağlayacakları faydanın çok daha büyük olduğunu artık herkes biliyor ve bunun ödüllendirilmesi bence markaları da iyilik alanında daha çok yatırım yapmaları, destek olmaları için büyük bir motivasyon olacak.

Gonca KARAKAŞ

Doğru, şirketlerle birlikte toplumdaki herkesin farkındalığı çok önemli. Sosyal medya ve gelişen teknoloji bu farkındalığı çok hızlı ve geniş kitlelere yaymamızı sağlıyor. Aslında siz de takip ediyorsunuz, burada sabahtan

beri birçok sanatçı bizimle oldu. Onların olması, sahip çıkması ve desteklemesi o kadar önemli ki. SGS İstanbul birkaç saatir “trending topic” oldu ve bu ancak sanatçıların, sektör içinde, toplum içinde takip edilen, değer verilen, yaptıkları örnek alınan kişilerin bunu sahiplenmesiyle ortaya çıkıyor. Bu farkındalığın yayılması için bireyler olarak bizim de çok görevimiz var, sanatçıların da çok görevi var, influencer’ların da var. Sadece sosyal medyada marka iletişimi yaparak influencer ya da fenomen olmak mümkün değil, onların da bu sürdürülebilirlik bilincini topluma yaymak için bizimle olmalarına hepimizin ihtiyacı var

Burcu Kayımtu ÖZDEMİR

Kesinlikle, biz hatta Ortak Değerler Hareketinde şuna çok inanıyoruz: Hepimizin aslında minicik farklar yaratabileceği bir dünyadayız, bir zamandayız. Önemli olan büyük muhabbeti başlatabilmek, komşumuzla konuşmak, arkadaşlarımızın annelerini-babalarını bilmek, onlarla sohbet etmek, geçmişi anmak, geçmişten öğrenmek; bunların hepsi, kendi değerlerimizi hatırlamak en başta bizi iyi bireyler yapacak. İyi bireyler olursak iyi bireyler yetiştireceğiz ve iyi iletişimciler olursak da bu konunun daha çok konuşulmasını sağlayacağız.

Gonca KARAKAŞ

Ben de o zaman son bir dilekte bulunayım: Biz bu farkındalığı yaratırken, bu çabaları gösterirken hakikaten içten olmaktan bahsettik, artık her şeyin çok şeffaf olduğundan. Fakat bunları dinleyip hiçbir sivil toplum örgütüne üye olmadan sadece dışarıdan izleyici olarak katılarak hiçbir yere varamayacağız toplum olarak. Ben özellikle gençlerimizin ilgi alanları dahilinde bir sivil toplum örgütünde çalışmalarını arzu ediyorum. Çünkü bu olmadan hakikaten sadece sözde kalacak çalışmalarımız, çok teşekkür ederiz bizi dinlediğiniz için.

Burcu Kayımtu ÖZDEMİR

Teşekkür ederiz.

Bölüm 24

Medya ve Sosyal Fayda

Fatih ER

TRT World Haber, Program ve Görsel Direktörü

Halit ERGENÇ

Sıradaki panel: “*Medya ve Sosyal Fayda*”. Bir medya kanalı olayları olduğu gibi gösterir mi, göstermeli mi? Bütün bu tartışmaların dışına çıkıp sadece dünyada olan olaylara seyirci mi kalmalı, yoksa sosyal bir fayda da sağlayabilir mi? Bunun üzerine güzel bir konuşma dinleyeceğiz şimdi. Bir medya kanalı gerçekten dünyanın sosyal açıdan daha iyi bir yöne gitmesi konusunda bir şeyler yapabilir mi, yapmalı mı, yaparsa neler yapabilir? Bize bu konuda güzel ve aydınlatıcı bilgiler verecek olan Fatih Er’i alkışlarınızla sahneye davet ediyorum.

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

Bir videomuz olacak.

Aslında söylenecek çok fazla söz bırakmamış arkadaşlar, iyi bir video ve TRT World'un **World Citizen** projesini net bir şekilde özetliyor. Çok fazla vaktinizi almayacağım, sadece birkaç cümleyle bunları destekleyeceğim ve program devam edecek.

Biz bir medya kuruluşu olarak neden böyle bir projeye ev sahipliği yapmak istedik? Çünkü biz elimizi taşın altına koymazsak diğerlerinin koymayacağını düşündük ve kendi personelimizle birlikte bu hizmete başladık. TRT World Citizen 2017 yılında hayata geçirildi. İlk olarak yardım kutucuklarıyla başladık, personelimiz arasında para topladık ve onlardan topladığımız paralarla küçük kutucuklar aldık. Türkiye'nin çeşitli mülteci kamplarında bunları dağıttık ve sonrası daha büyük oldu.

World Citizen kapsamında özellikle Suriyeli mülteci çocukları hedef alan bir proje hayata geçirdik. Bu çocukların haklarını öğrenebilmeleri, ailelerinin de bunları öğrenebilmeleri için İngilizce, Arapça, Almanca ve Fransızca olmak üzere farklı dillerde binlerce kitapçık hazırladık ve Avrupa'da bunları dağıttık ki kendi haklarının peşlerinden kendileri koşabilsinler. Aynı zamanda bununla paralel olarak bir belgesel çalışması yaptık ki geçtiğimiz haftalarda bu belgeselimiz de Emmy tarafından en iyi haber programları arasında aday gösterildi. Bir organ mafyasının ve mültecilerin dramını anlatan, organ mafyasının işleyişini anlatan

bir belgeseldi. **Silent Death on a Syrian Journey**. Eğer vaktiniz olursa You Tube'da da bulabilir ve izleyebilirsiniz.

En son olarak **Journalism for Juniors** diye bir proje başlattık. Bu bağlamda da TRT World'da çalışan profesyonel gazeteciler Türkiye'deki farklı mülteci kamplarına gittiler, oradaki küçük çocuklara ve gençlere nasıl gazeteci olunabileceği ve kendi hikâyelerini nasıl ekrana taşıyabilecekleri yönünde dersler verildi ve kısa film çekmeleri istendi. Daha sonra da bu gençlere kısa filmleri nedeniyle birer ödül verdik. Journalism for Juniors için bir videomuz var, onu da izleyelim ve hoşça kalın diyorum.

Bölüm 25

Geri Dönüşüm için Oyna

SOSYAL
FAYDA
ZİRVESİ
İSTANBUL
2018

128

Halit ERGENÇ

Sıra geldi son panelimize. Şimdi size yine birkaç rakam okuyacağım. Dünyada yılda 60 milyon ton plastik üretiliyormuş. 60 milyon ton, söylerken çok gerçekten kolay. 27 milyon ton plastik atığı oluşuyormuş bunlardan. Plastik atıklar deniz ekosisteminde 13 milyar dolar civarında zarara yol açıyormuş. Türkiye’deyse günde 144 ton plastik atık denize ulaşıyor. Raporlar bize Türkiye’de yılda 31 milyon ton evsel atığın ortaya çıktığını ve bunların %12’sinin plastik atıklardan oluştuğunu söylüyor. Sıfır atık projesi kapsamında şu an bu atıkların sadece %15’i geri dönüşüme gidiyor ve hedef bundan sonraki 5 sene içerisinde geri dönüşüme giden atıkların %35’e çıkması. %35’le %15 arasında %20’lik bir fark var. Bu da gerçekten fark yaratabilecek bir oran, güzel bir hedef.

Ben birkaç senedir beni tanıyanlar bilirler, cam şişe ve pet şişe kullanımından vazgeçtim. Benim bir tane su mataram var, o mataranın dili olsa da size anlatsa neler gördüğünü, hangi setlerden geçtiğini, neler yaşadığını. Kırmızı bir matara, 1,5 litrelik,

ondan iki tane taşıyorum yanımda, benimle dalga geçmek isteyenler, espri yapmak isteyenler ona yangın söndürücü diyorlar. Bir nevi öyle, günde 3 litre su içmemiz lazım diye ben de onu taşıyorum. Cam şişe de kullanmıyorum. Eğer bir restorana gidersem cam şişe tercih ediyorum, ama plastik ve pet şişe almaktan vazgeçtim. Çok sene oluyor, bundan birkaç tane eskittim, yenilerini almak zorunda kaldım evet, ama emin olun her şekilde hem keseme hem de sağlığıma çok daha faydalı oldu, çevreye de öyle.

Yapacağımız küçük değişikliklerden bahsediyoruz hayatta, değiştireceğimiz bazı alışkanlıklardan bahsediyoruz. Şimdi konumuz “Atık ve Atıkların Geri Dönüşümü”. Aynı zamanda büyük markaların bu şekilde böylesi bir sosyal faydayı kendilerine nasıl hedef edinebileceklerini ve bundan nasıl toplumsal bir fayda ve iyilik çıkartabileceğini de anlatacak bize konuşmacılarımız. Kendileri alkışlarınızla davet ediyorum: Serenay Sarıkaya ve Tankut Turnaoğlu.

Tankut TURNAOĞLU

Genel Müdür, Procter & Gamble

Serenay SARIKAYA

Oyuncu

Tankut TURNAOĞLU

Merhaba, hepimiz hoş geldiniz.

Serenay SARIKAYA

Günün en son konuşması, herkes yorulmuş herhalde.

Tankut TURNAOĞLU

Evet, hâlâ burada olduğunuz için teşekkür ederiz. Sevgili Serenay'la konuşacaklarımız aslında bizden önce konuşulandan çok farklı değil. Ana konuşacağımız konu; “Gelecek nesillere nasıl daha sürdürülebilir bir dünya bırakabiliriz?” Bu salondakilerin kaçının çocuğu var acaba? Evet, aslında sürdürülebilirlik anlamında bizim yapmadığımız her şey ya da yanlış yaptığımız her şey, doğaya bıraktığımız her zarar çocuklarımızın geleceğinden geliyor ve onlara karşı sorumluyuz. Bu şekilde kirlletmeye devam edersek 2050’de bize tam 4 tane dünya gerekiyor. 4 dünya da olmadığına göre sürdürülebilirlik hepimizin görevi. Öncelikle de temsilcisi olduğum P&G gibi global markalara sahip, 5 milyar tüketiciye ulaşan, Türkiye’de de 10 haneden 9’unda en az bir markasıyla olan bizim gibi şirketlerin sorumluluğu ve bir ödevi.

Her markanın aslında sosyal bir faydayı da taşımaları gerektiğine çok inanıyorum, ben o amaçla buradayım. Tabii benimle beraber olan gerçekten iyilik yapmayı kendi değerlerinin temeline yerleştirmiş sevgili

Serenay da var, Head&Shoulders markamızın elçisi, ben sözü ona bırakmak istiyorum.

Serenay SARIKAYA

Çok çok teşekkür ederim Sevgili Tankut. Tekrar herkese merhabalar. Bugün izlediğim seanslar sırasında çokça kendime sorduğum bir soru var; “Ben ne yapabilirim?” diye. Ben doğa aşığı bir insanım. Gerçekten doğaya döndüğüm zaman kendime iyi şeyler katabilen bir insanım. İşlerimden, çekimlerden, yoğun tempodan fırsat bulup da doğaya kaçamak yaptığımda kendimi yenilenmiş hissediyorum ve geri dönüp buradaki yoğun tempomda devam edebilecek gücü yeniden kendimde bulabiliyorum. Eminim ki bugün buradaki bir sürü insan için bu böyledir. Peki, bize bu kadar güzel duyguları veren, bu mutluluğu, sağlığı, huzuru veren doğa da yenilenmek, beslenmek ve yeniden hayat bulmak istemiyor mu? Bence kesinlikle istiyor. Özellikle çağımızı düşünürsek buna muhtaç bile diyebiliriz. Doğadan ihtiyacımız olan her şeyi alıyoruz, ama geri vermeyi ne yazık ki hâlâ çok iyi bilemiyoruz. Geri dönüşümün bu yüzden dünyamızın devamı için çok çok önemli olduğu bir süreçten geçtiğimize inanıyorum. Eğer biz de doğayı dinler, onu besler, onu incitmez koruyabilirsek doğanın da bize bütün zenginliklerini katbekat sunacağına inanıyorum. Ben de bu yüzden UNDP’nin #2030Şimdi mottosunun altına imzama atıyorum ve kendi üzerime düşen

bu konuyla ilgili yapabileceğim ne varsa yapacağıma söz veriyorum.

Tankut TURNAOĞLU

Bunun bir numaralı şahidi de biziz. Doğa bir bütün, aslında insanlar da farklılıklarına rağmen bir bütün. Belki de doğayı ancak hepimizin bir araya gelerek küçük küçük şeyler yapmasıyla koruyabiliriz değil mi?

Serenay SARIKAYA

Kesinlikle öyle, dediğiniz gibi birlikte bunu gerçekleştirmek çok çok daha kıymetli ve efektif yapıyor bence. P&G'nin zaten geri dönüşüm konusunda her zaman elini taşın altına koyduğunu çok çok iyi biliyorum. Birlikte gerçekleştirdiğimiz projelerde de öyle. Aynı zamanda geri dönüştürülmüş plastik atıklardan üretilmiş dünyanın ilk geri dönüştürülmüş şampuan şişesini yapması da beni çok çok mutlu etmişti.

Yine gençlerle birlikte geri dönüşüme farkındalık yaratmak için gerçekleştirdiğimiz "Sularımız Çöp Olmasın" projesi kapsamında yaptığımız sosyal sorumluluk projesi çok büyük bir ses getirdi. Benim için de çok kıymetli olan bir şeydi. Çünkü böyle projelerin sosyal fayda sağladıklarına ve toplumdaki etkilerine de yürekten inanıyorum. Bir şeyler samimiyetle yapıldığında, dediğin gibi birlikte yapıldığında çok daha kuvveti olduğuna inanıyorum. Hatta bunun çok tatlı bir örneği de aramızda olması lazım. Sevgili Derin o gün bizimle birlikte çöpleri toplamıştı. Derin, bir şeyler söylemek ister misin bize o günkü duygularınla ilgili? Sevgili Derin orada benimle birlikte Belgrad Ormanı'nda çöp toplamıştı.

Tankut TURNAOĞLU

Derinciğim, kalk istiyorsan ayağa, herkes seni görsün.

Derin

Bence çöp toplamak önemli, ben o gün oradaydım, çünkü dünyamız gittikçe daha da kirleniyor, insanlar hep çöp atıyor ve gelecekte yaşanmaz hale gelecek. Bu nedenle onu korumalıyız ve en azından benim çevremdeki gördüğüm çöpleri toplamanın yine de bir faydası oluyor.

Serenay SARIKAYA

Kesinlikle öyle, aferin sana.

Tankut TURNAOĞLU

Hatta kuliste sorduğumuzda bir şey daha dedin sevgili Derin, ne dedin?

Serenay SARIKAYA

Eğer burada daha fazla yaşayamazsak nerede yaşayacağız?

Derin

Burada daha fazla yaşayamazsak emin değilim galiba, Mars'ta yaşam bulunmadığı için, yani oraya da gidemeyiz. O yüzden hiç şansımız yok.

Tankut TURNAOĞLU

Evet, aslında az önce sevgili Serenay da bahsetti. Dünyanın ilk geri dönüştürülebilir okyanus plastiğinden üretilmiş şampuan şişesini, dünyada öncü ülkelerden biri olarak Türkiye'de getirmemiz için bize ilham veren öncelikle Derin gibi gençler, çocuklar oldu. Çünkü P&G adına her gittiğimiz yerde, dolaştığımızda talebi görüyordum. Ama ondan daha fazla marka elçimiz Serenay'ın bize bu konuda desteği ve zorlaması oldu. Niye Head&Shoulders olarak daha fazla sosyal faydayı yönelmiyoruz dedik ve böyle bir imkân olduğunda da bunun desteğini hissettiğimiz için elimizi kaldırdık. Tamam, Türkiye'ye biz bunu getirelim, duyuralım dedik. Hakikaten çok başarılı oldu. Bunu çeşitli çalışmalarla da destekledik. Görüyorsunuz Belgrad Ormanı'nda çöp toplama yapıldı, Carrefour'la beraber bu projeyi hayata geçirdik ki bu ürünler aynı zamanda tüketicilere de ulaşsın. Toplum Gönüllüleriyle beraber Kilyos sahillerindeki plastikleri topladık ve emin olun hâlâ yapılacak inanılmaz şeyler var. Carrefour'da Head&Shoulders'ın geri dönüşüm noktaları oluşturuldu ve Sevgili Serenay'ın verdiği destekle Türkiye'de çok kısa zamanda 5 milyon kişiye ulaştı ve bu farkındalığı yaratmaya başladık. Aslında #2030Şimdi diyor ya, bizim 2030'u beklemeye de vaktimiz yok. O anlamda şimdi harekete geçmenin tam zamanı.

Serenay SARIKAYA

Önemi var kesinlikle, gençlerin ve çocukların ilgisi beni de çok çok mutlu ediyor. Burada samimiyetle söylemek istediğim bir şey var. Bu kadar güçlü bir global marka olarak gerçekten bütün dünyamızı ilgilendiren bu

kadar ciddi bir konuda da sizin de kollarınızı sıvamanız ve öncülük etmeniz bence çok çok değerli bir şey. Asıl ben bu geri dönüşümün bir parçası olabildiğim için çok çok mutluyum, ben teşekkür ederim bu fırsatı verdiğiniz için.

Tankut TURNAOĞLU

Yeri gelmişken şunu da söyleyeyim, P&G'nin de kendi 2030 hedefleri var. Tüm global şirketler gibi 2030 hedeflerini içselleştirerek kendine koyduğu hedefler. Bunlardan bir tanesi de bütün ambalajların %100 geri dönüştürülebilir olması. Buradan şunu deklare etmekten çok mutluyum; Head&Shoulders bunu Türkiye'de 2019'da yapacak. Konuya olan ilgimizin yoğunluğunu görünce Avrupa'da yine bunu ilk önce yapacak ülkeler arasına girdik. Head&Shoulders şişeleri %100 geri dönüştürülebilir olacak, bütün şişenin %25'i de okyanus plastiğinden geri dönüştürülmüş olarak 2019 başında Türkiye'de satılacak. Bu da şu anlama geliyor: Bütün Avrupa'da 500 milyon şişe, Türkiye'de de her yıl 25 milyon şişe bu şekilde olacak. Yani 2030'u

aslında şimdiye getirmiş oluyoruz. Tabii diğer markalara da kendi diğer markalarımıza da bunun ilham vermesini arzu ediyorum. 2030 hedefleri ile ilgili P&G'nin önemli bir listesi var, burada pek vaktinizi almak istemiyorum, ama ilgisi olanlar p&g.com'a girerek P&G ne kadar az su kullanacak, doğadaki atığı ne kadar azaltacak, sıfır atığa geçecek, hepsini oradan görebilirsiniz.

Serenay SARIKAYA

Harika, pekâlâ, o zaman ben kapatmadan ve herkes burada şahitken bir söz almak istiyorum. Gençlerle çok güzel projeler yaptık, çöp topladık ve gerçekten çok güzel bir etki yarattık. Head&Shoulders ekibi olarak yapmaya da devam ediyoruz. Siz bize başka ne söz verebilirsiniz bununla ilgili, sırada ne var? Ne yapacağız gençler için?

Tankut TURNAOĞLU

Bu demin söylediğimin üzerine mi?

Serenay SARIKAYA

Aynen, güzel bir söz bekliyoruz sizden herkes buradayken, bir “challenge” bekliyoruz, buyurun.

Tankut TURNAOĞLU

Evet, CEO’muz adına memnuniyetle verebilirim, ama şöyle diyeyim, şimdi aslında CEO’nun sıkıştırıldığı an...

Serenay SARIKAYA

Harika, tam da böyle olmasını istiyordum işte! O yüzden buraya sakladım, buyurun.

Tankut TURNAOĞLU

Benim sürdürülebilirlik kadar inandığım, aslında sürdürülebilirliğin de içinde olduğunu düşündüğüm bir başka alan daha var. P&G’nin markalarıyla Türkiye’de en fazla desteklediği alan spor. Orkid’le kadın voleybol milli takımı sponsorunuz, Gilette ile futbol milli takımı, Ariel’le kadın futbol milli takımı, Head&Shoulders’la da basketbol milli takımı. Şöyle bir şey yapabiliriz, sporla sürdürülebilirliği belki iç içe geçirebiliriz. Çünkü Türkiye’de spor aslında

birleştirici bir öge ve çok geniş kitlelere de mesajların iletilmesi için güçlü bir platform. Head&Shoulders ne diyor basketbolda, hatırlayan var mı?

Serenay SARIKAYA

“Kazanmak kafada başlar.”

Tankut TURNAOĞLU

Evet, kazanmak kafada başlar. Şöyle bir şey yapabiliriz, basketbol sahaları yapmak istiyoruz.

Serenay SARIKAYA

Çok güzel, geri dönüştürülmüş, harika!

Tankut TURNAOĞLU

Acaba bütün potaları geri dönüştürülmüş olarak yapılabilir miyiz? Ben bunu kendime bir ödev olarak alıyorum.

Serenay SARIKAYA

Ne kadar güzel olur.

Tankut TURNAOĞLU

Takımını kur gel, benim takımım sağlam.

Serenay SARIKAYA

Harika, ben çok anlamam, ama mutlaka gelirim. O zaman çok teşekkür ediyorum sana, hepinize de çok kıymetli vakitleriniz için çok çok teşekkür ediyorum.

Her zaman paylaşalım, her zaman birbirimizle iletişim içerisinde olalım, geri dönüşümü anlayalım, bilinçlenelim, bilinçlendirelim ve dünyamızı her bir tarafıyla, her bir parçasıyla korumaya devam edelim lütfen. Bunu hepinizden yürekten istiyorum, çok teşekkürler tekrar herkese.

Tankut TURNAOĞLU

Amaç: Orada ciddi bir plastik kullanımı var.

Serenay SARIKAYA

Tamamen geri dönüştürülmüş ürünlerden bir basketbol sahası yaratmak...

Tankut TURNAOĞLU

Saha ve pota yaratmayı herhalde global CEO'ya sormasam da olur!

Serenay SARIKAYA

Bu da geri dönüşümün en büyük göstergelerinden bir tanesi, aslında ne kadar büyük etkileri olabileceğinin göstergelerinden bir tanesi. O zaman seninle bir sonraki randevumuz basketbol sahasında Sevgili Tankut.

Tankut TURNAOĞLU

Tamam, memnuniyetle.

Serenay SARIKAYA

Harika.

Sosyal Fayda Zirvesi İş Ortakları

İletişim Sponsoru

effect bcw

Dijital İçerik Ortakları

facebook **campaign**
Türkiye

sgsistanbul.org

*Güçlü bireyler.
Güçlü toplumlar.*